

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

SOSYAL BİLGİLER DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(4, 5, 6 VE 7. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

İÇİNDEKİLER

1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	1
1.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9
1.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ SINIFLAR DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI	10
1.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÖĞRENME ALANLARI	13
4. SINIF	13
5. SINIF	36
6. SINIF	63
7. SINIF	89

1. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. SOSYAL BİLGİLER DERSİNİN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türk Eğitim Sistemi, bireylerin tüm yönleriyle gelişimini amaçlar ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını temel alır. Bu hedef ve yaklaşımla geliştirilen "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" ile kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerileri bir bütün olarak ele alınarak öğrencilerin çok yönlü gelişiminin etkili bir şekilde desteklenmesi amaçlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, değişen ve gelişen dünya koşullarından hareketle bireye toplumsal konularda ihtiyaç duyduğu becerilerin kazandırılması amacıyla geliştirilmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Bu bağlamda öğretim programı, Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler ve Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler öğretim yaklaşımları temel alınarak tasarlanmıştır. Sosyal bilgiler doğası gereği antropoloji, arkeoloji, coğrafya, ekonomi, hukuk, psikoloji, siyaset, sosyoloji, tarih gibi sosyal bilim alanlarının ürettiği bilgilerin işe koşulduğu bir yapıya sahiptir. Bu bakımdan programın içeriği toplumsal faaliyetlerin yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçekte incelendiği disiplinler arası bir yapıda hazırlanmıştır. İçerikte bireyin hem kendi hayatı hem de yaşadığı çevre ve toplum ile ilişkisini geçmişten günümüze değişim ve süreklilik bağlamında ele alan bir yapı oluşturulmuştur.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yatay ve dikey ilişki bulunmaktadır. Yatayda Sosyal Bilgiler Dersi (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar) Öğretim Programı'nın kendi içinde içerik ve beceriler bağlamında ilişki kurulmuştur. Dikeyde ise Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi oluşturulurken Hayat Bilgisi (ilkokul 1, 2 ve 3. sınıflar), İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi, Ortaöğretim Tarih ve Coğrafya derslerine ait mevcut ve taslak öğretim programları dikkate alınmıştır. Ayrıca programın gerek içerik gerekse beceri çerçevesi belirlenirken öğrencilerin pedagojik özellikleri ile hazırlanmışlık düzeyleri de göz önünde bulundurulmuştur.

Öğrencilerin ihtiyaç duyabilecekleri bilgiler, öğretim programında uygun becerilerle bütünleştirilerek öğrenme çıktısı olarak sunulmuştur. Bu tasarıma dayalı öğrenme sürecinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için konu içeriği sadeleştirilmiştir. Öğrenme çıktılarında işe koşulan beceriler arasında hiyerarşik veya taksonomiye dayalı bir yaklaşım yerine becerilerin birbirini destekleyen ve tamamlayan özellikleri benimsenmiştir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kavramsal beceriler (temel, bütünleşik, üst düzey düşünme), alan becerileri (zamanı algılama ve kronolojik düşünme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği anlama vb.), sosyal ve duygusal öğrenme becerileri (benlik, sosyal yaşam, ortak/birleşik), okuryazarlık becerileri (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat), eğilimler (benlik, sosyal, entelektüel) ve değerlerin (adalet, aile bütünlüğü, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, özgürlük, sorumluluk, vb.) kazandırılması amaçlanmaktadır. Program içerisinde günlük yaşam ile köprü kurulması ve öğrencilerin gerekli becerileri gerçek yaşamla bağlantılı bir şekilde deneyimleyerek edinmeleri amaçlanmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın temel öğelerinden biri de toplumsal hayat için vazgeçilmez olarak ifade edilebilecek değerlerdir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı doğası gereği değerler eğitiminin işe koşulduğu bir yapıya sahiptir. Bu minvalde "erdem-değer-eylem" çerçevesinde yer alan değerler, öğrenme yaşantıları sürecinde işe koşulmuştur. Öğretim programında sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ve değerler gibi programlar arası bileşenler öğrenme-öğretme uygulamaları ile ilişkilendirilerek verilmiştir. Tüm bu süreçle sosyal bilgiler derslerinin bütüncül, dikkat çekici, anlaşılır ve günlük hayat ile bağlantılı bir biçimde öğretilmesi amaçlanmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkelere" esas alınarak hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin:

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip, lâik, demokratik, millî, manevi ve bunlarla uyumlu evrensel değerleri yaşatmaya istekli etkin vatandaşlar olarak yetişmeleri,
2. Kendini tanıyan ve gelişime açık bireyler olarak toplumsal rollerine ilişkin bilgi sahibi olmaları ve toplumsal birliğin sürdürülmesine katkıda bulunmaları,
3. Etkili iletişim becerilerine sahip olmaları ve toplumsal birliğin sürdürülmesine yönelik olumlu iletişim becerileri geliştirmeleri,
4. Yaşadığı çevrenin ve ülkemizin doğal çevre özelliklerini tanımaları, doğa ve insan arasındaki etkileşimi çözümlenmeleri ve doğal kaynakları koruma sorumluluğuna sahip olmaları,
5. Sürdürülebilir bir yaşam için yerelden küresele insanın doğal ve beşerî çevre etkileşimini sorgulamaları,

6. Ülkemizde afetlerin etkilerinin azaltılması konusunda yapılması gerekenlere ilişkin öngöründe bulunmaları,
7. Ülkemizin bölgesel ve küresel sorunların çözümünde üstlendiği rolün önemini yorumlamaları,
8. Türk milletinin insanlığın ortak mirasına katkılarını, Türk tarihini, kültürünü, millî ve manevi değerlerimizi bilen ve yaşayan ortak kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi konusunda sorumluluk sahibi bireyler olmaları,
9. Türk tarihinin geçmişten bugüne taşıdığı devlet geleneğinin bugünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli olduğuna ilişkin çıkarımda bulunmaları,
10. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda bir lider olarak Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği fedakârlık ve dayanışmadan yola çıkarak millî birliğin önemine yönelik çıkarımda bulunmaları,
11. Cumhuriyetin Türk milletine siyasi, sosyal ve kültürel katkılarını yorumlamaları
12. Demokratik katılımın öneminin farkında olmaları, yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini deneyimlemeleri,
13. Demokratik katılımın gerekliliğinin farkında olmaları ve yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini geliştirmeleri,
14. Ekonominin temel kavramlarından yola çıkarak ekonomik faaliyetler ve üretimin millî kalkınmadaki rolünü çözümlenmeleri,
15. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal hayata etkilerini değişim ve süreklilik açısından yorumlayabilmeleri,
16. Sosyal bilimlere ilişkin metodolojik bilgiye sahip bireyler olarak toplumsal sorunlara ilişkin strateji ve çözüm üretmeleri,
17. Toplumsal sorunlara yönelik sosyal bilimlerin araştırma ve inceleme yöntemlerini kullanarak fikir ve çözüm üretmeleri,
18. Öğrenme ve araştırma süreçlerinde bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmaları ve dijital ortamlarda güvenlik ve gizliliğe ilişkin farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme etkinliklerinin planlanmasında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında özel amaçlar ve öğrenme çıktıları bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

1.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Bu öğretim programının uygulanması sürecinde şu hususlara dikkat edilmelidir:

1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğretim programlarının temel öğeleri, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"nin benimsediği ilke ve yaklaşımlarla bu modelin bileşenlerine göre şekillendirilmiştir. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni" Sosyal Bilgiler Ders'i'nin öğrenme-öğretme süreçlerinin planlanması, öğrenme-öğretme uygulama ve yaşantılarının tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması ile hazırlanacak materyal ve kitap yazım süreçleri için atıf kaynak olarak kullanılacaktır. Tüm eğitim ve öğretim süreçleri ile kitap ve materyallerin tasarım süreci "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"nde yer alan öğrenci profilinin gelişimini destekleyecek şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir. Türkçemizin doğru ve etkili kullanılmasına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
2. Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabilceği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
3. Araştırma, inceleme ve sorgulama gibi bilimsel faaliyetler; disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve işletilmelidir.
4. Öğrenme alanlarının işleniş sırası ve öğrenme alanlarına ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevresel şartları dikkate almalıdır.
5. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerini içeren programlar arası bileşenler öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir. Öğretim programında yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ve eğilimler notla değerlendirilmemeli ancak uygun ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile öğrencilerin bu alanlardaki gelişimleri takip edilmelidir.
6. Programda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim strateji, yöntem ve teknikleri işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran, ders içeriği ile uyumlu bütünleşik becerilere yer verilerek kapsamlı bir çerçevede sunulmaktadır. Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programının kademeli olarak uygulanmasından dolayı bu sınıflarda kademe başlangıcında alt kademe ile ilgili ön öğrenme eksiklikleri derslerin zümre öğretmenlerince tespit edilmeli, ilgili konu ve içeriğe yönelik ön öğrenme eksikliklerini giderici içerik ders yılı başında zümre toplantılarında karara bağlanarak uygulanmalıdır.

7. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme stilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branşlarda çalışan öğretmenlerle iş birliği yapılmalıdır.
8. Öğretim programında yer alan öğrenme çıktıları, ortak metinde yer alan kavramsal beceriler ve alan becerileri kullanılarak oluşturulmuştur. Becerilere ait süreç bileşenleri, ilgili öğrenme alanı kapsamındaki içerik bilgisi ile birleştirilerek öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini oluşturmak üzere öğretim programında yeniden ifade edilmiştir.
9. Programda yer alan öğrenme çıktıları Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan beceriler ve bunlarla ilişkili süreç bileşenleri baz alınarak yazılmıştır. Bu modelde öğrenme çıktısına temel oluşturan kavramsal beceriler ve alan becerilerinin süreç bileşenlerinde ve becerilerin gerçekleşmesi için deneyimlenmesi gereken eylemlerde uyarlamalar yapılabilmektedir. Bu bağlamda öğrenme çıktısında "tarihsel empati" ifadesinin yerine "bakış açısı geliştirme", "sentezleme" ifadesinin yerine "özgün bir ürün oluşturma" gibi benzer/yakın anlamlı ifadeler kullanılmıştır. Aynı amaçla süreç bileşenlerinde yer alan "belirler, tespit eder, fark eder, tanımlar" yüklemelerinde uyarlamalar yapılmıştır. Ayrıca bazı durumlarda alan veya kavramsal becerilerin öğrenci seviyesi üzerinde olan süreç bileşenleri eksiltilerek kullanılmıştır. Öğretim programının bazı çıktıları, sosyal katılım ve tarihsel empati gibi alan becerilerinin tüm bütünlüğe beceriler kullanılarak oluşturulmuştur. Bu durumda alt bütünlüğe becerilerin süreç bileşenleri ayrı ayrı yazılmamış, bu bütünlüğe beceriler birer süreç bileşenine dönüştürülerek kullanılmıştır.
10. Öğrenme kanıtları her öğrenciye özgü yetenek, ihtiyaç ve özel durumlar göz önünde bulundurularak, öğrenciyi merkeze alan ve öğrencinin aktif katılımını teşvik eden bir şekilde çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, yakın veya uzak çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli; öğrenciye zamanında, yargılayıcı olmayan ve motive edici geri bildirimler sağlanmalıdır.
11. Farklılaştırma bölümünde ifade edilen içeriklere ders kitaplarında yer verilmeyecektir. Zenginleştirme ve destekleme uygulamaları, ihtiyaç hâlinde sınıftaki bireysel açıdan farklı özelliklere sahip öğrencilerin gereksinimlerine cevap verebilecek şekilde planlanmalıdır.
12. Program içeriğinde düşünce, eylem, kişilik özellikleri ve eserleriyle öne çıkan tarihî karakterlere vurgu yapılmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında tarihî karakterlerin biyografileri verilirken ezberden kaçınılmalı, bu kişilerin söz konusu alana katkılarına ve ortaya koydukları eserlere vurgu yapılmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler, Okuryazarlık

Becerileri)

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kendilerini ve içinde yaşadıkları toplumu tanımalarına, anlamalarına ve aktif birer birey olarak topluma katkıda bulunmalarına rehberlik edilerek toplumsal hayata uyum sağlayabilecek şekilde çok yönlü gelişimleri desteklenmektedir. Bu amaçla öğretim programında kavramsal beceriler ve alan becerilerinin yanı sıra sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri ile değerlere de yer verilmiştir. Programlar arası bileşenler öğrenme-öğretme yaşantıları ile doğrudan ilişkilendirilerek bunların eğitim-öğretimin etkin ve ayrılmaz bir unsuru hâline gelmesi sağlanmıştır. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, duygularını yönetmek, empati yapmak, destekleyici ilişkiler kurmak ve sağlıklı bir benlik geliştirmek için gerekli bilgi, beceri ve eğilimler bütünü ifade etmektedir. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda benlik (kendini tanıma, kendini yönetme, kendini düzenleme), sosyal yaşam (iletişim, iş birliği, sosyal farkındalık) ve ortak/birleşik (uyum, esneklik, sorumlu karar verme) sosyal-duygusal öğrenme becerilerine yer verilmiştir.

Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin bilgi teknolojilerinde ve yaşam koşullarında meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmeleri bağlamında ihtiyaç duyacakları birtakım sosyal yaşam becerilerinin geliştirilmesi amacı güdülmektedir. Bu amaçla Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yeni durumlara uyum sağlamayı, değişimi fark etmeyi ve gelişen teknolojik yenilikleri günlük hayatta uygulamayı sağlayan okuryazarlık becerilerine de yer verilmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin vatandaşlık okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, sanat okuryazarlığı, kültür okuryazarlığı, sürdürülebilirlik okuryazarlığı, finansal okuryazarlığı ve veri okuryazarlığı becerilerine yer verilmiştir. Öğretim uygulamalarında söz konusu okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi için öğrencilere farklı fırsatlar sağlanmalıdır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda adalet, aile bütünlüğü, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, dürüstlük, estetik, mahremiyet, merhamet, mütevazılık, özgürlük, sabır, sağlıklı yaşam, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, temizlik, vatanseverlik ve yardımseverlik olmak üzere millî, manevî ve bunlarla uyumlu evrensel değerlere yer verilmiştir. Söz konusu değerler uygun içerik, materyal ve yöntemlerle desteklenerek öğretim uygulamaları ile bütünleştirilmelidir.

İçerik Çerçevesi

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kendilerini, toplumu, çevreyi ve geçmişini keşfederek anlamalarını sağlayacak konulara yer verilmiştir. Bu içerik "Birlikte Yaşamak", "Evimiz Dünya", "Ortak Mirasımız", "Yaşayan Demokrasimiz", "Hayatımızdaki Ekonomi", "Teknoloji ve Sosyal Bilimler" olmak üzere altı (6) öğrenme alanı altında sunulmuştur. Bu bağlamda;

1. **Birlikte Yaşamak** öğrenme alanında öğrencilerin içinde yer aldıkları toplumsal hayatı tanımalarına; sosyal bilgiler dersi hakkında fikir sahibi olmalarına; dâhil olduğu ve olacağı gruplara, rollere, hak ve sorumluluklara, etkili iletişim, farklı bireysel ve kültürel özelliklere saygı duymanın, yardımlaşma ve dayanışmanın toplumsal birlik açısından önemine ve Türk toplumunun millî meseleler karşısındaki tutumuna değinilmiştir.
2. **Evimiz Dünya** öğrenme alanında temel düzeyde harita kullanımı, insanın yaşadığı yerin coğrafi koşullarından nasıl etkilendiği ve bu koşulları nasıl etkilediği, yakın çevrede yaşanan afetler ve bu afetlerin olası etkilerinin azaltılması üzerinde durulmuştur. Yaşanılan ilin göreceli konum özelliklerine, doğal ve beşerî çevredeki değişimlere, yaşanılan ilde afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenlere değinilmiştir. Ülkemize komşu devletlerin temel özellikleri; ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özellikleri; ülkemizin doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkileri; ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birlikleri; küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişim ile bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolü konu edinilmiştir.
3. **Ortak Mirasımız** öğrenme alanında; oyun ve oyuncak tarihi, aile tarihi, ortak kültürel mirasımız, Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal yaşam, Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak kültürel mirasa katkıları üzerinde durulmuştur. Türkistan coğrafyasında kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarına, İslamiyet'in kabulüyle Türk sosyal ve kültürel hayatında yaşanan değişimlere, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecine, Osmanlı Devleti'nin bir cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan politikalara, değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklere ve Osmanlı kültür ve medeniyetine değinilmiştir.
4. **Yaşayan Demokrasimiz** öğrenme alanında Millî Mücadele Dönemi'nde bir lider olarak Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği toplumsal dayanışmaya, cumhuriyetin hayatımıza katkılarına, cumhuriyet ve demokrasinin temel niteliklerine, demokrasi ve cumhuriyet kavramı arasındaki ilişkiye, demokratik katılımın önemine, etkin vatandaşın özelliklerine, toplumsal sorunlara temel hak ve sorumluluklar çerçevesinde çözüm üretilmesine, toplumsal hayatta karşılaşılabilecek sorunlara, yönetimin karar verme sürecine etki eden faktörlere, toplumsal hayattaki düzenin sürdürülmesinde hakların ve sorumlulukların önemine, dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin vatandaşlık haklarının kullanımına etkilerine, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısına, ülkemizde demokrasinin geçmişten günümüze gelişimine ve bu süreçte karşılaşılan sorunlara değinilmiştir.
5. **Hayatımızdaki Ekonomi** öğrenme alanında doğal kaynakların sınırlılığına; istek ve ihtiyaçları belirlerken bilinçli seçimler yapabilmeye; üretim, dağıtım, tüketim sürecine, kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkilerine, bütçe planlamanın önemine; yaşanılan ildeki ekonomik faaliyetlere; Türkiye'nin kaynaklarına, ekonomik faaliyetler ile meslekler arasındaki ilişkiye, bir ürünün yatırım ve pazarlama sürecine, millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarına değinilmiştir.
6. **Teknoloji ve Sosyal Bilimler** öğrenme alanında ise dijital ortamlarda güvenlik ve gizliliğe, bilim insanlarının çocukluk yaşantılarına, teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına, buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerine, teknolojinin kültürel değişime etkisine; telif, patent ve fikrî mülkiyet haklarına, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal hayata etkilerine, toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemlerin çözüm yollarına değinilmiştir.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda ölçme ve değerlendirme sürecini ifade eden öğrenme kanıtları öğrencilerin öğrenme süreci içerisindeki gelişimlerinin izlenmesi amacıyla biçimlendirici değerlendirme esas alınarak yapılandırılmıştır. Öğrenme kanıtlarında öğrencilerin gelişimlerinin izlenmesi amacıyla ön bilgilerin değerlendirilmesi için ön değerlendirme uygulamalarına yer verilmiş, öğrenme sürecinin değerlendirilmesi için de farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanılmıştır. Bu öğrenme kanıtlarına, beceriler ve programlar arası bileşenlerin etkili bir şekilde değerlendirilebilmesi amacıyla programda yer verilmiştir.

Ölçme ve değerlendirme araçları kullanılırken öğrenme çıktıları, alan becerileri veya kavramsal beceriler dikkate alınmalıdır. Bütüncül yaklaşıma uygun olacak şekilde, öğrencilerin farklı özelliklerini ortaya koyabilecekleri süreç odaklı değerlendirme araçları kullanılmalıdır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları sürecinde öğrencilerin gelişimlerinin farklı olabileceği gözden kaçırılmamalı, her öğrenciden her alanda aynı ilerlemeyi göstermesi beklenmemelidir. Öğrencilerin

farklı beceri alanlarında farklı düzeylerde gelişim gösterebileceği düşünülerek öğrenme süreci bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu amaçla programda öğrenme sürecini izlemeye fırsat verebilecek biçimlendirici ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme çıktılarının özelliklerine uygun olarak performans değerlendirmeye yönelik bireysel veya grupta yürütülebilecek görevler ve bu performansların ölçülebilmesi amacıyla bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, öğrenme günlüğü, gözlem formu, performans görevi, çalışma yaprağı, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, anekdot, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, mülakat, akran değerlendirme gibi farklı ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilebilir.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Öğrenme-öğretme yaşantıları sürecinde öğrenme uygulamaları alana özgü beceriler, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler gibi temel bileşenlerin içerik öğeleriyle bütünleştirilerek öğrenme deneyim ve etkinliklerine dönüştürüldüğü kısım olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenme yaşantıları düzenlenirken öncelikle öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin gözden geçirilmesi bağlamında bir ön değerlendirme yapılması önem arz etmektedir. Öğrencilerin sahip oldukları ön yaşantı ve deneyimlerin güncel hayata ait kavram ve süreçlerle ilişkilendirilmesi adına köprü kurma etkinliğiyle derse geçiş yapmak gerekmektedir. Köprü kurma ile ilgili süreçler gerçekleştirilirken ön öğrenmeler ve gerçek hayat ile ilişki kurulması kadar bu derse ait alan becerileri arasında da bir bağlantı kurulması noktası gözden kaçırılmamalıdır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, toplum ve çevre ile gerçek hayattan hareketle yatay ve dikey ilişkiler göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi öğrenme çıktıları, kavramsal beceriler ve alan becerileri, bu beceriler ile ilişkili olan okuryazarlık becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler ve değerlerin bütüncül bir biçimde ele alınması ile yapılandırılmıştır. Öğrenme çıktıları ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak öğrenme yaşantıları oluşturulmuştur. Uygulama sürecinde öğretmenlerden bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve sorgulama aşamalarında öğrencilere rehberlik etmeleri, öğrencileri derse katılım ve düşüncelerini paylaşma konusunda desteklemeleri, nitelikli ve fırsat eşitliğinin ön planda olduğu bir öğrenme ortamı düzenlemeleri ve sınıfta paylaşımcı bir rol üstlenmeleri beklenmektedir.

Sosyal bilgiler dersine ait öğrenme yaşantılarının düzenlenmesinde, ilgili konu ve becerilerin öğretiminde aktif öğrenen profiline desteklemek adına tümevarımcı bir bakış açısı gözetilmelidir. Öğrencilerin tümevarımcı sorgulama sürecini deneyimlemeleri için öğretmenin birtakım örnek ve ipuçları sunma yoluyla öğrencilerin ilgili içerik ve becerilere ulaşmalarını destekleyen bir öğretim modelini benimsemesi gerekmektedir. Bu noktada sorgulamaya dayalı öğretim modeli, iş birliğine dayalı çalışmalar, zihin haritaları, gezi gözlem, sanal tur, yaratıcı drama, beyin fırtınası, örnek olay, soru cevap, tartışma gibi yöntem ve tekniklerle zenginleştirildiği bir sürecin takip edildiğini söylemek mümkündür. Kullanılacak öğretim materyallerinin belirlenmesi sürecinde öğrenci ilgi, ihtiyaç ve farklılıkları göz önünde bulundurulmalı ve farklı işitsel, görsel, görsel-ışitsel ve teknoloji destekli materyaller işe koşulmalıdır. Öğretim materyallerinin gerçek hayatta kendine yer bulan belge, bilgi, doküman, hatıra, çizgi roman, gazete haberi, hikâye kitabı gibi araçlar kapsamında belirlenmesi ve kullanımı diğer bir önemli husustur.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na ilişkin öğrenme yaşantılarında gözden kaçırılmaması gereken bir diğer husus içeriğe uygun olacak biçimde değerlerin dâhil edilmesidir. Bu bağlamda öğrencilerin değerleri içselleştirebilmeleri için değerlere uygun davranış geliştirebilecekleri yaşantılar oldukça önemlidir. Bu amaçla öğrencilerin değerlere dayalı katılımcı sınıf ortamlarının oluşturulması ve bu ortamların okul kültürü ile desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca uygun görülen durumlarda değer açıklama, değer analizi, eylem yolu ile öğrenme, ahlaki ikilem gibi farklı değer öğretimi yaklaşımları da işe koşulmalıdır. Değerler yaşantıya aktarılırken millî manevi kültürümüzün ve tarihimizdeki büyük şahsiyetlerin değer öğretimine olumlu etkisinden faydalanılabilir. Değerlere uygun yaşantıların gözlemlenebilmesi ve deneyimlenebilmesi amacıyla okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır.

Farklılaştırma

Zenginleştirme üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, farklı yetenek ve özelliklere sahip olan öğrencilere daha zengin ve derin öğrenme bakış açılarının kazandırılması kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerden oluşmaktadır. Zenginleştirme kısmında öğrenme yaşantılarının hazırlanmasında proje tabanlı öğretim ve okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımı gibi farklı öğretimsel yöntem ve teknikler kullanılabilir. Zenginleştirme etkinlikleri kapsamında öğrencilerin kendi özgün fikir ve ürünlerini ortaya çıkarmalarını destekleyecek etkinlikler yapılabilir. Öğrenciler kendi ürünlerini geliştirmeleri bağlamında kısa film çekimi, üç boyutlu harita yapımı, dijital sergi, dijital öykü yazımı, dijital içerik üretimi ve karikatür çizme gibi etkinliklerle desteklenebilir. Zenginleştirme sürecinde içerik çerçevesinde daha derinlemesine öğrenmeyi sağlayacak ilgili konulara da yer verilmektedir.

Öğrenme-öğretme sürecinde bilişsel, sosyal, fiziksel gelişim vb. açılardan akranlarından farklılık gösteren öğrenciler

için yapılacak olan destekleme etkinlikleri kullanılan öğretimsel araç ve kaynağın daha sade, açık ve anlaşılır hazırlanmasının yanı sıra öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda seçilecek materyallerin (işitsel, görsel, dijital, gerçek yaşam nesnesi, maket vb.) geliştirilmesi ya da sınıf ortamına getirilmesi süreçlerini de kapsamaktadır. Bu amaçla görüşme yapma, pedagojik açıdan uygun belgesel ve animasyon film izleme, şarkı sözü, hikâye ve şiir yazma, çocuk kitapları, resimler ve boyama sayfaları kullanılabilir. Destekleme sürecinde içerikte veya içeriğin öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin kullanılmasında sadeleştirme yapılabilir. Öğretmenler çoklu zekâ kuramı doğrultusunda öğrencilerin öğrenme stil ve profilleri bağlamında da farklı yöntem ve teknikleri kullanabilirler. Sadeleştirme etkinlikleri için dramatisasyon, eğitsel oyunlar, bireysel öğrenci çalışmaları, gösterip yaptırma, örnek olay sunumu, hikâye anlatımı gibi öğretim tekniklerinden yararlanılabilir.

1.3 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

4. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	18	17
2. Evimiz Dünya	3	19	17
3. Ortak Mirasımız	3	19	17
4. Yaşayan Demokrasimiz	3	18	17
5. Hayatımızdaki Ekonomi	3	17	17
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	12	11
Okul Temelli Planlama*	-	5	4
TOPLAM	17	108	100

5. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	4	22	20
3. Ortak Mirasımız	3	18	17
4. Yaşayan Demokrasimiz	4	23	21
5. Hayatımızdaki Ekonomi	3	18	17
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	6	5
Okul Temelli Planlama*	-	5	5
TOPLAM	19	108	100

6. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	3	18	17
3. Ortak Mirasımız	4	22	20
4. Yaşayan Demokrasimiz	3	18	17
5. Hayatımızdaki Ekonomi	3	18	15
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	2	11	11
Okul Temelli Planlama*	-	5	5
TOPLAM	18	108	100

7. SINIF

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Birlikte Yaşamak	3	16	15
2. Evimiz Dünya	2	10	9
3. Ortak Mirasımız	3	25	24
4. Yaşayan Demokrasimiz	4	22	20
5. Hayatımızdaki Ekonomi	2	12	11
6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler	3	18	16
Okul Temelli Planlama*	-	5	5
TOPLAM	17	108	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

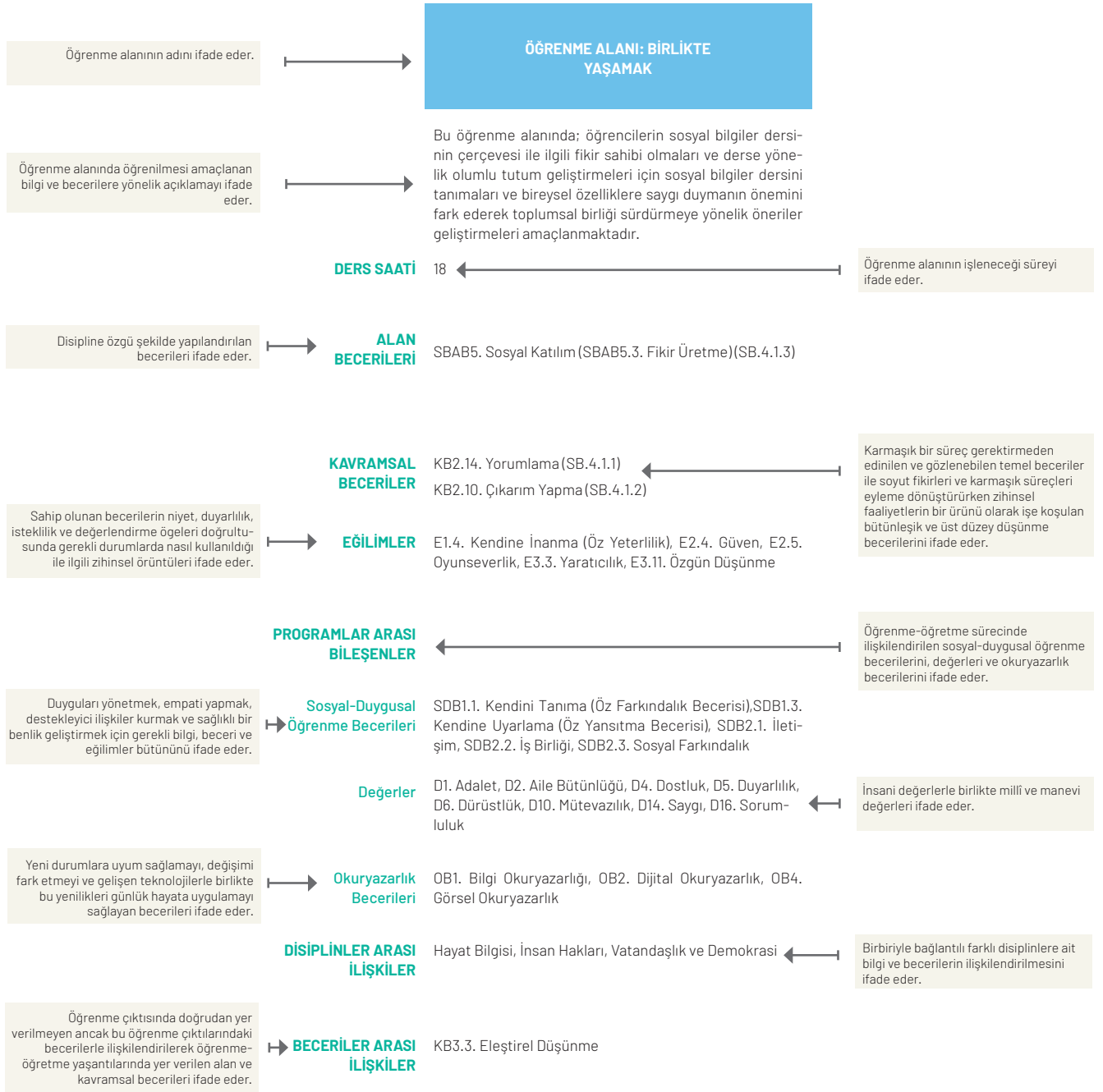
1.4. SOSYAL BİLGİLER DERSİ DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI*	KİTAP EBADI
Sosyal Bilgiler 4. Sınıf	17-19	19,5 cm X 27,5 cm
Sosyal Bilgiler 5. Sınıf	17-19	19,5 cm X 27,5 cm
Sosyal Bilgiler 6. Sınıf	17-19	19,5 cm X 27,5 cm
Sosyal Bilgiler 7. Sınıf	18-20	19,5 cm X 27,5 cm

* Forma sayıları alt-üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı; kavramsal beceriler ve alan becerileri, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin bulunduğu programlar arası bileşenler, öğrenme alanının kazandırılması amaçlanan beceri, tutum ve davranışların yazıldığı öğrenme çıktıları, öğrenme ve öğretme sürecinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçlarının bulunduğu öğrenme kanıtları, öğrenme alanındaki konu başlıklarının yer aldığı içerik çerçevesi, öğrenme çıktısına uygun strateji, yöntem ve tekniğin belirlendiği öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak belirlenen alternatif öğrenme uygulamalarının yer aldığı farklılaştırma bölümlerinden oluşmaktadır.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.4.1.1. Sosyal bilgiler dersinin hayatına sunacağı katkıları yorumlayabilme
a) Örnek olaylardan hareketle sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını belirler.
b) Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarına günlük hayattan örnekler verir.
c) Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını kendi cümleleriyle ifade eder.

Dersin kodu
Sınıf seviyesi
Öğrenme alanı numarası
Öğrenme çıktısı numarası

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sosyal Bilgiler Dersinin Hayatımıza Katkıları
Bireysel Özelliklere Saygı Duyma
Toplumsal Birliğin Sürdürülmesi

Öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesinin (bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları) ifade eder.

Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar, semboller vb. ifade eder.

Genellemeler/ İlkeler/ Anahtar Kavramlar/ Semboller vb

bireysel özellik, ilgi alanı, sosyal bilgiler, toplumsal birlik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; bütüncül derececi puanlama anahtarı, akran değerlendirme formu, öğrenme günlükleri, kontrol listesi, çalışma yaprakları, grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin ders kavramını bildikleri, merak, ilgi ve yeteneklerine ilişkin farkındalıklarının olduğu, sınıf ve okul kuralları hakkında temel düzeyde bilgilerinin olduğu kabul edilmektedir.

Önceki eğitim-öğretim süreçlerinden getirdiği bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere hayat bilgisi dersinde neler öğrendikleri sorularak bu derste öğrendiklerine ilişkin sınıfça zihin haritası oluşturulur. Öğrencilerle küçük grup çalışmaları yapılarak hayat bilgisi dersinde öğrenilenler, farklı şekillerde (yazı, görsel vb.) ortaya konulur.

Köprü Kurma

Sosyal bilgiler dersi ile ilişkili olabilecek gazete haberleri, karikatürler, afişler, fotoğraflar vb. materyaller aracılığıyla öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik genel bir fikir edinmesi amaçlanır.

Öğrencilerden bireysel özellikleri ile ilgili resim yapmaları istenir. Resimler üzerinde konuşularak hepimizin farklı bireysel özellikleri olduğuna dikkat çekilir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersiyle ilgili merak ettiklerini sormaları sağlanır (**E3.8**). Öğrenciler gruplara ayrılır ve gruplara sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal hayata katkılarına dair örnek olaylar öğretmen tarafından sunulur (**SDB2.2**). Örnek olaylar; kendini tanıma, özgüven kazanma, kişiler arası ilişkiler, hak ve sorumluluklarımız, yaşadığımız yerin özellikleri, millî ve manevî değerleri tanımayla ilgili olabilir. Örnek olayların sunumunda senaryolu çizgi romanlar ve hikâyeler gibi yazılı, görsel veya dijital kaynaklar (**OB2**) kullanılabilir. Gruplar bu kaynakları inceleyerek (**SDB2.1**) sosyal bilgiler dersinin katkılarına ilişkin görüşlerini görsel veya yazılı olarak sınıfta paylaşırlar (**OB1**). Paylaşılan ürünler bütüncül derececi puanlama anahtarı ölçüğü ile değerlendirilebilir.

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

FARKLIlaştırma

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Zenginleştirme

Sosyal bilgiler dersinin katkılarına yönelik dijital ortamda poster hazırlanabilir. Bu posterlerden faydalanarak "dijital bir sergi" oluşturulabilir. Farklı bireysel özelliklere sahip olmanın zenginlik olduğunu şiir, şarkı sözü veya dijital öykü yazarak anlatmaları istenebilir. Toplumsal birliğin sürdürülmesiyle ilgili farklı fikirleri içeren karikatürler çizmeleri veya çizgi roman hazırlamaları istenebilir.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Sosyal bilgiler dersinin katkılarına yönelik çalışmaların sadeleştirip somutlaştırıldığı çalışma yaprakları kullanılabilir. Farklı bireysel özelliklere sahip olmanın zenginlik olduğunu kısa cümleler kurarak sınıfta paylaşımları istenebilir.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETİM YANSITIMLARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÖĞRENME ALANLARI**4. SINIF****1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK**

Bu öğrenme alanında öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin çerçevesi ile ilgili fikir sahibi olmaları, derse yönelik olumlu tutum geliştirmeleri için sosyal bilgiler dersini tanımaları ve bireysel özelliklere saygı duymanın önemini fark ederek toplumsal birliği sürdürmeye yönelik öneriler geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18**ALAN BECERİLERİ** SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)(SB.4.1.3)**KAVRAMSAL BECERİLER** KB2.14. Yorumlama (SB.4.1.1)
KB2.10. Çıkarım Yapma (SB.4.1.2)**EĞİLİMLER** E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E2.4. Güven, E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme**PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER****Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık**Değerler** D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D10. Mütevazılık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk**Okuryazarlık Becerileri** OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık**DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER**

Hayat Bilgisi, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB3.3. Eleştirel Düşünme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.4.1.1. Sosyal bilgiler dersinin hayatına sunacağı katkıları yorumlayabilme
- Örnek olaylardan hareketle sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını inceler.
 - Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarına günlük hayattan örnekler verir.
 - Sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarını kendi cümleleriyle ifade eder.
- SB.4.1.2. Bireysel özelliklere saygı duymanın önemine ilişkin çıkarım yapabilme
- İlgi alanlarını, güçlü ve geliştirmesi gereken yönlerini listeler.
 - Kendisi ile yakın çevresindeki bireylerin ilgi alanlarını, güçlü ve geliştirmesi gereken yönlerini karşılaştırır.
 - Farklı bireysel özelliklere saygı duymanın önemine ilişkin fikirleri değerlendirir.
- SB.4.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik fikir üretebilme
- Aile, sınıf ve okul ortamında toplumsal birliği sürdürmenin bir gereklilik olduğunu fark eder.
 - Aile, sınıf ve okul ortamında toplumsal birliği sürdürmeye katkıda bulunan benzer örnekleri inceler.
 - Aile, sınıf ve okul ortamında toplumsal birliği sürdürmeye yönelik öneriler geliştirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Sosyal Bilgiler Dersinin Hayatımıza Katkıları
Bireysel Özelliklere Saygı Duyma
Toplumsal Birliğin Sürdürülmesi

Anahtar Kavramlar bireysel özellik, ilgi alanı, sosyal bilgiler, toplumsal birlik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme) Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; bütüncül dereceli puanlama anahtarı, akran değerlendirme formu, öğrenme günlükleri, kontrol listesi, çalışma yaprakları, grup değerlendirme formu, gözlem formu, performans görevi ile değerlendirilebilir.
Performans görevi: Sosyal bilgiler dersinin hayata katkıları ile ilgili slogan hazırlamaya yönelik görevdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ders kavramını bildikleri, merak, ilgi alanları ve yeteneklerine ilişkin farkındalıklarının olduğu, sınıf ve okul kuralları hakkında temel düzeyde bilgilerinin olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere hayat bilgisi dersinde neler öğrendikleri sorularak bu derste öğrendiklerine ilişkin sınıfça zihin haritası oluşturulur. Öğrencilerle küçük grup çalışmaları yapılarak hayat bilgisi dersinde öğrenilenler, farklı şekillerde (yazı, görsel vb.) ortaya konulur. Öğrencilere ilgi duydukları alanlar ve yetenekli olduklarını düşündükleri alanları belirtebilecekleri çalışma yaprakları dağıtılır.
Sınıf ve okul kurallarına ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Sosyal bilgiler dersi ile ilişkili olabilecek gazete haberleri, karikatürler, afişler, fotoğraflar vb. materyaller aracılığıyla öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik genel bir fikir edinmesi amaçlanır.
Öğrencilerden bireysel özellikleri ile ilgili resim yapmaları istenir. Resimler üzerinde konuşularak hepimizin farklı bireysel özellikleri olduğuna dikkat çekilir.
Okul veya sınıf kurallarına uyulmadığında yaşanabilecek durumlara ilişkin örnekler veya görseller verilerek bir tartışma başlatılır.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.4.1.1

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersiyle ilgili merak ettiklerini sormaları sağlanır (E3.8). Öğrenciler gruplara ayrılır ve gruplara sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal hayata katkılarına dair örnek olaylar öğretmen tarafından sunulur (SDB2.2). Örnek olaylar; kendini tanıma, özgüven kazanma, kişiler arası ilişkiler, hak ve sorumluluklarımız (D1.1), yaşadığımız yerin özellikleri ile ilgili olabilir. Örnek olayların sunumunda senaryolu çizgi romanlar ve hikâyeler gibi yazılı, görsel veya dijital kaynaklar (OB2, OB4) kullanılabilir. Gruplar bu kaynakları eleştirel bir bakış açısı ile inceleyerek (SDB2.1, D3.3.) sosyal bilgiler dersinin katkılarına ilişkin görüşlerini görsel veya yazılı olarak sınıfta paylaşırlar (OB1). Paylaşılan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ölçeği ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden sosyal bilgiler dersinin günlük yaşama nasıl katkıda bulunabileceğine dair örnekler vermeleri istenir. Bunun için öğrenciler bireysel çalışmaya yönlendirilirler (SDB1.1). Bu aşamada öğrencilerden kâğıtlara sosyal bilgiler dersinin günlük yaşama sağlayacağı katkılara örnekler yazmaları istenir. Yazılan örnekler sınıf içinde paylaşılır (SDB2.1). Örnekler bireysel ve toplumsal katkılar temel alınarak sınıflandırılır. Öğrenciler, sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkıları ile ilgili hazırlanan çalışma yaprakları aracılığıyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin gelecekte kendilerine sağlayacağı katkılara ilişkin düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır. Bu aşamada zaman tüneli tekniği kullanılır ve öğrencilerden 4. sınıfın sonuna geldiklerinde sosyal bilgiler dersinin kendilerine sağlayacağı katkıları ifade etmeleri beklenir (E2.5). Zaman tüneli sınıf ortamında farklı materyaller kullanılarak oluşturulabilir. Çalışmalar tamamlandıktan sonra performans görevi olarak öğrencilerden sosyal bilgiler dersinin bireysel ve toplumsal katkılarına yönelik slogan bulmaları istenir (E3.3) ve sloganlar sınıf içinde paylaşılır. Öğrencilerin sloganları özgünlük, konuyu yansıma gibi ölçütler konularak bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Bunun yanında öğrenciler diğer arkadaşlarının sloganları ile ilgili akran değerlendirme formu aracılığı ile görüş bildirebilir.

SB.4.1.2

Öğrencilerin ilgi alanlarını, güçlü ve geliştirilebilir yanlarını fark edebilecekleri, hayatlarında hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları şeyleri ifade edebilecekleri drama çalışmaları yapılır veya eğitsel oyunlar oynanır (D10.1). Etkinlikler, öğrencilerin olumlu benlik algısı geliştirmelerini destekleyecek şekilde yapılandırılmalıdır (E1.4). Öğrencilerin önce kendi özelliklerini ardından sınıf arkadaşlarının olumlu özelliklerini ortaya koymalarını sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir (SDB1.3). Yapılan etkinlikler gözlem formu aracılığı ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden ikiyeşerli gruplar oluşturmaları ve grup arkadaşı ile ilgi alanları, güçlü ve geliştirilebilir yanları, hoşlanıp hoşlanmadıkları şeyler ile ilgili görüşme yapmaları istenir (SDB2.1). Görüşme sonrasında her gruptan birbirlerinin benzerlik ve farklılıkları ile ilgili edindikleri bilgilere yönelik sunum yapmaları istenir. Sunumlar gözlem formu aracılığı ile değerlendirilebilir.

"Bir orkestrada herkes aynı enstrümanı çalsaydı nasıl olurdu?", "Bir voleybol takımında herkes sadece servis atmakta iyi olsaydı ne olurdu?" gibi sorulardan sonra "Hepimiz aynı özelliklere sahip olsaydık nasıl bir hayatımız olurdu?" sorusu yöneltilir (KB3.3). Verilen cevaplardan yola çıkılarak öğrencilerin farklılıkların zenginlik olduğunu fark etmeleri sağlanır. Öğrencilerin bireysel farklılıkların olağan olduğuna ve günlük yaşamı zenginleştirdiğine yönelik çıkarım yapmaları amacıyla sevdikleri renklerle ellerinin izlerini çıkarmaları ve bunları sınıfta sergilemeleri gibi farklı etkinlikler yapılabilir (OB4). Konuşma biletleme tekniği kullanılarak öğrencilerden farklı bireysel özelliklere saygı duymanın önemi ile ilgili konuşmaları istenir (D14.3). Değerlendirme etkinliği olarak farklı bireysel özelliklere saygı duymanın önemine ilişkin fikirleri değerlendirebilecekleri bir çalışma yaprağı kullanılabilir.

SB.4.1.3

Sınıf kültürünü güçlendirmeye yönelik örümcek ağı tekniği uygulanır (**E2.5**). Bu teknikte, öğretmen eline bir ip yumağı alarak çember oluşturur ve sınıfa farklı görüşlerini ifade edebilecekleri bir soru yöneltir. Öğrenciler sırayla soruya cevap verdikten sonra yumağı istediği bir arkadaşına atar, yumak en son kişiye atıldığında farklı fikirlere ve özelliklere rağmen buradaki ağ gibi bir bütün olduğu vurgulanır (**SDB2.3**). Bu bütünlüğün toplumsal birliğimizi simgelediği ifade edilir ve bu birliği sürdürmek için neler yapmamız gerektiği sorulur. Her öğrenci cevap vererek yumağı kendisinden önceki arkadaşına atar. Buradaki amaç birlikte, uyum içinde yaşamaya devam etmemiz için dikkat etmemiz gereken bazı davranışların olduğunun anlaşılmasıdır (**D5.1**). Bu davranışlara dikkat edilmediğinde neler olabileceğine dair kısaca konuşulur (**E3.11**). Etkinlik sonunda toplum içindeki rollerimizin neler olduğuna dair bir tartışma başlatılır. Belirlenen roller çerçevesinde toplumsal birliği sürdürmek için neler yapılabileceği sorulur. Üstlendiğimiz rollere ilişkin sorumlulukları yerine getirmenin, birbirine karşı adil olmanın toplum içindeki güven duygusunu arttıracacağı ve toplumsal birlikteliği sürdürmeye yönelik katkı sağlayacağı üzerinde durulur (**D1.2, E2.4**). Toplumsal birliği sürdürmek için dikkat edilmesi gerekenlere dair farkındalıkları öğrenme günlükleri veya çalışma yaprakları kullanılarak kontrol edilebilir.

Aile içinde, sınıfta ve okulda birlikte yaşamayı destekleyecek dostluk, dürüstlük, saygı ve sorumluluk değerlerine odaklanılan örnek olaylar öğrenciler tarafından incelenir. Bu örnek olaylar aile ve arkadaşlara destek olmak (**D2.2, D4.1**), düşüncelerini açıkça ifade etmek (**D6.2**), saygılı ve anlayışlı olmak (**D14.1**), vatandaş olarak üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmek (**D16.2**) şeklinde kurgulanır. Bu aşamada değer analizi veya değer açıklama gibi yöntemlerden, atasözleri ve deyimlerden yararlanılabilir. Aile içinde, sınıfta ve okulda toplumsal birliğe katkıda bulunmak için yapılabilecekler için öğrencilere fikirlerini ifade etmeleri için fırsat verilir (**SDB2.1**).

Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup "Aile, sınıf ve okul ortamında birlikte daha mutlu yaşamak için neler yapabiliriz?" sorusunu cevaplamak için öneriler belirler. Bu önerileri basın bülteni, reklam metni, broşür veya poster yolu ile sınıf ortamında sunmaları istenebilir (**E3.3**). Sunum sürecinde kontrol listesi veya bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir. Grup çalışmaları, grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Sosyal bilgiler dersinin katkılarına yönelik dijital ortamda poster hazırlanabilir. Bu posterlerden faydalanarak dijital bir sergi oluşturulabilir.

Farklı bireysel özelliklere sahip olmanın zenginlik olduğunu şiir, şarkı sözü veya dijital öykü yazarak anlatmaları istenebilir.

Toplumsal birliğin sürdürülmesiyle ilgili farklı fikirleri içeren karikatürler çizmeleri veya çizgi roman hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Sosyal bilgiler dersinin katkılarına yönelik çalışmaların sadeleştirilip somutlaştırıldığı çalışma yaprakları kullanılabilir.

Farklı bireysel özelliklere sahip olmanın zenginlik olduğunu kısa cümleler kurarak sınıfla paylaşımları istenebilir.

Grup çalışmalarında konuya ilişkin hazırlanan görsel materyalleri yapıştırma, boyama gibi görevler verilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin temel düzeyde harita kullanma becerilerini geliştirmeleri, insanın yaşadığı yerin doğal çevre unsurlarından nasıl etkilendiğine ve doğal çevreyi nasıl etkilediğine yönelik farkındalık kazanmaları, yakın çevrelerinde yaşanan ve yaşanma olasılığı bulunan afetlere ilişkin verilen kaynakları incelemeleri ve bu afetlerin olası etkilerini azaltmak için evde aileleriyle alabilecekleri önlemlere yönelik ürün oluşturmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 19

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma) (SB.4.2.3)
SBAB10. Harita (SBAB10.1. Harita Okuma) (SB.4.2.1)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.4. Çözümleme (SB.4.2.2)

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D9. Merhamet, D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.4.2.1. Konum ve yön bulurken haritaları kullanabilme

- Haritanın başlığının ne anlama geldiğini ifade eder.
- Harita üzerindeki renkleri, kenar bilgilerini ve harita kenar bilgilerindeki sembolleri tespit eder.
- Yakın çevresini ve ülkesini tarif etmek için konum bilgisini, ara ve ana yönleri kullanır.

SB.4.2.2. Yakın çevresinden hareketle doğa ve insan ilişkisini çözümleyebilme

- Yakın çevresindeki doğal çevre unsurlarını belirler.
- Yakın çevresindeki doğal çevre unsurları ile insanlar arasındaki ilişkileri belirler.

SB.4.2.3. Afetlerin etkilerini azaltma konusunda yapılabileceklerle ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

- Kendisine sunulan kaynaklara dayanarak geçmişten günümüze yakın çevresinde gerçekleşen deprem, çığ, heyelan, sel, orman yangınları vb. afetlere yönelik çıkarım yapar.
- Yakın çevresinde gerçekleşebilecek deprem, çığ, heyelan, sel, orman yangınları vb. afetlerin etkilerini azaltmak için yapılabilecekleri yansıtan bir ürün oluşturur.
- Yakın çevresinde gerçekleşebilecek deprem, çığ, heyelan, sel, orman yangınları vb. afetlerin etkilerini azaltmak için yapılabileceklerle ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Temel Harita Bilgisi ve Harita Türleri

Doğa-İnsan İlişkisi

Afetlerin Etkilerinin Azaltılması

Anahtar Kavramlar

doğal çevre unsuru, harita, harita anahtarı, navigasyon (yol uygulamaları)

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; çalışma yaprakları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi : Doğa ve canlıları korumanın önemi ile ilgili kitap kapağı tasarımı yapma ve kitap tanıtım yazısı yazmaya yönelik görevdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME

YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kroki, ana ve ara yönler, doğadaki varlıklar ve afetler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere hazır bir kroki verilerek öğrencilerden bu krokideki yerleri ana ve ara yönleri kullanarak tarif etmeleri istenir. Bu aşamada okullarının bulunduğu çevrenin krokisi kullanılır.

Doğal varlıklar ile ilgili beyin fırtınası yapılır.

Öğrencilerden bildikleri afetleri listelemeleri istenir.

Köprü Kurma

Uzak mesafelerdeki yerleri tarif edebilmek için krokilerin yeterli olup olmadığı sorularak bir tartışma başlatılır. Yön bulma teknolojilerinin değişim ve sürekliliğine (GPS, navigasyon uygulamaları vb.) değinilerek günlük yaşamla coğrafi bilgi arasında bağ kurulur.

Öğrencilerden çevrelerini gözlemlemeleri ve gördükleri varlıkları listelemeleri istenir.

Öğrencilerden afetlere ilişkin görseller ile bu afetleri anlatan kısa metinleri eşleştirmeleri beklenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.4.2.1

Öğrencilerde merak uyandırmak amacıyla “Dünya’nın tamamını ya da bir kısmını hiç küçültmeden, gerçek büyüklüğü ile bir kâğıda aktarmak mümkün müdür?” sorusu sorulur (E1.1). Geniş alanların konumunu bulmak için krokilerin yeterli olmadığı, farklı araçlara ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılır. Öğretmen tarafından sırayla harita başlıkları (şehir haritası, Türkiye haritası ve Dünya haritası) tahtaya yazılarak bu haritalar yoluyla hangi bilgilere ulaşıcağı sorulur. Navigasyon uygulamaları, uydu görüntüleri, 3D uygulamalar, dijital haritalar (OB2) veya renkli atlaslar gibi farklı kaynaklardan faydalanılır. Haritalar öğrencilere gösterilerek “Bu haritanın başlığı nedir?”, “Bu haritada neler görüyorsunuz?” gibi sorular sorularak öğrencilerin haritayı keşfetmeleri sağlanır (E1.1). İkişerli gruplara ayrılan öğrencilere farklı harita türlerini içeren çalışma yaprakları verilir (SDB2.2).

Öğrencilere haritada yer alan renk, sayı veya şekillerin neyi ifade ettiği sorulur (OB4). Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda temel düzeyde harita türleri (siyasi, fiziki haritalar ve şehir haritaları) ve harita üzerindeki semboller ve renkler hakkında bilgilendirme yapılır. Öğrencilere yakın çevresiyle ilgili bir dilsiz harita verilir. Öğrencilerden bu dilsiz haritayı uygun sembol ve renkler kullanarak doldurmaları, haritanın alt kısmına bu sembollerin ve renklerin ne anlama geldiğini (örneğin çemberin parkı temsil etmesi, kare şeklinin evleri temsil etmesi vb.) yazmaları istenir. Böylece haritalarda yer alan harita anahtarını kendi çalışmaları aracılığıyla fark etmeleri sağlanır (SDB1.1).

Sınıfa getirilen yerküre modeli veya harita üzerinde oyunlar oynatılır. Örneğin yerküre modeli üzerinde “Hangisi Daha Uzak?” oyunu oynatılabilir. Bu oyunda öğrencilerden yerküre modeli üzerinde buldukları yer ile gitmek istedikleri yer arasındaki mesafeyi iplerle göstermeleri istenebilir. Bunun dışında öğrencilerin harita bilgilerini kullanabilecekleri oryantiring oyunlarına yer verilebilir (E2.5). Harita tanımaya yönelik etkinliklerden sonra öğrencilerden Türkiye haritasında yaşadığı yeri, ülkemizin başkentini ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ni göstermeleri istenir. Öğrencilerden harita üzerinde yer alan farklı şehirleri ana ve ara yönler aracılığıyla tarif etmesi, dünya haritası veya yerküre modeli üzerinde Türkiye’nin konumunu bulması istenerek ülkemizin sınırlarını tanıması beklenir. Öğrencilerden dijital ortamda harita ve pusula kullanarak yakın çevresinde belirlediği noktaları göstermeleri istenir (OB2). Etkinlik süresince vatanseverlik ve millî bilinç odaklı açıklamalarda bulunulur (D19.1). Değerlendirme amacıyla öğrencilere harita üzerinde konum ve yön bulmalarını gerektirecek soruların yer aldığı çalışma yaprakları kullanılabilir.

SB.4.2.2

Öğretmen tarafından doğal çevre unsuru olan ve olmayan görseller karışık bir şekilde sunulur (OB4). Öğrencilerden bu görsellerden hangilerinin doğal çevre unsuru olduklarını belirlemeleri istenir. Görsellerden hareketle öğrencilere doğal çevre unsuru kavramı açıklanır. Yakın çevrelerindeki gözlemlerinden yola çıkarak köprü kurma aşamasında oluşturulan listedeki varlıklardan doğal çevre unsuru olanları belirlemeleri istenir. Öğrencilere oluşturdukları listede yer almayan diğer doğal çevre unsurlarının neler olabileceğine ilişkin fikirleri sorulur. Öğrencilerle yakın çevresinin yeryüzü şekillerini ve hava koşullarını yansıtan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar paylaşılır (OB1, OB2, OB4).

İncelenen kaynaklara dayalı sorular aracılığıyla insan-doğa ilişkisine yönelik farkındalık oluşturulur ve doğal denge konusuna geçiş yapılır. Doğanın bir dengesinin olduğu, bu denge içerisinde her canlının bir rolü olduğu örnekler üzerinden açıklanır. Doğal dengenin korunması için insanların nelere dikkat etmesi gerektiği üzerine tartışma ortamı oluşturulur. Öğrencilere insan ve doğa arasındaki ilişkiyi örneklerle ortaya koyan durum cümleleri sunulur. Cümleler belirlenirken temizlik ve duyarlılık değerleri temel alınarak çevreyi temiz tutma (D18.2), doğayı ve canlıları koruma, ağaç sevgisi (D5.2) gibi insanın doğaya olumlu etkilerine değinilir. Doğanın insana etkileri ile ilgili olan cümlelerde ise hava koşulları ve yeryüzü şekillerinden bahsedilir. Öğrencilerden sunulan cümlelerdeki durumları insanın doğaya etkileri ve doğanın insana etkileri şeklinde gruplandırılmaları beklenir (KB3.1). Grup-

landırma sırasında sınıf içi oyunlardan yararlanılabilir **(E2.5)**. Doğayı ve canlıları korumanın önemi vurgulanır **(D9.3)**. Öğretmen tarafından suyu, besin kaynaklarını ve havayı temiz tutmanın sağlığımız için önemli olduğu açıklanır **(D13.4)**. Öğrencilerden bu konuyla ilgili performans görevi olarak yazılmış hayalî bir kitabın kapağını kendi beğenilerini yansıtacak şekilde tasarlamaları ve kitabı tanıtan kısa bir yazı yazmaları istenir **(D7.3, E3.3)**. Hazırlanan kitap kapakları ve tanıtım yazıları bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

SB.4.2.3

Yaşanılan yerde geçmişten günümüze gerçekleşen deprem, çığ, heyelan, sel, orman yangınları vb. afetlere ilişkin öğrencilerin düzeyine uygun bilgi kaynakları paylaşılır. Sınıfa getirilen bilgi kaynakları incelenerek öğrencilerden yakın çevresinde yaşanan afetlere ilişkin bilgi edinmeleri ve çıkarım yapmaları beklenir **(OB1)**.

Afetlerin etkilerini azaltmak için neler yapılabileceği üzerine bir sınıf tartışması başlatılır. Afet risklerinin azaltılmasına ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla 13 Ekim gününün "Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Günü" olarak belirlendiği ifade edilir. Afetlerin etkilerini azaltmanın en temel unsurlarından birisinin doğayı tanımak ve doğa-insan etkileşimini anlamak olduğu vurgulanarak insanların alması gereken sorumluluklar üzerinde durulur. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) hazırladığı raporlardan da yararlanılarak afetlere hazırlıklı olmanın önemi üzerinde durulur. Afetlerin etkilerinden korunmak için yaşanılan yerin afetlere nasıl hazırlıklı hâle getirilebileceğine ilişkin öğrencilerin fikirleri alınır. Afet hazırlıklarına yönelik örnekler incelenerek öğrencilerin duyarlılık değeri bağlamında afet bilinci geliştirmeleri desteklenir **(D5.3)**. Ayrıca ülkede yaşanan olağanüstü durumlarda (salgın, afet vb.) yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katılmanın önemi vurgulanarak afet sonrası yapılacaklara örnekler verilebilir **(D16.2)**. Daha sonra öğrencilerden afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılması gerekenlere ilişkin acil durum aile planı hazırlamaları istenir **(E2.2)**. Afet ve acil durum aile planında kararlaştırılan toplanma alanı, acil durumlarda ulaşılabilecek kişilerin iletişim bilgileri, afet durumlarında yardım istenebilecek resmî kurumların telefon numaraları gibi bilgilerin yer alması istenir. Acil durum planlarının paylaşılmasının ardından afet ve acil durumlarda çocuk haklarının korunması için gerekenlere yönelik sınıf tartışması yapılır. Öğrenciler hazırladıkları planı arkadaşlarıyla paylaşırlar. Hazırlanan planlar öğretmen tarafından bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden oyun hamuru, geri dönüşüm malzemeleri, kil vb. materyaller kullanarak yaşadığı yer ile ilgili üç boyutlu haritalar yapmaları istenebilir.

Doğa insan ilişkisine yönelik nesli tükenen/ tükenmekte olan hayvanları veya bitkileri belirlemeleri istenebilir. Nesli tükenmekte olan hayvanların neden tehlike altında olduklarına dair araştırma ve sunum yapmaları istenebilir.

Afet yönetiminde başarılı ülkelerin kent planlaması üzerine yaptıkları iyi uygulamaları araştırmaları, araştırma sonuçlarını ön bilgileriyle sentezleyerek afet risklerini azaltmak için özgün çözüm önerileri geliştirmeleri ve önerilerini sınıfta paylaşmaları istenebilir.

Destekleme Haritalarda konum bulabilmek için sınıf içinde yönünü buldurmaya yönelik çalışmalar yapılarak ardından çalışma yaprakları dağıtılabılır. Konu daha sade bir biçimde anlatılarak farklı etkinliklerle pekiştirilebilir.

Yakın çevresinde gözlemediği hava olaylarının günlük yaşam üzerindeki etkisine örnekler vermesi istenebilir.

Yakın çevresinde yaşanan afetlere ilişkin aile üyeleri ile görüşme yapması ve görüşme neticesinde elde ettiği bilgileri sınıfta sözlü ya da yazılı olarak paylaşması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin oyun, oyuncak ve aile tarihi ile ilgili yapılacak etkinliklerden hareketle ortak mirası anlamlandırılmaları, yakın çevresindeki ortak miras öğelerini tanımları ve böylece ortak mirasımıza ait bir bakış açısı geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 19

ALAN BECERİLERİ SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (KB2.7. Karşılaştırma)(SB.4.3.1)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.13. Yapılandırma (SB.4.3.2)
KB2.14. Yorumlama (SB.4.3.3)

EĞİLİMLER E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.3. Yaratıcılık

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D7.Estetik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Oyun, Hayat Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB3.3. Eleştirel Düşünme, SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, SBAB3. Tarihsel Empati

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.4.3.1. Geçmişten günümüze çocuk oyun ve oyuncaklarının değişimini karşılaştırabilme
- Geçmişten günümüze çocuk oyun ve oyuncaklarının özelliklerini kanıt, gözlem ve/veya deneyimlere dayalı olarak sıralar.
 - Oyun ve oyuncakların zaman içerisinde değişmeyen özelliklerini kanıt, gözlem ve/veya deneyime dayalı olarak sıralar.
 - Oyun ve oyuncakların zaman içerisinde değişen özelliklerini kanıt, gözlem ve/veya deneyime dayalı olarak sıralar.
- SB.4.3.2. Aile tarihini yansıtan bir ürün oluşturabilme
- Aile tarihine ilişkin elde ettiği kaynaklara dayalı olarak çıkarımlar yapar.
 - Aile tarihine ilişkin elde ettiği kaynaklardaki bilgileri kullanarak görüşünü yansıtan bir ürün oluşturur.
- SB.4.3.3. Yakın çevresindeki ortak miras öğelerini tanımanın önemini yorumlayabilme
- Yakın çevresindeki ortak miras öğelerini inceler.
 - Yakın çevresindeki ortak miras öğeleri ile ilgili edindiği bilgileri kendi cümleleriyle ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Geçmişten Bugüne Oyun ve Oyuncak
Ailenin Tarihi
Yakın Çevredeki Ortak Miras Öğeleri

Anahtar Kavramlar kültür, millî kültür, ortak miras, sanat

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları bilgi, istek ve öğrenme kartları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, performans görevi ile değerlendirilebilir.
Performans görevi : Oyun ve oyuncakların değişimine ilişkin görsel veya yazılı ürünler hazırlamaya yönelik görevdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin oyun ve aile kavramları ve yakın çevresindeki doğal ve tarihî güzellikler ile ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin ön bilgilerini belirleyebilmek amacıyla bilgi, istek ve öğrenme kartı hazırlatılır. Oyunlarla ilgili neler bildikleri ve neleri öğrenmek istedikleri sorulur.
Çekirdek aile ve geniş aile kavramlarını tanımlamaları istenir.
Yakın çevresindeki doğal ve tarihi güzellikleri listelemeleri istenir.

Köprü Kurma Öğretmen tarafından sınıfa eski bir oyuncak getirilir. Sınıfa getirilen eski oyuncak öğrencilere gösterilerek bu oyuncağın ne zaman ve nasıl oynanmış olabileceği konusunda öğrencilerden tahminlerde bulunmaları istenir.
Oyun ve oyuncakların geçmişten günümüze değişimi ile ilgili bilgileri kimler aracılığıyla edindikleri sorulur. Verilen cevaplardan yola çıkılarak aile kavramına geçiş yapılır.
Öğrencilerden sınıfta düzenlenen sergide kendilerini en çok şaşırtan nesnelere neler olduğunu ifade etmeleri istenir. Eşyaların bu zamana kadar korunmasının önemi üzerine konuşulur.

Öğrenme-Öğretme **SB.4.3.1** Uygulamaları

Müzelerde yer alan ve geçmişteki çocuk oyunlarını yansıtan sanat eserleri, günümüzdeki ve geçmişteki oyuncak görselleri veya eski oyunları yansıtan videolar öğrencilere sunulur (**OB9**). Sorular aracılığıyla bu görsellerin hangi zaman dilimine ait olduğu, çocukların hangi oyunları oynadığı, bu oyunların hangilerinin hâlâ oynandığı, görsellerde yer alan kişilerden biri olsalardı en çok hangi oyunu oynamaktan keyif alacakları gibi noktalara odaklanılarak öğrencilerin kendi hayatlarıyla bağ kurmaları istenir (**OB4**). Öğrencilerden ailesi veya yakın çevresinden birisi ile geçmişte oynadıkları oyun ve oyuncaklarla ilgili görüşme yapmaları istenir (**SDB2.1**). Bu amaçla oyun ve oyuncakların geçmişine ilişkin merak ettiklerini düşünerek görüşme soruları oluşturmaları sağlanır. Görüşme sonuçlarına dayalı olarak geçmişte en çok oynanan oyunlar ve oyuncaklar listelenerek paylaşılır (**OB5**).

Listelenen oyun ve oyuncakların hangilerinin hâlâ oynanmaya devam ettiği ve benzer yönleri üzerine konuşulur (**SBAB1**). Bu aşamada ülkemizde geçmişten günümüze varlığını sürdüren oyunlar ve bu oyunların çocuklar üzerindeki olumlu etkileri hakkında tartışılarak öğrencilerin kültürümüzün zenginliğini fark etmeleri ve bu konuda duyarlılık geliştirmeleri desteklenir (**D19.3**). Öğrencilerden oyun ve oyuncakların geçmişten günümüze benzer özelliklerini sıralamaları istenir.

Oyun ve oyuncakların benzer yönleri belirlendikten sonra oyun ve oyuncakların geçmişten günümüze geçirmiş olduğu değişim üzerine odaklanılır (**E2.5**). Performans görevi olarak oyun ve oyuncaklardaki değişimlere yönelik çıkarımlarını görseller veya yazılı ürünler aracılığı ile anlatmaları istenir. Sunum yaparken oyun ve oyuncakların nasıl farklılaştığını kanıt kullanarak veya deneyimleriyle ilişkilendirerek ifade etmeleri istenir. Sunumları sırasında oyun ve oyuncakların estetik yönlerindeki değişim ele alınarak beğenilerdeki farklılıklar üzerine konuşmaları için öğrenciler teşvik edilir (**D7.1, E2.3**). Sunumların sonunda öğrencilerden dersin başında dağıtılan bilgi, istek ve öğrenme kartlarını tamamlamaları istenir. Hazırlanan kartlar değerlendirme amacıyla kullanılabilir.

SB.4.3.2

Aileyi oluşturan üyeler hakkında konuşularak öğrencilerden kaynak olarak verilen boş soyağacı şablonlarını doldurmaları istenir. Öğrenciler aile üyeleri arasındaki bağlantıları gördükten sonra aile içinde iletişim ve aile bağlarının önemine ilişkin soru cevap çalışması yapılır (**D2.1**). Aile tarihine dikkat çekmek için aile tarihini yansıtan bir metin okunabilir veya görseller sunulabilir. Öğrencilerden kendi aile tarihlerini kronolojik olarak yansıtacak bir çalışma yapmaları istenmemelidir. Aile tarihini ortaya çıkarabilmek için kanıtlara ihtiyacımız olduğu vurgulanır. Aile tarihi çalışmalarında hangi unsurların kanıt olabileceği üzerine beyin fırtınası yapılır (**KB3.3**).

Öğrencilerden kendi aile tarihi çalışmalarını yapmaları için ulaşabildikleri aile büyükleri ile görüşmeler yapmaları (**D2.3**) ve sınıfa aile geçmişine ilişkin eşyalar (fotoğraf, mektup, eski kıyafetler, diplomalar, karneler vb.) getirmeleri istenir (**OB5**). Öğrencilerin okula getirdiği eşyalarla bir sınıf sergisi oluşturulur. Bu sergide aile tarihini yansıtan eşyaları, hazırladıkları tanıtım kartları aracılığıyla arkadaşlarına sunmaları beklenir (**E1.5, E3.1, SDB1.2**). Bu çalışma ile aile tarihine ait öğelerin de ortak mirasımız olduğunu fark etmeleri sağlanır (**SDB2.1**). Öğrencilerin süreçteki çalışmaları bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

SB.4.3.3

Öğretmen tarafından ortak miras öğelerine örnek teşkil eden ve etmeyen görseller karışık bir şekilde sınıfta sunulur. Öğrencilere görsellerin benzer özelliklerine göre nasıl gruplandırılabilir sorulur. Öğretmenin yönlendirmesiyle görseller ortak miras ögesi olanlar ve olmayanlar şeklinde gruplandırılır. Yakın çevredeki ortak miras öğelerini anlatan yazılı, görsel veya dijital kaynaklar incelenir (**OB1, OB2, OB4**). Öğrencilerden yakın çevrelerindeki ortak miras öğelerine ilişkin merak ettiklerini listelemeleri, bilgi toplamaları gibi çalışmalar yapmaları istenir. Öğrencilerin yakın çevresindeki ortak miras öğeleri hakkında bilgi sahibi olmaları için gezi düzenlenir (**SBAB3**). Gezi öncesinde hazırlık çalışmaları yapılır. Bu amaç-

la gezi veya müze rehberi hazırlama gibi yollar izlenebilir. Gezi esnasında öğrencilerin gezi notları tutabilecekleri çalışma yapraklarını doldurmaları istenebilir. Farklı drama tekniklerinin uygulanması gibi yollar izlenebilir. Gezi sonrasında ise çocukların deneyimlerini, hislerini veya kişisel görüşlerini paylaşabilecekleri çalışmalar yapılabilir. Uygun görülen durumlarda öğrencilerin dikkatini çekecek bir sanal müze gezisi de yapılabilir. Müzelerin ortak mirasımıza katkıları üzerine tartışılır. Yakın çevrede yer alan sanat eserleri öğrencilerle birlikte incelenerek **(OB9)** öğrencilerin sanat eserlerinin ortak mirasımıza katkılarını fark etmeleri sağlanır **(D7.3)**. Yapılan çalışmalardan sonra ülkemizdeki ortak miras öğelerini korumanın önemi inceleyerek vatanseverlik değeri bağlamında sanat eserlerinin ortak mirasa katkıları hakkında konuşulur **(OB8, E2.2, D19.3)**. Öğrencilerden yakın çevrelerinde seçtikleri bir ortak miras ögesi ile ilgili tanıtım yazısı oluşturmaları ve bunu sınıfta sunmaları beklenir **(E3.3)**. Oluşturulan tanıtım yazıları öğretmen tarafından kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Oyun ve oyuncakların gelecekte nasıl görüneceği konusunda bir tasarım yapmaları istenebilir. Dünyada oynanan oyunlar ile ilgili araştırma yapmaları istenebilir. "Farklı ülkelerde oynanan oyunlar nelerdir?", "Bu oyunların benzerlik ve farklılıkları nelerdir?" gibi sorulara yönelik sunum hazırlamaları istenebilir. Günümüzdeki oyunların kurallarını temel yapısını bozmadan yeniden yazmaları ve bu oyunları daha da eğlenceli hâle getirebilecek kurallar eklemeleri istenebilir.

Aile tarihi sergisinde hazırlanacak tanıtım kartları dijital olarak hazırlanabilir.

Ortak mirasa yönelik düzenlenen gezi etkinliğinin ardından öğrencilerden belirledikleri eserlerden esinlenerek 3 boyutlu sanat etkinlikleri yapmaları istenebilir.

Destekleme Oyun ve oyuncaklardaki değişimlere yönelik çıkarımlarını görseller veya canlandırma yoluyla anlatması istenebilir.

Aile tarihi sergisi için tanıtım kartı hazırlamak yerine görseller kullanılabilir.

Yakın çevresindeki ortak miras öğelerini tanıma ile ilgili yapılacak gezi için, gezi öncesi, sırası ve sonrasındaki etkinlikler somutlaştırılıp bu etkinlikleri resmetmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin cumhuriyetin ilanına giden yolda Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin gösterdiği dayanışma ve fedakarlığı, cumhuriyetin hayatımıza katkılarını ve demokratik katılımın önemini anlamlandırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.5. Kaynağı Yorumlama)(SB.4.4.1)
SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)(SB.4.4.3)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.14. Yorumlama (SB.4.4.2)

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.2. İş Birliği , SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D14. Saygı, D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Hayat Bilgisi, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB3.3. Eleştirel Düşünme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.4.4.1. Cumhuriyetin ilanına giden yolda Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıkları yorumlayabilme
- Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklara ilişkin kaynakları ve kanıtları inceler.
 - Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklara ilişkin kaynakları ve kanıtları görsel, sözlü ya da yazılı ifade eder.
- SB.4.4.2. Cumhuriyetin getirdiği değişimlerin hayatımıza katkılarını yorumlayabilme
- Cumhuriyetin getirdiği değişimleri dönemi anlatan anılar, hikâyeler ve görsel içerikler aracılığıyla inceler.
 - Cumhuriyetin getirdiği değişimlerden edindiği bilgileri yazılı olarak ifade eder.
 - Cumhuriyetin getirdiği değişimlerden edindiği bilgileri anlamını değiştirmeden kendi ifadeleriyle yeniden yorumlar.
- SB.4.4.3. Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin fikir üretebilme
- Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerini fark eder.
 - Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin deneyimleri inceler.
 - Okuldaki karar alma ve demokratik katılım süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesine ilişkin fikir üretir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Cumhuriyete Giden Yolda Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Milleti
Cumhuriyetin Getirdiği Yenilikler
Okulda Demokratik Katılım

Anahtar Kavramlar

cumhuriyet, dayanışma, demokratik katılım, Millî Mücadele

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; performans görevi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, gözlem formu, çalışma yaprağı kullanılarak değerlendirilebilir.
Performans görevi: Cumhuriyete Giden Yol konulu albüm oluşturma görevidir.
Performans görevi: Sınıf gazetesi oluşturma görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Atatürk'ün kişisel özelliklerini ve yönetim şeklimizin cumhuriyet olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.
Öğrencilerin sınıf içi karar alma süreçlerine ilişkin bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin Atatürk'ün kişisel özellikleri ve cumhuriyete ilişkin ön bilgileri hızlı tur tekniği ile değerlendirilir.
Öğrencilerden sınıf içinde karar alma süreçlerine katıldıkları durumları listelemeleri istenir.

Köprü Kurma

Öğrencilere hangi millî günleri ve bayramları kutladığımız sorularak millî gün ve bayramlar ile ilgili konuşulur.
"Efendiler! Yarın cumhuriyeti ilan ediyoruz." sözünden yola çıkılarak Atatürk'ün neden cumhuriyetin Türk milletine en çok yakışan yönetim biçimi olduğunu düşündüğü üzerine konuşulur.
Sınıfta ve okulda ortak karar almayı gerektirecek senaryolar üzerine tartışılır.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **SB.4.4.1**

Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı ile ilgili görseller sunularak Millî Mücadele'nin başlangıcına vurgu yapılır (**D19.1**). Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan düzeye uygun görseller paylaşarak öğrencilerin o döneme ilişkin merak duyguları harekete geçirilir (**E1.1, OB4**). Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün, diğer kahramanlarımızın ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklarla ilgili örnek olaylar ve hikâyeler öğrencilere sunulur. Bu aşamada kahramanların hayat hikâyelerine girilmeden yalnızca Millî Mücadele döneminde sergiledikleri dayanışmaya değinilir. Hikâyelerle ilgili soru cevap çalışmaları yapılırken cumhuriyetin ilanı ile Mustafa Kemal Atatürk'ün, diğer kahramanlarımızın ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklar arasındaki ilişkiyi fark etmeleri ve ifade etmeleri sağlanır (**D20.2, SDB2.3**). Öğrenciler, bu ilişkiyi kendi cümleleri ile anlatmaları için teşvik edilir.

Öğrencilerin Millî Mücadele dönemindeki dayanışmayı ve fedakârlığı daha iyi anlayabilmeleri için müze gezileri düzenlenir. Müze gezilerinin imkân dâhilinde olmadığı durumlarda sanal müze uygulamaları kullanılabilir. Öğrenciler gruplara ayrılır (**SDB2.2**). Gruplardan Mustafa Kemal Atatürk ve diğer kahramanlarımıza bir teşekkür mektubu yazmaları istenir. Bu aşamada istasyon tekniğinden yararlanılabilir. Öğrencilere "Cumhuriyete Giden Yol Albümü" oluşturmalarının istendiği bir performans görevi verilir. Bu performans görevinde Mustafa Kemal Atatürk ve Türk milletinin Millî Mücadele döneminde gösterdiği kahramanlık ve fedakârlıkları görsellerle destekleyerek anlatmaları istenir (**D15.2**). Albümde Millî Mücadele Dönemi'nde yaşanan dayanışmaya saygı göstererek görsellerle örnekler vermeleri beklenir (**D14.3**). Hazırlanan performans görevleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Türk milletinin ülkesine bağlılığı, fedakârlığı (**D19.2**) ve dayanışması sayesinde bugüne geldiğimiz vurgulanır (**OB5**). Millî bayramlarımızdan 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı üzerinde durulur. Türk milletinin hâlâ aynı dayanışma içerisinde olduğu belirtilerek 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Gününün önemi hakkında konuşulur. Değerlendirme amacıyla öğrenilenlerin yazılı olarak ifade edilebileceği bir çalışma yaprağı kullanılabilir. Bu öğrenme çıktısı, Millî Mücadele Dönemi'ndeki kongreler, askerî gelişmeler ve anlaşmalar ile bunların kronolojik sıralamasına ve bu dönemde yaşanan olguların detaylarına yer verilmeden işlenmelidir.

SB.4.4.2

Anılar, hikâyeler, görseller veya dijital kaynaklar kullanılarak cumhuriyetin ilanından sonra yaşanan coşku üzerine konuşulur. Sınıf gruplara ayrılarak istasyon tekniği uygulanır. Her gruptan 30 Ekim 1923 sabahı ülkemizde yaşanan coşkuyu yansıtacak resim, şiir, slogan, şarkı gibi farklı ürünler ortaya koymaları istenir (**D19.2, SDB2.2**).

Öğrencilere ürünlerini paylaştıktan sonra cumhuriyetin ilanı ile yaşanan değişimlerin neler olabileceği sorulur (**E1.2**). Metinler aracılığıyla cumhuriyetin ilanından sonra edinilen hak ve özgürlükler ile toplumsal hayata yansıyan değişimler üzerinde durulur. Bu bağlamda eğitim hakkı, kadınlara seçme ve seçilme hakkı, medeni kanunun kabulü, takvim, saat ve ölçülerde değişiklik, latin harflerinin kabulü, okulların ve fabrikaların açılması vb. değişimler ele alınır. Bu aşamada dönemi yansıtan görsellerden yararlanılabilir.

Öğrenciler gruplara ayrılır ve performans görevi olarak her gruptan cumhuriyetin katkılardan birine yönelik haber oluşturmaları istenir (**E3.3**). Grupların yaptıkları çalışmalar bir araya getirilerek sınıf gazetesi oluşturmaları sağlanır. Sınıf gazetesi oluşturmaya yönelik performans görevi gözlem formu aracılığıyla değerlendirilebilir.

SB.4.4.3

Okulda yürütülen seçim süreçlerine ilişkin görseller (**OB4**) üzerine konuşulur. Demokratik katılımın çağrıştırdıkları ile ilgili beyin fırtınası tekniği uygulanarak (**KB3.3**) öğrencilerin okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine olan ihtiyacı fark etmeleri sağlanır (**SDB2.3**).

Öğrencilerin okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin deneyimleri incelemeleri sağlanır. Bu amaçla öğrencilerin aktif olacağı öğretim tekniklerinden yararlanılır ve vatanseverlik değeri doğrultusunda dilekçe yazma, istek ve itirazlarını sözlü veya yazılı biçimde bildirme, seçim gibi demokratik katılım süreçleri üzerinde durulur **(D19.1)**.

Vızıltı grupları tekniği kullanılarak okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için öğrencilerden fikir üretmeleri istenir **(E3.6, SDB3.3)**. Gruplardan ürettikleri fikirler ile ilgili görsel, yazılı veya sözlü şekilde sunum yapmaları istenir. Gruplar sunumlarını yaparken dinleyiciler konu ile ilgili sorular sorabilirler. Grup çalışması esnasında bence-bizce tekniği kullanılarak öğrencilerden kendi fikirlerini ve grubun fikirlerini karşılaştırmaları istenir. Böylece katı düşüncelerden kaçınarak uzlaşma içerisinde ortak noktayı bulmaları beklenir **(SDB3.2)**. Demokratik katılımın vatandaş olmanın gerekliliği olduğu vurgulanır **(OB6)**. Öğrenciler, öğretmen tarafından gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Mustafa Kemal Atatürk'ün, diğer kahramanlarımızın ve Türk milletinin gösterdiği toplumsal dayanışmayı, cumhuriyetin hayatımıza katkılarını ve demokratik katılımın önemini anlatan bir hikâye yazmaları istenebilir.

Atatürk'ün bir vatandaşın dilekçesini incelerken, orman çiftliğinde, mecliste konuşma yaparken, harf inkılabını anlatırken, şapkayı tanıtırken çekilen fotoğrafları kullanılarak dijital ortamda bir kolaj çalışması yürütülebilir.

Demokratik katılım ve karar alma süreçlerinin önemine ilişkin farkındalığı artırmak amacıyla broşür, afiş vb. görsel ürünler tasarlanabilir.

Destekleme

Cumhuriyetin ilanına giden yolda Mustafa Kemal Atatürk'ün, diğer kahramanlarımızın ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıklar ve cumhuriyetin getirdiği değişimlerin hayatımıza katkıları ile ilgili belgesel veya film izletilebilir.

Gazete haberi çalışmasında ve hikâye yazma çalışmasında, yazı yazmak yerine resim çizilmesi istenebilir.

Okulda karar alması gereken durumlara kendi hayatlarından örnekler vermeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin doğal kaynakların sınırlı olduğunu kavramaları, istek ve ihtiyaçlarını belirlerken bilinçli seçimler yapabilmeleri, istek ve ihtiyaç olarak nitelendirilebilecek ürünlerin hangi aşamalardan geçerek insanların tüketimine sunulduğu hakkında bir farkındalık geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 17

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB11. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram (SBAB11.1. Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Okuma ve Yorumlama) (SB.4.5.1)

SBAB8. Coğrafi Sorgulama (SBAB8.4. Coğrafi Bilgileri Çözümleme)(SB.4.5.3)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.15. Yansıtma(SB.4.5.2)

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.4.5.1. Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili grafik yorumlayabilme

- Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafik üzerindeki simgelerin karşılık geldiği ifadeleri tanıır.*
- Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafiği çözümler.*
- Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafikteki zaman içinde değişen tüketim oranlarını karşılaştırır.*
- Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili verilen grafikte kaynaklar ve tüketim arasındaki ilişkiye yönelik çıkarımda bulunur.*

SB.4.5.2. İstek ve ihtiyaçları arasındaki bilinçli seçimleri hayatına yansıtabilme

- İstek ve ihtiyaç kavramlarına ilişkin deneyimleri inceler.*
- İstek ve ihtiyaçları arasında bilinçli seçim yapmaya yönelik çıkarımda bulunur.*
- İstek ve ihtiyaçları arasında yaptığı seçimleri değerlendirir.*

SB.4.5.3. Bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerini çözümleyebilme

- Bir ürünün geçirdiği yolculuğun süreçlerini belirler.*
- Ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim süreçleri arasındaki ilişkileri belirler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Doğal Kaynakların Tüketimi

İstek ve İhtiyaçlar

Ürünlerin Yolculuğu

Anahtar Kavramlar

doğal kaynak, istek, ihtiyaç, rezerv, bilinçli tüketim, üretim-dağıtım-tüketim

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve
Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; performans görevi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kavram haritası ve çalışma yaprağı kullanılarak değerlendirilebilir.
Performans görevi: Bir ürünün yolculuğu ile ilgili araştırma yapmaya yönelik görevdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kaynakları tasarruflu kullanma konusunda bilgi sahibi olduğu ve grafik yorumlama becerisini temel düzeyde edindiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Çevremizdeki kaynakların tasarruflu kullanımının önemine ilişkin bir çalışma yaprağı kullanılır.

Köprü Kurma

Evde ve okulda kullandığımız kaynakları tasarruflu kullanmadığımızda ortaya çıkabilecek sonuçlar üzerine tartışılır.

Maddi kaynakların bir sınırı olup olmadığı ve bu kaynakları daha etkili kullanmak adına neler yapmamız gerektiğine yönelik sorular sorulur. Tasarruf yapmaya yönelik deneyimlerini paylaşımları istenir. Maddi kaynaklar kullanılırken nelere öncelik verilmesi gerektiği hakkında tartışma başlatılır.

Sınıfa öğrencilerin ilgisini çekebilecek bir ürün getirilir. "Sizce bu ürün buraya gelene kadar hangi aşamalardan geçmiş olabilir?" sorusu sorularak öğrencilerin görüşleri alınır.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **SB.4.5.1**

Evde ve okulda kullanılan kaynakların neler olduğu hatırlatılarak doğal kaynaklara geçiş yapılır. Doğal kaynakların neler olduğuna ilişkin örnekler sunulur. Öğrencilere doğal kaynakların tüketimi ile ilgili düzeye uygun belgesel, gazete haberi gibi yazılı, görsel veya dijital kaynaklar sunulur. Öğrencilerden duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenir. Ülkemizin doğal yer altı ve yer üstü kaynaklarına ve bu kaynakların kullanım alanlarına kısaca değinilir. Ülkemizin doğal kaynaklarının bilinçsizce tüketiminin sonuçlarının neler olabileceği hakkında bir tartışma ortamı oluşturulur. Böylece vatanseverlik değeri kapsamında doğal kaynaklarımızın korunması gerektiği üzerinde durularak sürdürülebilirliğe ilişkin farkındalık oluşturulur (**D19.3, OB8**). Doğal kaynakların kullanımı (Su, bor, mermer vb.) ve tüketimi ile ilgili grafik öğrencilerle paylaşılır. Öğrencilere grafikte hangi unsurların dikkatlerini çektiği sorulur. Grafikte yer alan simgeler tanıtılır.

Grafiğin ana düşüncesini anlayabilmeleri için soru cevap yönteminden yararlanılır. Grafiğin ana hatlarını öğrencilerin çözümlenmeleri ve grafikteki tüketim oranlarını karşılaştırmaları sağlanır (**OB7**). Grafik bağlamında öğrencilerden dünyamızdaki ve ülkemizdeki doğal kaynakların gittikçe azalmakta olduğuna yönelik çıkarım yapmaları beklenir (**E3.10, OB8**).

Öğrencilere diğer bir doğal kaynağın rezerv durumu ve insanların bu kaynağı tüketim oranlarını karşılaştırabilecekleri yeni bir grafik verilir (**KB2.7**). Öğrencilerden grafik üzerindeki simgeleri kullanarak doğal kaynağa ilişkin tüketim oranlarını karşılaştırmaları ve grafiği çözümlenmeleri beklenir. Öğrencilerin grafiği inceleyerek kaynağın rezervi ve tüketimi arasındaki farkı görmeleri sağlanır (**E3.4, OB4**).

Yukarıda incelenen kaynaklara ilişkin mevcut rezervin az, tüketim miktarının ise fazla olduğunu gösteren grafik ya da grafiklerin yer aldığı bir çalışma yaprağı öğrencilere sunulur. Öğrencilerden grafiği yorumlayarak israfa yönelik çıkarım yapmaları beklenir (**D17.2**). Rezerv ve tüketim dengesinin sağlanması için neler yapılabileceğine ilişkin öğrenci görüşleri alınarak israfın ortadan kaldırıldığı durumda yeni grafiğin nasıl olabileceği üzerine konuşulur. Bu aşamada beyin fırtınası tekniğinden yararlanılabilir. Öğrencilerden verilen çalışma yaprağındaki grafiğin, ortaya koydukları önlemler ve tavsiyelere uyulduğu takdirde nasıl bir değişim göstereceğini düşünmeleri ve buna bağlı olarak grafiği yeniden çizmeleri istenir (**OB7**). Grafikleri doğru şekilde kullanmaları beklenir ve çizilen grafikler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

SB.4.5.2

Öğrencilere istek ve ihtiyaç kavramları ile ilgili görsellerle desteklenmiş deneyimlere dayalı kısa senaryolar sunulur. Senaryolar soru cevap tekniği ile incelenerek istek ve ihtiyaç kavramlarına ulaşılır (**E3.10**).

İstek ve ihtiyaçlarımızı karşılamak için alışveriş yaptığımız vurgulanır. İstek ve ihtiyaçlarımızı karşılamak için kaynaklarımızı etkili ve verimli kullanmak amacıyla neler yapmamız gerektiği sorularak tartışma başlatılır (**OB3**). Bu aşamada istek ve ihtiyaçlarımızın çoğunun satın alındığı ve maddi kaynakların bir sınırı olduğu konusu hatırlatılarak ihtiyaçlarımızı karşılarken bilinçli karar vermenin önemli olduğu çıkarımı yapılır (**D17.1, OB3**). Bilinçli tüketici kavramı üzerinde durularak öğrencilerle birlikte bilinçli tüketici davranışlarının neler olduğu belirlenir. Bu aşamada kavram karikatürleri, kavram haritaları gibi farklı kavram öğretimi tekniklerinden yararlanılabilir.

Öğrencilerin farklı ürünler içerisinde seçim yapabilecekleri ortamlar oluşturularak seçimlerini ifade etmeleri sağlanır (**KB3.1**). Yaptıkları seçimi gerekçeleriyle açıklayarak değerlendirmeleri istenir (**SDB3.3**). Öğrencilere örnek olayların yazılı olduğu çalışma yaprakları dağıtılır. Bu çalışma yapraklarında örnek olaylar ve her örnek olay için ürün listeleri sunulur. Öğrencilerden her örnek olay için listelerden ihtiyaç olan ürünleri belirlemeleri istenir (**D17.2, E2.2, SDB1.2**). Tamamlanan çalışma yaprakları değerlendirilebilir.

SB.4.5.3

Bir ürünün tüketiciye ulaşana kadar geçtiği aşamaları anlatan görseller öğrencilerle paylaşılır ve öğrencilerden görsellerdeki süreçleri tahmin etmeleri istenir **(OB4, E1.1)**. Büyük grup çalışması yapılarak aşamalar listelenir. "Bu aşamalara birer isim vermek gerekirse hangi isimleri verirdiniz?" sorusu öğrencilere yöneltilerek farklı isim önerileri alındıktan sonra "üretim", "dağıtım" ve "tüketim" kavramları tahtaya yazılır. Öğrencilere bir ürünün yolculuğunu anlatan kavram haritası verilerek bu süreçleri incelemeleri beklenir. Her bir alt etkinliği gruplayarak, bu etkinliklerin "üretim", "dağıtım" ve "tüketim" aşamalarından hangisi ile ilgili olduğunu belirlemeleri istenir.

Performans görevi olarak öğrencilerden grup çalışması yoluyla merak ettikleri **(SDB2.2)** bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim yolculuğu hakkında bilgi toplamaları istenir **(OB1)**. Bilgi topladıkları ürünün üretim, dağıtım ve tüketim yolculuğuna ilişkin süreçleri belirlemeleri ve bunlar arasındaki ilişkiye yönelik çıkarım yapmaları beklenir **(KB2.10, E3.6)**. Bu çıkarımlara dayalı olarak üzerinde çalıştıkları ürünün üretim, dağıtım, tüketim aşamalarını gösteren kendi kavram haritalarını oluşturmaları istenir. Oluşturulan kavram haritaları değerlendirme amacı ile kullanılabilir. Ürünlerin birçok aşamadan geçerek tüketiciye ulaştığı ve bu nedenle sahip olduklarının değerini bilerek tasarrufa dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır **(D17.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Doğal kaynakların tüketimi konusunda seçtikleri bir doğal kaynağa ilişkin araştırma yaparak edindiği veriler ışığında bir grafik oluşturmaları ve oluşturdukları grafiği sınıfta paylaşmalarını istenebilir.

Çevresindeki doğal kaynaklara ilişkin bir harita hazırlamaları istenebilir.

Bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarını gösteren kısa bir video çekmeleri istenebilir.

Destekleme Doğal kaynakların kullanım düzeyi ile rezerv durumları arasındaki tutarsızlığı anlatan dijital bir içerik izletilebilir.

İhtiyaçlarını resim çizerek ya da ilgili görselleri edinerek anlatmaları istenebilir.

Günlük yaşantılarında aşına oldukları bir ürünün üretim, tüketim ve dağıtım süreçlerini anlatan görseller öğrencilerle paylaşılabilir veya ilgili süreçler bir animasyon aracılığıyla gösterilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ VE SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilerin çevrim içi ortamları güvenli bir biçimde kullanabilmeleri için almaları gereken önlemlerin neler olduğunu belirleyerek çevrim içi ortamlarda güvenlik ve gizliliğe ilişkin farkındalık kazanmaları ve bilim insanlarının çocuklukları ile kendileri arasında bağ kurarak bilime ilişkin olumlu bir bakış açısı geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma)(SB.4.6.2)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.15.Yansıtma (SB.4.6.1)

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2 Esneklik

Değerler

D3. Çalışkanlık, D8. Mahremiyet, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, İnsan Hakları, Vatandaşlık ve Demokrasi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB3.2. Problem Çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.4.6.1. Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarını eylemlerine yansıtma-
bilme
- Çevrim içi ortamdaki deneyimleri güvenlik kuralları çerçevesinde gözden geçirir.
 - Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin çıkarım yapar.
 - Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarına ilişkin çıkarımları değerlendirir.
- SB.4.6.2. Bilim insanlarının çocukluk hayatı ile kendi yaşamı arasında bağlantı kurabilme
- Bilim insanlarının çalışmalarını kanıtlara dayalı olarak inceler.
 - Bilim insanlarının çocukluk dönemi koşullarını fark eder.
 - Bilim insanlarının çocukluk dönemi koşulları ile günümüz koşullarını karşılaştırır.
 - Bilim insanlarının çocukluklarını dönemin koşulları içerisinde açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çevrim İçi Ortamda Güvenlik Kuralları
Bilim İnsanlarının Çocukluk Hayatları

Anahtar Kavramlar

bilim insanı, dijital güvenlik, dijital mahremiyet, siber zorbalık

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; performans görevi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi: Bilim insanlarının çalışmalarını araştırmaya yönelik görevdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencinin çevrim içi ortam kavramını, çevrim içi ortamda dikkat edilmesi gereken güvenlik kurallarını, bilim ve bilim insanı kavramlarını temel düzeyde bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Çevrim içi ortam kavramını ve çevrim içi ortamda dikkat edilmesi gereken güvenlik kurallarını içeren çalışma yaprağı kullanılır.

Öğrencinin bilim ve buluş kavramlarına yönelik ne bildiğini ortaya çıkaracak zihin haritası, beyin fırtınası gibi tekniklerin kullanıldığı etkinliklere yer verilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere yöneltilen "Tanımadığınız birisi sizinle iletişim kurmaya çalışırsa ne yaparsınız?", "Kimlerden yardım alırsınız?" gibi sorulardan sonra "Genel ağda hangi sorunları yaşıyorsunuz?", "Bu sorunlar karşısında kimlerden yardım alıyorsunuz?" soruları yoluyla sınıf tartışması başlatılır. Kum saati tekniği kullanılarak öğrencilerin bilim insanları ile ilgili bildikleri ve merak ettikleri ortaya çıkarılır.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.4.6.1

Öğrenciler gruplara ayrılır (**SDB2.2**). Her gruba çevrim içi ortamda karşılaşılabilecekleri sorunlarla ilgili öğrencilerin düzeyine uygun kısa örnek olaylar sunulur. Örnek olaylar; çevrim içi ortamlarda kişisel bilgilerinin gizliliğinin korunması, siber zorbalık ile doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmayı içermelidir (**OB2, D8.2**).

Gruplardan örnek olaydaki sorunun çözümüne yönelik öneriler oluşturmaları (**SDB3.2**), çözüm önerilerinin olası sonuçlarını düşünerek çözüme karar vermeleri istenir (**KB3.2**). Öğrencilerden "edu, gov" uzantılı sitelere girmek, antivirüs programı kullanmak gibi çözümlere ulaşmaları beklenir. Gruplardan ulaştıkları kararı sınıfta sunmaları istenir (**E2.2**). Bu aşamada hikâye tamamlama veya canlandırma teknikleri kullanılabilir.

Öğrencilerden ilgi alanlarına uygun merak ettikleri bir konuyu araştırma görevini çevrim içi ortamda gerçekleştirmeleri beklenir. Öğrencilerden araştırmalarının doğru ve güvenilir olması için hangi kurallara uyduklarını ifade etmeleri istenir (**KB3.3**). Çevrim içi ortamda hangi davranışların olumlu olduğunu ve kaçındıkları davranışların neler olduğunu

belirtmeleri beklenir. Bu bağlamda, diğer kullanıcıların fikirlerine, duygularına ve kişisel bilgilerinin gizliliğine saygı göstermelerinin önemi vurgulanır (**D8.2, D14.1**). Öğrencilerden araştırma yaparken çevrim içi ortam kullanımına dair yaptığı çıkarımları değerlendirerek yazılı bir uyarılar listesi hazırlamaları istenir (**E3.10**). Hazırlanan çalışmalar öğretmen tarafından bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

SB.4.6.2

Öğrencilerden bilim insanını konu alan yazılı veya görsel bir ürün ortaya koymaları istenerek öğrencilerin bilim insanlarına yönelik olumlu duyguları harekete geçirilir (**E3.11, SDB1.1**). Öğrenciler gruplara ayrılır ve performans görevi olarak sosyal bilim ile uğraşan bilim insanlarından birinin (Afet İnan, Doğan Cüceloğlu, Ufuk Esin, Oktay Sinanoğlu, Halil İnalçık, Fuat Sezgin) çalışmaları ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Araştırma sürecinde grup üyelerinin birbirlerine destek olmalarının önemi üzerinde durulur (**SDB2.2**). Gruplar tarafından bilim insanlarının çalışmaları, çalışma ortamları (saha, kazı alanı, laboratuvar, arşiv, kütüphane vb.) ve bu çalışmaların katkıları ile ilgili bilgilendirme kartları hazırlanır ve sınıf içinde paylaşılır (**SDB2.1**). Hazırlanan kartlara yönelik sorulan sorular aracılığıyla öğrencilerin sosyal bilimler alanına yönelik farkındalık geliştirmeleri sağlanır.

Öğretmen tarafından hazırlanan bilim insanlarının çocukluk dönemine ait görsel veya dijital kaynaklar öğrencilere sunulur (**OB1, OB2, OB4**). Sunulan materyaller ile ilgili olarak "Sizce bu fotoğraf kaç yıl önce çekilmiş olabilir?", "Fotoğraflarda o dönemin şartlarına ilişkin neler var?" (**OB4**) vb. sorular sorularak öğrencilerin bilim insanlarının çocukluk dönemine ilişkin koşulları fark etmeleri sağlanır. Dönemin koşulları ele alınırken özellikle o dönemde yaşayan çocukların bilgiye ulaşma yolları, teknolojik koşulları ve çalışma imkânları üzerinde durulmalıdır (**OB1**). Ayrıca öğrencilere dönemin koşullarında bilim insanlarının başarıya ulaşmalarını sağlayan görev bilincine sahip olma (**D16.3**), azimli olma (**D3.1**), istikrarlı bir biçimde çalışmaya devam etme (**D12.3**), bilmediklerini merak ederek araştırma (**E1.1**) gibi kişilik özellikleri sezdirilir.

Öğrenciler tarafından bilim insanlarının çocukluk dönemi koşulları ile günümüz koşulları karşılaştırılır. Bu amaçla sıcak sandalye tekniği kullanılabilir. Bunun için günümüzü ve incelenen bilim insanlarının çocukluk dönemini temsil eden iki sandalye kullanılır. Sandalyelerde oturan çocuklardan biri, soruları o dönemin koşullarına göre cevaplarırken diğeri günümüz koşullarına göre cevaplandırır (**E2.1**). Bilim insanlarının çocukluk dönemi ile kendi yaşadıkları dönem arasındaki farklar üzerine konuşulur (**SDB2.3**).

Öğrencilerin bilim insanlarının çocukluk dönemi ile kendi yaşamı arasında bağ kurabilmeleri için "O dönemde yaşasaydın bilim insanlarından hangisi en yakın arkadaşın olurdu, neden?", "Bir zaman makinesine bindiğini ve bilim insanının çocuk olduğu tarihe gittiğini düşünün. Birlikte hangi çalışmaları yapardınız?" gibi sorulardan yararlanılır (**E3.11, E2.5**). Sürecin başında oluşturulan gruplar inceledikleri bilim insanını ve çalışmalarını tanıtan afişler hazırlar. Hazırlanan afişler kontrol listesi veya bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden çevrim içi ortamın güvenli kullanımı ile ilgili dijital broşür hazırlamaları istenebilir.

Bilim insanlarının çocukluk dönemi ile günümüz koşullarının karşılaştırıldığı bir sanal pano hazırlanabilir.

Bilim insanlarının çocukluklarını anlatan bir çizgi roman veya karikatür hazırlanabilir.

Destekleme Çevrim içi ortamın güvenli kullanımı ve bilim insanlarının çocuklukları ile ilgili animasyonlar ve çocuk kitapları gibi farklı materyallerden yararlanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin aile ve yakın çevresindeki gruplara, bu gruplardaki rollerine, bu rollere ait hak ve sorumluluklarına, farklı kültürlere ait özelliklere, bu özelliklere saygı duymanın toplumsal birlik açısından önemine, yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlamanın toplumsal birliği sürdürmeye etkisine yönelik bilgi ve beceriler kazanması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SBAB5. Sosyal Katılım (SB.5.1.3)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme (SB.5.1.1)
KB2.14. Yorumlama (SB.5.1.2)

EĞİLİMLER E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D.19 Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.5. Sınıflama, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme
- Dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerini belirler.
 - Dâhil olduğu gruplar ile bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri belirler.
- SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme
- Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini örnekler üzerinden belirler.
 - Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yazılı, görsel veya dijital ürünlere dönüştürür.
 - Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini ifade eder.
- SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerini sorgular.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için birlikte çalışabileceği grup üyeleriyle iletişim kurar.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için görev paylaşımında bulunur.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için fikir üretir.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikirleri müzakere eder.
 - Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikri uygulamak için eyleme geçer.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Gruplar ve Roller

Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü

Yardımlaşma ve Dayanışma Faaliyetlerinin Toplumsal Birliğe Etkisi

Anahtar Kavramlar

birlik ve beraberlik, dayanışma, grup, hak, kültür, rol, saygı, sorumluluk, STK, yardımlaşma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; karşılaştırma tablosu, gözlem formu, değerlendirme ölçeği, kontrol listesi, anekdot kaydı, analitik dereceli puanlama anahtarı, çalışma yaprakları ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi: Sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirme ve bu süreç sonunda broşürler ve videoların oluşturulmasına yönelik görevdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin grup çalışması, rol, iletişim, iş birliği, hak, sorumluluk, kültür, yardımlaşma ve dayanışma kavramlarına ait temel bilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere grup ve rol kavramına ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Kültür kavramı ile çağrışım yapan kelimelere örnekler vermeleri istenir.

Yardımlaşma ve dayanışma kavramlarına ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilere ilkokulda hangi gruplara dâhil oldukları ve bu gruplardaki rollerinin ne olduğu sorulur.

Yakın çevrelerinde kendi kültüründen farklı bir dil, kıyafet, yemek, kutlama töreni gibi kültürel öğelere sahip olan insanlar veya toplumlar ile karşılaşabileceği ifade edilir. Varsa buna dair örnekler vermeleri istenir. Bu kültürel özelliklere ilişkin neler düşündükleri ve hissettikleri sorulur.

Öğrencilerden yakın çevrelerinde gözlemledikleri toplumsal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine örnekler vermeleri istenir. Kendi okullarında düzenlenebilecek bir yardım kampanyasının amacının ve toplumsal faydalarının neler olabileceği sorulur.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.5.1.1

Öğrencilerden yakın çevrede, okulda ve sınıfta dâhil oldukları grupları belirlemeleri istenir. Her öğrencinin bu gruplardaki rollerini yazılı olarak listelemeleri sağlanır. Öğrencinin ortaokula başlamasıyla burada yer alabileceği gruplardaki değişimlere ve bu gruplardaki rollerine de vurgu yapılır.

Listede yer alan gruplardaki rolleri ile bu rollerin getirdiği hak ve sorumlulukları tartışmaları sağlanır. Bu süreçte akvaryum ve küçük grup tartışma teknikleri kullanılabilir. Dâhil oldukları gruplardaki rollere ilişkin hak ve sorumlulukların benzerlik-farklılık açısından karşılaştırılması sağlanır (**SDB2.3**). Elde edilen bilgiler, karşılaştırma tablosuna kaydedilir (**KB2.7, OB1**). Sınıftaki öğrenciler; aile, komşuluk, arkadaş, okul ve sosyal sorumluluk grupları olmak üzere beş gruba ayrılır. Aile grubunda çocuk rolü ile beraber kardeş, abla ya da ağabey; komşuluk grubunda arkadaş, oyun arkadaşı, komşusuna yardım eden çocuk; arkadaş grubunda arkadaş, lider, ara bulucu; okul grubunda akran öğretiminde öğretici, sınıf başkanı, nöbetçi; sosyal sorumluluk gruplarında gönüllü, yönetici, kampanya sorumlusu rollerine ilişkin daha önceden hazırlanmış rol kartları gruplara dağıtılır. Grup çalışması yoluyla (**SDB2.1**) dâhil olunan gruplardaki rollere ilişkin canlandırmalar yapılır (**E2.1, E2.2, E2.3**). Canlandırma sonrası gruplarda üstlenilen roller ile hak ve sorumluluklara ait duygu ve düşünceler ifade edilir (**SDB2.3**). Canlandırma süreci; gözlem formu, derecelendirme ölçeği veya kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Canlandırma sonunda öğrenciler dâhil olunan gruplar ile bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkiyi yazılı, sözlü veya görsel olarak ifade eder. Süreç içerisinde sorumluluk değeri üzerinde durularak öğrencilere görev bilinci kazandıracak çalışmalar yaptırılır (**D16.3**).

SB.5.1.2

Öğrencilere ülkemizin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'nin ve farklı ülkelerin kültürel özelliklerine ilişkin yazılı ve görsel kaynaklar sunulur (**OB1, OB4**). Dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Sunulan kaynaklar üzerinden kendi kültürümüze ve farklı kültürlerle ait sanat, müzik, yemek, giyim, kutlama, gelenek ve göreneklere yönelik özellikler öğrenciler tarafından incelenir. Belirlenen kültürel öğeler sınıflandırma tablosuna kaydedilir (**KB2.5**). Ülkemizin, KKTC'nin ve farklı ülkelerin kültürel özellikleri, benzerlik ve farklılık açısından karşılaştırılır (**KB2.7**). Bu bağlamda KKTC ile aramızdaki benzerlikler, tarihi ve kültürel bağlar açısından ele alınır. Örnek olaylar üzerinden farklı kültürel özelliklere sahip insanların bir araya gelmesini gerektiren durumlar sorgulanır (**SDB2.3**). Öğrenciler, her grupta eşit sayıda öğrenci olacak şekilde gruplara ayrılır ve bu gruplara örnek olaylardan hareketle benzer durumları içeren senaryolar verilir. Öğrencilerden senaryolardaki durumu el kuklaları ile canlandırmaları istenir. Bu süreçte ipli kukla, siyah gölge oyunu ya da tiyatro kuklası tekniklerinden de yararlanılabilir (**E2.1, E2.2, E2.3, SDB2.2**). Canlandırılan durumlardan hareketle kültürel özelliklere saygı duymanın önemini ve insanları farklılıklarıyla kabul etmenin gerekliliği ortaya konulur (**D15.1**).

Gruplardan kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisine yönelik yazılı, görsel veya dijital ürünler ortaya koymaları istenir.

Sürecin tamamında elde edilen bilgilerden ve farkındalıklardan yola çıkarak kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisi öğrenciler tarafından açıklanır **(SDB3.3)**. Sürecin değerlendirilmesinde çalışma yaprağı kullanılır. Süreç içerisinde vatanseverlik değeri bağlamında kültürel mirasın tanınması ve gelecek nesillere aktarılmasının önemi üzerinde durulur **(D19.3)**. Ayrıca farklı toplumların kültürlerine saygılı olmanın gereği ve öneminin de farkına varır **(OB6)**.

SB.5.1.3

Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin örnekler incelenir **(OB1,OB4)**. Süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB2)**. Öğrencilerden yapılan incelemelerden hareketle yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin günlük hayattan ve yakın çevreden örnekler vermeleri istenir. Yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerinin toplumsal birliği sürdürmeye etkisi, örnek olay yöntemiyle sorgulanır. Öğrenciler toplumsal birliği sürdürmeyi etkileyen yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışmayı desteklemek amacıyla performans görevi kapsamında sosyal sorumluluk projesi hazırlamak için sınıftaki öğrenciler gruplara ayrılır **(SDB2.2)**.

Oluşturulan gruplarda, yapılacak sosyal sorumluluk projesi ile ilgili görev paylaşımı yapılır. Her gruba ayrı bir görev düşecek şekilde "yönetici, ihtiyaç saptama, kaynak belirleyici, kampanya sorumlusu, faaliyet yürütücüleri" olmak üzere grupların belirlenen görevlerden birini seçmeleri sağlanır **(SDB2.2)**.

MEB'e bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmış örnek projeler incelenir. Bu incelemelerden, kendi deneyimlerinden ve yakın çevresinden edindiği bilgilerden yola çıkarak öğrencilerden çocuklar, yaşlılar veya okullara yönelik sosyal sorumluluk proje fikirleri üretmeleri istenir **(E3.3, E3.11, SDB3.2)**.

Ortaya çıkan fikirler sınıf içerisinde müzakere edilir **(SDB2.2)**. Üretilen fikirlerin güçlü ve zayıf yönleri "Güçlü ve Zayıf Yönler" tablosu doldurularak belirlenir. Fikirlerin zayıf yönlerini güçlendirmek için grup üyeleri tarafından alternatif çözümler geliştirilir. Müzakere sürecinin değerlendirilmesinde gözlem formu, kontrol listesi, anekdot kaydı gibi araçlar kullanılabilir.

Süreç içerisinde oluşturulan gruplar ve grupların görevleri dikkate alınarak ortaya çıkan fikirlerden biri sınıfın ortak kararıyla seçilir ve uygulanmak üzere tasarıya dönüştürülür. Gruplar tarafından süreçte aldıkları görevler yerine getirilerek veli ve okul idaresi gözetiminde tasarı bir sosyal sorumluluk projesi olarak eyleme dönüştürülür **(OB6, E2.2, E2.3)**. Yapılan proje ile sorumluluk değeri vurgulanarak topluma karşı görevleri yerine getirmenin önemi üzerinde de durulur **(D16.2)**. Grupların çalışma süreçlerini yansıtan ve faaliyetlerini tanıtan broşürler, sürece dair videolar okul içerisinde paylaşılır. Sınıfta sosyal medya panosu oluşturulur **(E3.3, E3.11)**. Yapılan çalışmalar esnasında yardımseverlik değeri vurgulanarak dayanışmanın, fedakârlık yapmanın ve iyiliksever olmanın önemi açıklanır **(D20.3)**. Çalışmalar okul gazetesi veya yerel medyada yayımlanır. Proje süreci, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden farklı ülkelerdeki akranlarının yakın çevrelerinde, okullarında ve sınıflarında dâhil oldukları gruplar ve bu gruplardaki rollerine ilişkin bilgi toplanması istenebilir. Kendi dâhil olduğu gruplar ve rolleri, diğer ülkelerdeki grup ve roller ile karşılaştırabilir. Elde edilen bilgilerden yola çıkılarak dâhil olmak istenen özgün bir grup fikri oluşturulabilir.

Merak edilen bir ülkenin kültürel özelliklerine yönelik yapılacak araştırma sonucunda ulaşılan görsellerle bir kolaj çalışması hazırlanabilir. Hazırlanan kolaj çalışmaları okul sergisi ile sunulabilir.

Toplumsal birliği sürdürmek amacıyla yardımlaşma ve dayanışmaya yönelik bir öneri uygulanmak üzere ilgili kurum, kuruluş veya STK'ye sunulabilir.

Destekleme Öğrencilerden dâhil olunan gruplar ve bu gruplardaki rollerin listelenmesi istenebilir. Görseller ya da yazılı ifadelerden yola çıkılarak grup ve rol kavramlarının eşleştirilmesi istenebilir. Kısa cevaplı sorular veya eşleştirme kartları aracılığıyla rollerinin ve sorumluluklarının bulunması sağlanabilir. Öğrencilerden dâhil oldukları gruplarda kendilerine verilen rollere ilişkin canlandırmalar yapmaları istenebilir.

Günlük yaşamda karşılaşılan farklı kültürel öğelere örnekler verilebilir. Görseller üzerinden kültürel öğelerin sınıflandırılması istenebilir.

STK'lerin çalışma alanlarını bulmaya yönelik görsel eşleştirme etkinlikleri yapılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin yaşadıkları ilin göreceli konum özellikleri, yaşadıkları ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimler, yaşadıkları ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik yapılması gerekenler ve ülkemize kara sınırı olan komşu devletlerin temel özellikleri ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB7. Mekânsal Düşünme (SBAB7.1. Konum Algılama)(SB.5.2.1)

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama)(SB.5.2.2)

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.5 Fikri Eyleme Dönüştürme)(SB.5.2.3)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.6. Bilgi Toplama (SB.5.2.4)

EĞİLİMLER

E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematik Olma, E.3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.6. Bilgi Toplama

KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme

- Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirler.
- Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
- Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini özetler.

SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişimine neden olan unsurları inceler.
- Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişiminden etkilenen unsurları inceler.
- Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin etkilerini sorgular.
- Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak ifade eder.

SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme

- Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlik planı yapar.
- Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliğini uygular.
- Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliğini değerlendirir.

SB.5.2.4. Ülkemize komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme

- Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgilere ulaşmak amacıyla kullanacağı kaynakları belirler.
- Ülkemize komşu devletlerle ilgili bilgileri belirlediği kaynaklardan bulur.
- Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri doğrular.
- Ülkemize komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yaşadığı İlin Göreceli Konumu

Yaşadığı İlde Doğal ve Beşerî Çevredeki Değişim

Yaşadığı İlde Meydana Gelebilecek Afetlerin Etkileri

Ülkemize Komşu Devletler

Anahtar Kavramlar

AFAD, afet, beşerî çevre, coğrafya, doğal çevre, göreceli konum, komşu devlet, sınır

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, balık kılıcı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Afet etkinlik planı hazırlama, bu planları görsel içeriklere dönüştürme ve ülke tanıtım kartı hazırlamaya yönelik görevdir.

Performans Görevi: Komşu devletleri tanıtan afiş tasarımı görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin konum ve yön bulma becerilerine sahip olduğu, harita çeşitlerini tanıdıkları, yaşadığı yerdeki doğal çevre ve insan arasındaki ilişkilere örnek verebileceği, yaşadıkları yerdeki afetlerin neler olduğu ve etkilerini azaltma konusunda yapılabilecekleri ilişkin temel bilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin; konumlarını belirleme ve yön bulmaya, harita çeşitlerine ve haritaların temel özelliklerine ilişkin bilgileri açık uçlu sorular sorularak değerlendirilir.

Öğrencilerden doğal çevre unsurlarına örnek vermeleri istenir.

Öğrencilere "Herhangi bir afetle ilgili bir uyarı geldiği zaman ne yapacağınızı biliyor musunuz? Yaşadığınız ilde görülme ihtimali olan afetlerin neler olduğunu biliyor musunuz?" gibi sorular sorulur.

Köprü Kurma Şehirlerimizin doğal ve tarihî güzellikleri, konumları, ekonomik ve ulaşım koşulları bakımından benzer ve birbirinden farklı birçok özelliğe sahip olduğuna dikkat çekilir. Öğrencilere yaşadıkları il ile ilgili bu özelliklerden hangilerini bildiklerine dair açık uçlu sorular sorulur.

Öğrencilerin gözlem yaparak veya aile büyüklerine sorarak yaşadığı çevrede meydana gelen değişimlerin neler olduğunu sorgulaması sağlanır. Öğrencilerden tespit ettikleri değişimleri gruplandırmaları istenir.

Öğrencilere "Deprem değil ihmal öldürür." sözünden yola çıkarak yaşadığı yerde görülebilecek afetlere karşı alınabilecek bireysel ve toplumsal önlemlerin neler olabileceğine dair açık uçlu sorular sorulur.

Bağımsızlık sembollerine saygı duyma hakkında tarihten örnekler verilerek öğrencilere bu örnekler hakkındaki düşünceleri sorulur.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.5.2.1

Öğrencilerin yazılı ve görsel kaynaklardaki örnekleri inceleyerek yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini belirlemeleri sağlanır (**OB1, OB4**). Bu amaçla ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Öğrencilerden verilen kaynaklardan hareketle yaşadıkları ilin başlıca yeryüzü şekilleri, su kaynakları, komşuları, önemli tarihî mekânlarına ilişkin örnekler vermeleri istenir. Bu bağlamda yaşadığı ildeki doğal ve tarihî güzellikleri korumanın önemi vurgulanır (**D19.3**).

Öğrencilerin, yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini tablo, Türkiye Dilsiz Mülki İdare Haritası veya görsellerle desteklenmiş bilgi kartlarından birini hazırlayarak görselleştirmeleri sağlanır (**E3.3**). Oluşturulan tablo, Türkiye Dilsiz Mülki İdare Haritası veya görsellerle desteklenmiş bilgi kartlarının değerlendirilmesi için derecelendirme ölçeğinden yararlanılabilir.

Öğrencilerden kaynaklardan ve yapılan görselleştirmelerden yola çıkarak yaşadıkları ilin göreceli konum özelliklerini sözlü sunum olarak özetlemeleri istenir (**SDB2.1, OB1**). Öğrencilerin sunumları gözlem formu veya kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

SB.5.2.2

Öğrenciler, yaşadıkları ilde bulunan doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimleri fotoğraflar, resimler, gazete haberleri, hava fotoğrafları, şehir haritaları, şehir planları, sözlü tarih görüşmeleri üzerinden inceler ve değişime neden olan unsurları belirler (**KB2.6, OB1, OB4, E3.2**). Bu süreçte yıllara göre doğal ve beşerî çevredeki değişimi gösteren dijital uygulamalar da kullanılabilir (**OB2**). Yaşadıkları ilde doğal ve beşerî çevrede değişen ve değişmeyen unsurlar büyük grup tartışmasıyla belirlenir. Öğrenci cevapları tahtaya yazılarak değişen ve değişmeyen unsurlarla ilgili karşılaştırma tablosu oluşturulur (**KB2.7, OB7**).

Verilen kaynaklar üzerinden öğrencilerin yaşadıkları ilde bulunan doğal ve beşerî çevrede

geçmişten günümüze meydana gelen değişimin etkilediği unsurlardan su kaynakları, bitki örtüsü varlığı, arazi kullanımı, yerleşim alanları, ulaşım sistemleri ve nüfus özelliklerini incelemeleri istenir **(E3.4, SDB2.1, OB4)**.

Öğrencilerin yaşadıkları ilde bulunan doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimin su kaynaklarına, bitki örtüsü varlığına, arazi kullanımına, yerleşim alanlarına, ulaşım sistemlerine ve nüfus özelliklerine olan etkisini sorgulamaları sağlanır. Öğrencilerden yaşadıkları ildeki doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimlerin etkileri ile ilgili merak ettikleri soruları sormaları istenir **(E3.8)**.

Öğrenciler verilen kaynakları tekrar inceleyerek merak ettikleri sorular doğrultusunda yaşadıkları ilde bulunan doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını ifade eder. Bu süreçte öğrencilerden yaşadığı ilde bulunan doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin sonuçlarını altı şapkalı düşünme tekniği ile ifade etmeleri istenebilir **(SDB3.3)**. Ayrıca gelecek nesillere daha temiz bir çevre bırakmak için su kaynakları, bitki örtüsü varlığı veya yerleşim alanları gibi çevresel faktörlerin korunması konusunda çaba harcamanın önemine değinilir **(D18.3)**. Öğrenciler, bireysel veya grup hâlinde yaşadıkları ildeki doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını balık kılçığı diyagramında yazılı olarak ifade eder **(SDB2.1)**. Balık kılçığı diyagramları dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

SB.5.2.3

Verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden yaşanan ildeki doğa olaylarının insanların etkisi ile afete dönüşme riskleri öğrenciler tarafından belirlenir **(OB1, OB4)**. Bu süreçte dijital kaynaklardan, örnek olaylardan ve AFAD İl Afet Risk Azaltma Planı'ndan yararlanılabilir **(OB2, SDB2.2, E3.7)**. Öğrencilerden performans görevi kapsamında afetlerin etkilerini azaltmak amacıyla afet öncesi yapılması gerekenlere yönelik duyarlılık değeri kapsamında grup çalışması yoluyla bir farkındalık etkinlik planı hazırlamaları istenir **(D5.3)**. Farkındalık etkinlik planlarının tasarımında, afet bilincine sahip olmanın afetlerin etkilerini azaltmadaki rolünü göz önünde bulundurmaları vurgulanır **(SDB2.2, E3.7)**.

Gruplar tarafından hazırlanan farkındalık etkinlikleri ile ilgili sunum, resim, afiş veya posterler hazırlanır. Bunlar sınıf ortamı, çevrim içi ortamlar, okul panoları, okul bahçesi veya koridorunda paylaşılır ve uygun ortamlarda uygulanır **(SDB2.1, SDB2.2.)**. Bu süreçte afet ve acil durumlarda bilgi kirliliğini önlemek amacıyla güvenilir bilgi kaynaklarının neler olduğu açıklanır.

Gruplara afet farkındalık etkinliklerine yönelik öğretmenleri ya da akranları tarafından yazılı veya sözlü olarak geri bildirimler verilir. Bu bildirimler doğrultusunda gruplar tarafından yeniden düzenlenen farkındalık etkinlikleri **(SDB2.1)** bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçeğiyle değerlendirilebilir.

SB.5.2.4

Kara sınırimız olan komşu devletlerle ilgili bilgilere ulaşmak için kullanılacak yazılı ve görsel kaynaklar öğretmen rehberliğinde belirlenir **(OB1, OB4)**. Bu amaçla ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB2)**.

Öğretmen tarafından bağımsızlık sembollerine ilişkin açıklamalar yapılır. Bu süreçte ülkemizin bağımsızlık sembollerine değinilir. Belirlenen kaynaklar üzerinden öğrenciler tarafından kara sınır komşumuz olan devletlerin başkentleri, bağımsızlık sembolleri ve ülkemize göre konumlarına ilişkin bilgiler bulunur **(OB1, OB4)**. Yunanistan, Bulgaristan, Suriye ve Gürcistan'ın denizden de sınır komşumuz olduğu vurgusu yapılır. Vatanseverlik değeri kapsamında bireyin ülkesinin sınırlarını ve sınır komşularını tanımanın önemi vurgulanır **(D19.3)**.

Öğrencilerden kara sınırimız olan komşu devletlerle ilgili ulaşılan bilgileri farklı türden en az üç kaynakla karşılaştırarak doğrulamaları istenir **(E3.10)**.

Öğrencilerden performans görevi olarak bireysel veya grup hâlinde komşu devletleri tanıtan afiş hazırlamaları ve bu afişleri kullanarak komşu devletleri tanıtan kısa sunumlar yapmaları istenir **(SDB2.2)**. Hazırlanan afişler bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçekleriyle değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden yaşadıkları ilden farklı bir ilin göreceli konum özelliklerini yazılı ve görsel kaynaklarla incelemeleri istenir. Ayrıca öğrenciler öğretmen rehberliğinde dijital kaynakları da inceleyebilir. Öğrenciler tarafından bu iki ilin benzer ve farklı özelliklerine dair yazılı, görsel veya dijital bir ürün oluşturulabilir.

Mevcut verilerden yola çıkılarak yaşadıkları ilde gelecekte doğal ve beşerî çevrede meydana gelebilecek değişimlerle ilgili öğrenciler tarafından öngörülere dayalı bir rapor oluşturulabilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ilde afetlerle ilgili faaliyetler gösteren resmî kurum ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını araştırmaları istenebilir. Araştırmalardan elde edilen bilgiler resim, afiş ya da poster olarak sunulabilir.

Öğrencilerden deniz sınırimız olan komşu devletlerden birini seçerek bu ülkeye dair merak ettiklerini araştırmaları ve araştırma sonuçlarına ilişkin yazılı ya da görsel bir ürün oluşturmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden yaşadıkları il sınırına komşu olan illeri sıralamaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ilin eski ve yeni fotoğraflarını doğal ve beşerî çevrede meydana gelen benzerlik ve farklılıklar açısından karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları ili etkileyebilecek afetlerle ilgili bilgilerini yazılı veya sözlü olarak paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden Dilsiz Komşu Ülkeler Haritası üzerinde kara sınırimız olan komşu devletleri farklı renkte boyamaları ve bu devletlerin isimlerini harita üzerine yazmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin ortak miras öğeleri ve ortak mirasın korunmasının önemi, Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerindeki sosyal hayat, Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkıları ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma(SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)(SB.5.3.1)

SBAB3. Tarihsel Empati (SB.5.3.2)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.7. Karşılaştırma(SB.5.3.3)

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.3.1. Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme
- Yaşadığı ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinden hareketle ortak mirasın önemi hakkında çıkarım yapar.
 - Yapılan çıkarımlardan hareketle ortak mirasın önemini açıklayan bir ürün oluşturur.
 - Ortak mirasın önemi hakkında çıkarımlarına dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.
- SB.5.3.2. Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirebilme
- Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayatlarına ilişkin kaynakları inceler.
 - Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerin özelliklerine ilişkin kaynaklardan edindiği bilgileri ifade eder.
 - Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayat unsurlarını günümüzdeki sosyal hayat unsurları ile karşılaştırır.
 - Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayatlarını dönemin koşullarını göz önünde bulundurarak açıklar.
 - Anadolu'da kurulan ilk yerleşmelerdeki toplumların sosyal hayatlarına yönelik çıkarımda bulunur.
 - Çıkarımlarına dayanarak Anadolu'da kurulmuş ilk yerleşmelerde yaşayan toplumların sosyal hayatları ile ilgili bakış açısını kendi ifadeleriyle yansıtır.
- SB.5.3.3. Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını karşılaştırabilme
- Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını belirler.
 - Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarının benzerliklerini listeler.
 - Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarının farklılıklarını listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ortak Miras Öğeleri
Somut ve Somut Olmayan Kültürel Miras Öğeleri
Anadolu'nun İlk Yerleşim Yerlerinde Sosyal Hayat
Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetlerinin Ortak Mirasa Katkıları

Anahtar Kavramlar

avcı-toplayıcı toplum, medeniyet, milat, ortak miras, UNESCO, yerleşik hayat

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, infografik ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Yaşadıkları ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinin önemine ilişkin olarak afiş, poster veya broşür hazırlama görevidir.

Performans Görevi: Anadolu'da ilk yerleşmelerde yaşamış olan insanlara ve yaşantılarına ilişkin görüşlerini yazılı veya görsel olarak ifade etmelerine yönelik görevdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin kültür, ortak miras gibi kavramları bildiği kabul edilmektedir. İnsanların sosyal hayatlarında temel ihtiyaçlarını giderebilmek için üretim ve tüketim yaptıkları hakkında öğrencilerin bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin Anadolu Yarımadası ile Dicle ve Fırat nehirlerinin haritadaki konumunu bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin kültür, ortak miras kavramları hakkında neler bildiklerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorular sorulur. Öğrencilerden geçmişte yaşamış toplulukların temel ihtiyaçlarını (beslenme, barınma vb.) nasıl gidermiş olabileceklerine örnekler vermeleri istenir. Öğrencilerin bu toplulukların yaşam alanlarına ait arkeolojik kazılar hakkında neler bildiği sorulur. Öğrencilerden Anadolu Yarımadası ile Dicle ve Fırat nehirleri arasında kalan bölgeyi harita üzerinde göstermeleri istenir.

Köprü Kurma Öğrencilere "Yaşadığınız ilde bildiğiniz veya ailenizle ziyaret ettiğiniz tarihî mekânlara örnekler verebilir misiniz?", "Tarihî eser niteliğinde yapılara örnek verebilir misiniz?", "Geçmişten günümüze ulaşan tarihî nesnelere ne gibi örnekler verebiliriz?" soruları yöneltilir. Öğrencilere insanların geçmişte yaşam alanı olarak nereleri tercih ettiğine ve tercih ettikleri yaşam alanında ne gibi özellikler olmasını önemsediklerine yönelik açık uçlu sorular sorulur. Öğrencilere "Tekerlek günlük hayatımızda hangi alanlarda kullanılıyor?", "Yazı olmasaydı hayatımız nasıl olurdu?", "Paranın kullanılmadığı bir hayatta ihtiyaçlarımızı nasıl giderirdik?" gibi sorular sorulur.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.5.3.1

Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan "Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya Mirası Listesi"nde yer alan somut ve somut olmayan kültürel miras öğeleri dünyadan ve Türkiye'den örnekler kapsamında öğrenciler tarafından incelenir (**OB1, OB4**). Ayrıca dijital kaynaklar da kullanılabilir (**OB2**). Kaynaklardan yararlanılarak büyük grup tartışması ile ortak miras öğelerinin önemine dair öğrencilerin çıkarımda bulunmaları ve çıkarımlarını sözlü olarak ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.1**). Öğrencilerden yaşadıkları ilde bulunan ve ortak miras kapsamında değerlendirilebilecek öğelerden "UNESCO Dünya Mirası Listesi"ne girmesini istedikleri öğeleri gerekçeleriyle sıralamaları istenir. Öğrencilerin çevrelerindeki ortak miras öğelerini fark etmeleri ve bu öğelerin korunmasına yönelik gerekçeler üretmeleri aşamasında ortak mirasın korunmasında duyarlı davranmanın önemine yönelik açıklamalarda bulunulur (**D15.2, SDB3.3, OB5**).

Öğrencilerden yaşadıkları ildeki ortak miras öğelerinin önemine ilişkin performans görevi olarak afiş, poster veya broşür hazırlamaları istenir.

Hazırlanan ürünler okulda sergilenir. Ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir (**E2.2, E3.2, E3.3, OB4**).

SB.5.3.2

Bir tarih şeridi üzerinde MÖ, Milat, MS kavramları açıklanarak öğrencilerin bu kavramları somutlaştırması sağlanır. Göbeklitepe'ye ait arkeolojik kazı görselleri öğrencilere incelenir. Yapılan incelemeden yola çıkarak arkeoloji, arkeolojik kazı ve höyük kavramları açıklanır. Bu süreçte Göbeklitepe'nin ilk inanç merkezi olduğu vurgulanır. Geçmişte yaşamış toplulukların yaşam koşullarının anlaşılmasında arkeolojinin rolü üzerinde durularak Anadolu'daki ilk

yerleşim yerlerinden Çayönü, Çatalhöyük ve Hacılar'da yaşamış insanların sosyal hayatlarına ilişkin yazılı ve görsel kaynaklar öğrenciler tarafından incelenir **(OB1, OB4,)**. Ayrıca dijital kaynaklar da kullanılabilir **(OB2)**. İlk yerleşim yerlerinin somut kültürel mirasın korunması açısından önemi vatanseverlik değeri bağlamında vurgulanır **(D19.3, OB5, E1.1, E3.8)**.

Yapılan incelemeler sonucunda öğrenciler Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinde yaşayan insanların sosyal hayatlarını şekillendiren unsurlardan barınma, beslenme ve temel geçim faaliyetlerini belirleyerek ifade eder **(E3.6, OB1)**.

Öğrencilerden Anadolu'da kurulan ilk yerleşmelerdeki toplumların beslenme, barınma ve temel geçim faaliyetleriyle ilgili belirledikleri unsurları günümüz insanların hayatlarındaki aynı unsurlar ile benzer ve farklı özelliklerini ortaya koyarak karşılaştırmaları istenir. Elde edilen veriler karşılaştırma tablosuna işlenir **(E3.2, OB7)**.

Anadolu'da kurulan ilk yerleşmelerde yaşayan toplumların beslenme, barınma ve temel geçim faaliyetlerini dönemin imkân ve koşulları içerisinde öğrencilerden açıklamaları istenir.

Anadolu'daki ilk yerleşmelerde yaşayan toplumların sosyal hayatlarından beslenme, barınma ve temel geçim faaliyetlerini etkileyen unsurlara dair çıkarımlarda bulunmaları istenir **(SDB3.3)**.

Öğrencilerin Anadolu'daki yerleşim yerlerinden birinde tarihin ilgili döneminde yaşadıklarını hayal etmeleri ve konuşma halkası tekniği ile bu dönemdeki sosyal hayatlarına ilişkin görüşlerini sözlü olarak ifade etmeleri sağlanır. Öğrencilerden performans görevi olarak o dönemde yaşamış olan insanlara ve yaşantılarına ilişkin görüşlerini yazılı veya görsel olarak ifade etmeleri istenir **(SDB2.1, OB1, OB4, OB5, E2.1, E3.2, E3.3)**. Öğrencilerin hazırlayacağı yazılı veya görsel ürünlerin değerlendirilmesinde bütüncül dereceli puanlama anahtarı, derecelendirme ölçeği kullanılabilir.

SB.5.3.3

Verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden Mezopotamya ve Anadolu medeniyetleri incelenir **(OB1, OB4)**. Ayrıca dijital kaynaklardan ve sanal müze uygulamalarından da yararlanılabilir **(OB2)**. Öğrencilerden incelenen kaynaklardan yola çıkarak Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinden Sümer, Babil, Asur, Hitit, Lidya ve İyonların ortak mirasa katkılarını belirlemeleri istenir **(E3.6, E3.10, E3.2)**. Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını bağlamında, ülke varlıklarına sahip çıkmanın ve geçmişe vefa göstermenin önemi açıklanarak vatanseverlik ve sevgi değerlerine vurgu yapılır **(D19.3, D15.2)**. Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını, verilen tablodaki ilgili medeniyetin olduğu bölüme yazılır. Bu süreçte "Nesi var?" tekniğinden yararlanılabilir.

Doldurulan tablodan hareketle, Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarının bilim, kültür, ekonomi ve hukuk başlıkları altındaki benzerlikleri ve farklılıkları "beyin eseri tekniği"nden yararlanılarak çalışma yaprağı üzerinde listelenir **(OB1, SDB3.3, E2.2, E3.7)**. Ortaya konulan fikirlerdeki benzerlik ve farklılıklar öğrenciler tarafından değerlendirilir. Öğrencilerin bu medeniyetlerin ortak mirasa yaptığı katkılar üzerinden medeniyetlerin birbirlerinden etkilenerek geliştiği ve yayıldığına, Mezopotamya ve Anadolu coğrafyalarının medeniyetlerin beşiği olduğuna ilişkin çıkarım yapmaları sağlanır. Süreç gözlem formu veya kontrol listesi teknikleri ile takip edilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Anadolu'daki ilk yerleşim yerlerine ait ören yeri, müze ve sanal müze gezile-ri yaparak elde ettikleri bilgi ve deneyimlerini sınıfta paylaşımları istenebilir.

Öğrencilerden "UNESCO Kültür Mirası Listesi"nde bulunan tarihî alanlara ilişkin "Anadolu Kültür Yolu Haritası" hazırlamaları istenebilir. Bu harita ile kronolojik bir yolculuk yapılarak her durak için küçük canlandırma, şiir yazma, gibi bir eser hazırlanabilir. Her durakta farklı bir yaratıcı çalışma da yapılabilir. Haritalar tasarlandıktan sonra kronolojik sıralama ile ve-rilen bilgilerden bir "zaman çizelgesi" oluşturulabilir.

Öğrenciler tarafından ilk yerleşim yerlerinin yapı tiplerinden hareketle dönem mimarisine yönelik bir yapı modeli tasarlanabilir.

Ortak mirasın korunmasının önemine ilişkin kamu spotu çekilebilir.

Destekleme Öğrencilerden ortak kültürel mirasın korunmasının önemine dair duygu ve düşüncelerini yansıtan bir metin oluşturmaları istenebilir.

Anadolu'daki ilk yerleşim yerlerinden birinde yaşadığı hayal edilen bir ailenin hayatını yan-sıtacak bir resim çizmeleri istenebilir.

Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkı sağlayan özellikleriyle ilgili kart eşleştirme oyunları oynanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin demokrasi ve cumhuriyetin temel niteliklerine, demokrasi ve cumhuriyet kavramı arasındaki ilişkiye, etkin bir vatandaşın özelliklerine, temel hak ve sorumlulukların önemine, toplumsal hayatta karşılaşılabilecek sorunların çözümü için başvurulabilecek kurumlara ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 23

ALAN BECERİLERİ SBAB5. Sosyal Katılım (KB2.8. Sorgulama)(SB.5.4.3)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme (SB.5.4.1)
KB2.10. Çıkarım Yapma (SB.5.4.2)
KB2.6. Bilgi Toplama (SB.5.4.4)

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E2.5. Oyunseverlik, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D1. Adalet, D5. Duyarlılık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.4.1. Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme
- Demokrasi ve cumhuriyet kavramlarının niteliklerini belirler.
 - Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi belirler.
- SB.5.4.2. Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme
- Etkin vatandaş olmanın önemine ilişkin varsayımda bulunur.
 - Etkin vatandaşın sahip olması gereken özellikleri listeler.
 - Etkin olan ve olmayan vatandaş özelliklerini karşılaştırır.
 - Etkin vatandaş davranışlarının toplum düzenine etkisine yönelik tahminlerde bulunur.
 - Etkin vatandaş olmanın önemini toplum düzeni açısından değerlendirir.
- SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme
- Temel insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik merak ettiği konuları tanımlar.
 - Toplumsal hayatta insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik 5N1K tekniği kullanılarak sorular sorar.
 - Temel insan hak ve sorumluluklarının önemine ilişkin bilgi toplar.
 - Temel insan hak ve sorumluluklarının önemine ilişkin topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- SB.5.4.4. Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme
- Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.
 - Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkındaki bilgileri bulur.
 - Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
 - Belirlediği kaynaklardan ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Demokrasi ve Cumhuriyet Kavramının Temel Nitelikleri
Etkin Vatandaşın Özellikleri ve Önemi
Temel Haklar, Sorumluluklar ve Önemi
İhtiyaç Durumunda veya Sorunların Çözümünde Başvurulabilecek Kurumlar

Anahtar Kavramlar

cumhuriyet, demokrasi, etkin vatandaşlık, milli egemenlik, katılım, çoğulculuk, hukukun üstünlüğü

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, çalışma yaprağı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Bunlara ek olarak Frayer Modeli, kelime ilişkilendirme testi, doğru-yanlış testleri ve tanılayıcı dallanmış ağaç tekniklerine başvurulabilir.

Performans görevi: Yakın çevredeki ihtiyaçlar veya sorunlar, başvurulabilecek kurum ve kuruluşlar, başvuru yolları ile ilgili tablo veya listeler oluşturma, bu tabloları bilgi kartları, afiş ve postere dönüştürme görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin demokrasi, cumhuriyet, vatandaş, vatandaşlık kavramı ile temel hak ve özgürlükler hakkında ön bilgiye sahip oldukları, cumhuriyetin getirdiği değişimlerin hayatımıza katkıları, okulda karar alma ve demokratik katılım süreçleri hakkında temel bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden demokrasi, cumhuriyet, vatandaşlık, temel hak ve özgürlükler kavramları ile ilişkili kelimeler bulmaları istenerek kelime bulutları yapılır ve panoya asılır. Öğrencilere "etkin vatandaş" denilince ne anladıkları sorulur. Öğrencilere, temel hak ve sorumluluklarla ilgili açık uçlu sorular sorulur. Öğrencilerden çevresinde yaşadıkları sorunlara yönelik örnekler vermeleri istenir ve öğrencilere bu sorunların çözümü için neler yapabilecekleri sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilere evde, okulda, yaşadıkları ilde demokratik hayat ile ilgili açık uçlu sorular sorulur. Ailesinde ve okulda yer aldığı demokratik katılım süreçlerine örnekler vermeleri sağlanır.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda yapılan etkinliklere örnekler verilir.

Günlük hayatta karşılaşabileceği örnek olaylar verilerek etkin vatandaşın bu olaylar karşısında nasıl davranması gerektiği sorulur.

Salgın döneminde hangi sorumluluklarını yerine getirdikleri/getiremedikleri ve hangi haklarını kullandıkları/kullanmadıkları yönünde geçmiş yaşantılar paylaşılır.

Bireylerin evde, okulda, yaşadıkları ilde üzerine düşen sorumluluklarından hareketle sorumluluklar yerine getirilmediğinde ortaya çıkabilecek sorunlar hakkında tahminler yürütmeleri sağlanır.

Sınıfta, okulda, mahallede, yolda yürürken, seyahat ederken, tatil yaparken vb. gözlemlenen ya da yaşanan bir sorun karşısında kime veya hangi kuruma başvurulabileceği hakkında sorular sorulur. Sorunun çözümünde takip edilecek yollar ve yapılması gereken işlemlere dair akış çizelgeleri oluşturulur.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **SB.5.4.1**

Öğrencilerin evde, okulda, yaşadığı şehirde demokrasi ile ilişkilendirilebilecek davranış ve uygulamalar hakkında konuyla ilgili gözlemler yapmaları, elde ettikleri verileri düzenleyerek sonuçları sınıfta paylaşmaları sağlanır (**OB1, E1.1**). Sınıf başkanı seçimi, yerel seçimler, dilekçe gibi demokrasinin günlük hayata yansımalarına dair örnekler verilir, öğrencilerin de örnekler vermeleri teşvik edilir. Bu süreçte insanların hak ve özgürlüklerini bilmesinin ve korumasının önemi üzerinden adalet ile ilgili açıklamalar yapılır (**D1.1**). Öğrencilerin demokrasinin temel niteliklerinden özgürlük, eşitlik, seçme ve seçilme hakkı, millî egemenlik, katılım, çoğulculuk ve hukukun üstünlüğünü fark etmelerini sağlamak üzere yazılı ve görsel kaynaklar incelenir (**OB1, OB4**). Ayrıca dijital kaynaklar da incelenebilir (**OB2**). Verilen örnekler, kaynakların incelenmesi ve yapılan gözlemlerden hareketle öğrencilerden demokrasinin niteliklerini belirlemeleri, yazılı ve sözlü olarak ifade etmeleri istenir (**SDB2.1**). Öğrencilerin cumhuriyet ile ilgili verilen görselleri inceleyerek (**OB4**) cumhuriyetin özellikleri hakkında tahminlerde bulunmaları sağlanır. Öğretmen tarafından yapılan açıklama ve verilen örneklerden hareketle öğrencilerin cumhuriyet kavramının niteliklerini belirleyerek örneklendirmeleri sağlanır. Cumhuriyeti korumak ve sürdürmek üzere millî bilinç sahibi olmanın önemi açıklanarak vatanseverlik değeri üzerinde durulur (**D19.1**). Frayer modeli kullanılarak öğrencilerden cumhuriyet kavramının tanımı, özellikleri, örnekler ve örnek olmayan durumlara ilişkin bilgileri beş bölüme ayrılmış kâğıt üzerinde düzenlemeleri ve arkadaşları ile paylaşmaları istenir.

Cumhuriyet ve demokrasi kavramlarının yazılı olduğu kartlar öğrencilere sırasıyla dağıtılarak kelime ilişkilendirme testi uygulanır. Kartlara yazılan sözcükler “cumhuriyet ile ilgili olanlar” ve “demokrasi ile ilgili olanlar” şeklinde sınıflandırılır. Yapılan sınıflandırmadan hareketle öğrencilerden cumhuriyet ve demokrasi kavramları arasındaki ilişkiyi gösteren yazılı veya görsel bir ürün tasarımları istenir (E3.3).

SB.5.4.2

Vatandaş kavramı açıklanarak vatandaşlık okuryazarlık becerisi üzerinde durulur (OB6). Öğrencilerden etkin vatandaş olmanın toplumsal hayattaki önemine ilişkin varsayımlarda bulunmaları ve düşüncelerini sözlü olarak ifade etmeleri sağlanır.

Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan etkin vatandaşlık kavram ve özellikleri incelenir (OB1,OB4), dijital kaynaklardan da faydalanılabilir (OB2). Öğrencilerden verilen kaynakları inceleyerek etkin vatandaşın özelliklerine ilişkin bilgileri listelemeleri istenir (E2.2).

Etkin olan ve olmayan vatandaş davranışlarını karşılaştırmaları, konuya ilişkin görüşlerini sözlü ve yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Toplumsal sorunlara ilişkin örnek durum kartları verilerek bu durumda etkin olan ve olmayan vatandaş olarak nitelendirilebilecek bireylerin neler yapabilecekleri ile ilgili “Siz olsaydınız ne yapardınız?” eğitsel oyunu oynanır (E2.5). Öğrencilerin özgün fikirler öne sürmesi teşvik edilir (E3.11). Oyun sonunda vatandaşların sorumluluk değerine sahip olması ve topluma karşı görevlerini yerine getirmesinin toplumsal düzeni sürdürmek açısından önemi tartışılır (D16.2, SDB2.3, OB6). Eğitsel oyun süreci gözlem formu, derecelendirme ölçeği veya kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

Günlük hayatta karşılaşılan durumlardan hareketle etkin vatandaş davranışlarının toplum düzenine etkisine yönelik tahminlerde bulunmaları istenir. Öğrencilerin tahminleri sınıf tahtasına listelenir.

Tahminler sınıfça tartışılarak etkin vatandaş olmanın önemi toplumsal düzen açısından değerlendirilir (SDB2.1). Bu süreç kısa cevaplı veya açık uçlu sorularla oluşturulmuş çalışma yapırları ile değerlendirilebilir.

SB.5.4.3

Temel insan hak ve sorumlulukları ile ilgili örnek olaylar ve görseller öğrenciler tarafından incelenir, yaptıkları incelemeden hareketle, temel insan hak ve sorumluluklarının önemine ilişkin merak ettikleri konuları tanımlamaları istenir (E1.1).

Öğrencilerden tanımladıkları konulardan hareketle 5N1K tekniğini kullanarak temel insan hak ve sorumluluklarının önemine (OB6) yönelik sorular hazırlamaları istenir.

Belirlenen sorulardan yola çıkarak temel insan hak ve sorumluluklarının önemine ilişkin verilen yazılı ve görsel kaynaklardan bilgi toplamaları sağlanır (OB1, OB4, SDB2.2). Dijital kaynaklardan da faydalanılır. Her insanın temel hak ve özgürlüklere sahip olduğu ve hak ve özgürlüklerden yararlanırken diğer insanların haklarının gözetilmesi gerektiği de adalet değeri kapsamında vurgulanır (D1.1).

Kaynaklardan toplanan bilgiler öğrenciler tarafından sınıfa sunulur. Sunumlar sırasında verilen bilgilerin grup tartışması ve öğretmen geri bildirimleri ile doğrulanması sağlanır. Öğrencilerin topladıkları bilgilere dayanarak temel insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik çıkarım yapmaları sağlanır. İstasyon tekniği kullanılarak yapılan çıkarımların yazılı ve görsel olarak sunulması sağlanır (SDB2.2). Bu süreç kontrol listesi veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

SB.5.4.4

Beyin fırtınası tekniği kullanılarak öğrencilerden muhtarlık, belediye, kaymakamlık veya STK ile iş birliği yapılarak giderilebilecek (okul bahçesinde ve okul yolunda güvenlik için konulması gereken tabelalar, kasisler, mahallenin güzelleştirilmesi ve temizliği, ihtiyaç sahiplerine yardım etme, sahipsiz hayvanlar ile ilgili beslenme, barınma ve güvenlik önlemleri vb.) ihtiyaç veya sorunları belirlemeleri istenir ve bu ihtiyaç ve sorunlar listelenir. Öğrencilerden listedeki sorun

veya ihtiyaçlardan birini seçmeleri istenir. Belirlenen sorunların giderilmesinde toplumsal dayanışma ile bireysel davranış ve tutumların önemli olduğu vurgulanarak yardımseverlik (D20.2) ve duyarlılık (D5.2) değerleri üzerinde durulur. Seçilen ihtiyacın giderilmesi veya sorunun çözüm yolları hakkında bilgi toplaması için başvurabilecekleri yazılı, görsel veya dijital kaynakları belirlemeleri istenir (SDB1.2, OB1, OB2, OB4).

İhtiyacın/sorunun çözümü için başvurulabilecek kurum ve kuruluşlar, başvuru ve çözüm yolları ile ilgili bilgi toplamak üzere belirlenen kaynaklar ve örnek dilekçeler incelenir. Yakın çevrelerinden başlayarak toplumsal sorunların çözümünde üstelenebilecekleri bireysel sorumluluklar (E2.2) hakkında görüşler alınarak sorumluluk değeri açıklanır (D16.2). Öğrencilere seçtikleri sorunun çözümü için ilgili kuruma dilekçe yazmaları konusunda rehberlik edilir.

Toplumsal sorunlara ve çözüm yollarına ilişkin kaynaklardan elde edilen bilgiler büyük grup tartışması tekniği uygulanarak güncellik ve bilimsellik açısından değerlendirilir (OB6, E3.10, SDB2.1).

Tartışma sonuçlarından hareketle ihtiyaçlar veya sorunlar, başvurulabilecek kurum ve kuruluşlar, başvuru yolları ile ilgili tablo veya listeler oluşturulur. Bu tabloların performans görevi olarak bilgi kartları, afiş veya postere dönüştürülerek sergilenmesi sağlanır (E3.3). Oluşturulan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Evde, okulda, ülkede demokrasiye yönelik yaratıcı drama etkinlikleri yapılabilir. Cumhuriyet konulu şiir dinletisi düzenlenebilir. Cumhuriyet konulu resim, fotoğraf, afiş ve posterler hazırlanarak sergilenebilir.

Öğrencilerden dijital uygulamalar kullanarak cumhuriyetin temel niteliklerinden biriyle ilgili bir ağ günlüğü yazısı hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan çalışmalar dijital uygulamalar aracılığıyla paylaşarak bütün sınıfın katkıda bulunacağı hâle getirilebilir. Teknolojik imkânların yetersizliği durumunda bu etkinlik gazete köşe yazısı yazma, manşet haber oluşturma, ders notu veya konuşma metni şeklinde yazma ve paylaşma etkinliğine dönüştürülebilir.

Aktif, pasif, duyarlı ve duyarsız vatandaş ile ilgili rol kartları, ben kimim, nesi var gibi eğitsel oyunlar oynanabilir. Dilek ve şikâyet kutusu tasarımları yapılabilir, oluşturulan kutular okulun belirli yerlerine konulabilir.

Temel hak ve özgürlükler ile ilgili serbest kürsü etkinliği yapılabilir. Bu etkinlikte öğrenciler kendi seçtikleri bir hak veya sorumluluk ile ilgili yaptıkları araştırma sonuçlarını akranları ile paylaşır.

Öğrencilerden düşünce ve ifade özgürlüğü, özel hayatın gizliliği, seçme ve seçilme hakkı, eğitim ve öğretim hakkı gibi toplumsal hayattaki haklarla ilgili kartlar oluşturmaları istenebilir. Kartlar kullanılarak oyunlar oynanabilir, doğaçlamalar yapılabilir. Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek bir kurumun tanıtım broşürü tasarımı yapılabilir, reklam filmi senaryosu yazmaları istenebilir.

Destekleme

Demokrasi ve cumhuriyet kavramları ile ilgili görseller kullanılarak akran desteği ile kolaj çalışması yapılabilir.

Etkin vatandaşın devlete ve topluma karşı sorumlulukları ile ilgili görsel okuma ve eşleştirme etkinliklerinin yer aldığı çalışma yaprakları kullanılabilir.

Temel hak ve sorumlulukların önemine ilişkin hikâyeler anlatılabilir, canlandırılabilir.

İhtiyaç hâlinde veya sorunlar karşısında başvuru yapabileceği kurumlar hakkında hazırlanmış kart oyunları oynanabilir. Başvuru yapılabilecek kurumların genel ağ siteleri incelenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkilerine, bütçe planlamanın önemine, yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetlere ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB6. Girişimcilik (SBAB6.2. Kaynakları Yönetme)(SB.5.5.2)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.14. Yorumlama (SB.5.5.1)

KB2.3. Özetleme (SB.5.5.3)

EĞİLİMLER

E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık
E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme
- Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini farklı kaynaklar üzerinden inceler.
 - Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yazılı, görsel veya dijital ürünlere dönüştürür.
 - Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini ifade eder.
- SB.5.5.2. İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme
- İhtiyaç ve isteklerini karşılamaya yönelik bütçe için gerekli olan kaynakları belirler.
 - İhtiyaç ve isteklerini karşılamaya yönelik bütçe için gerekli olan kaynakları temin etme ve etkin kullanmaya ilişkin bir taslak oluşturur.
- SB.5.5.3. Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri özetleyebilme
- Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri çözümler.
 - Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri alanlarına göre sınıflandırır.
 - Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kaynakların Verimli Kullanımı
Bütçe Oluşturma
Yaşadığım İldeki Ekonomik Faaliyetler

Anahtar Kavramlar

bütçe, gelir, gider, ekonomik faaliyet, sürdürülebilirlik, tasarruf

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi için gözlem formu, anekdot kaydı, kontrol listesi, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, derecelendirme ölçeği, öz değerlendirme formu, sınıflama tablosu, kavram ağı ve performans görevi kullanılabilir.

Performans Görevi: Kaynakların verimli, israf edilmeden kullanımının doğa ve insan üzerine etkisine yönelik hikaye, şiir yazma; haber, slogan veya resim hazırlama görevidir.

Performans Görevi: Öğrencilerin belirledikleri kaynaklardan elde ettikleri geliri kullanarak öncelikli olarak ihtiyaçları doğrultusunda israftan uzak durarak kendilerine ait bir bütçe planlamaları görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin doğal kaynakların neler olduğu, ihtiyaç ve istekler arasındaki farklılıkları bildiği ve yaşadığı çevredeki ekonomik faaliyetlerin neler olduğu hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden doğal kaynakların neler olduğu ve bunların kullanım alanlarına dair örnekler vermeleri istenir.

İstek ve ihtiyaçlar arasındaki farklılıklara ilişkin eşleştirme etkinlikleri veya kelime bulutları yapılır.

Öğrencilerden ekonomik faaliyetlere ilişkin çevrelerinden örnekler vermeleri istenir.

Köprü Kurma Öğrencilerden yakın çevrelerindeki doğal kaynakların kullanımının doğa ve insanlar üzerindeki etkilerine örnekler vermeleri istenir. Atıkların değerlendirilmesi ve geri dönüşümü için çevrelerinde yapılan faaliyetlere örnekler vermeleri istenir. Öğrencilere günlük yaşamlarında atıkların geri dönüşümü için neler yaptıkları sorulur.

Öğrencilerin harçlıklarından oluşan bireysel bütçe planlarını akranları ile paylaşmaları istenir. Tasarruf yapmayı temele alan iyi hazırlanmış bir bütçe planının ekonomik hayata olumlu etkileri hakkında görüşleri alınır.

Öğrencilerden yaşadıkları illerdeki ekonomik faaliyetlere örnek vermeleri istenir. Ailede, yakın çevrede bulunan kişilerin çalıştığı mesleklere ve bunların hangi ekonomik faaliyetlerle ilişkili olduğuna yönelik sorular sorulur.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **SB.5.5.1**

Öğrencilerden evde, okulda, çevrede yapmış oldukları gözlemler ve deneyimlerinden yola çıkarak toprak, su, orman ve maden kaynaklarının insanlar tarafından nasıl kullanıldığına ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenir. Kaynakların verimli ve verimsiz kullanıldığı durumların doğa ve insan üzerindeki etkilerine dair büyük grup tartışması yapmaları sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin birbirlerini etkin şekilde dinlemeleri, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.1**). Öğrencilere kaynakların doğa ve insanlar için önemine yönelik sorular sorularak sahip olduklarımızın değerini tasarruf değeri bağlamında anlamaları sağlanır (**D17.3**). Tartışma süreci öğretmen gözlem formu, anekdot kaydı, kontrol listesi gibi tekniklerle değerlendirilebilir. Öğrencilerin kaynakların kullanımının doğa ve insanlar üzerine etkilerini gösteren yazılı ve görsel kaynakları incelemeleri sağlanır (**OB1, OB4**). Bu süreçte ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). İncelemeler sırasında ülkemizde uygulanan kaynakların verimli kullanımı ve geri dönüşümü ile ilgili Sıfır Atık projesine değinilir. Sıfır Atık projesinin uygulanmasında kullanılan 5D yaklaşımının temel aşamalarından da söz edilebilir.

Öğrencilerden gruplara ayrılarak kaynakların verimli, israf edilmeden kullanımının doğa ve insan üzerine etkisine yönelik ürünler ortaya koymaları istenir (**E2.2**). Gruplardan takım çalışması yaparak performans görevi kapsamında hikâye, şiir, haber, slogan veya resim hazırlamaları istenir (**SDB2.2, E3.11, E3.3, OB4**). Ürünler hazırlanırken Sıfır Atık projesi 5D yaklaşımı aşamalarından yararlanılabilir.

Hazırlanan ürünlerden yararlanarak kaynakların verimli kullanımının doğa ve insanlar üzerindeki etkisi sözlü veya yazılı olarak sunulur. Vatansızlık değeri vurgulanarak öğrencilerin kaynaklara sahip çıkmanın (**D19.3**), kaynakları bilinçli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanmanın önemini fark etmeleri sağlanır (**OB8**). Ürün değerlendirme sürecinde bütüncül dereceli puanlama anahtarından yararlanılır. Öğrencilerin diğer arkadaşları tarafından oluşturulan farklı ürünleri değerlendirme sürecinde ise akran değerlendirme formlarına başvurulabilir.

SB.5.5.2

Bütçe örnekleri üzerinden öğrenciler bütçeyi oluşturan unsurları belirler ve listeler (**OB1**). Bu süreçte ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Öğrencilerin bütçede bulunan gelir ve gider kalemlerini, bunlar arasındaki dengenin, tasarrufun kişi ve aile için önemini fark etmeleri sağlanır (**OB3**). Tasarruf değerinden bahsedilerek öğrencilerin bütçe planlamasının önemini ve bütçeye göre hareket edilmediği durumlarda yaşanabilecek sorunları belirlemeleri sağlanır (**D17.1**). Öğrencilerden yaptıkları incelemelerden hareketle kendi bütçelerini oluşturabilecekleri gelir kaynaklarını belirlemeleri istenir. Bu kaynaklar günlük harçlıklar, bayram harçlıkları, kumbaralarında bulunan paralar olabilir.

Belirledikleri kaynaklardan elde ettikleri geliri kullanarak öncelikli olarak ihtiyaçları doğrultusunda israftan uzak durarak kendilerine ait bir bütçe planlamaları istenir (**D17.2, SDB1.2, E3.11, E3.3**). Performans görevi kapsamında hazırlanan bu bütçe planları bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Yapılan bütçe planları bir hafta uygulandıktan sonra öğrencilerden bütçe planı öncesi ve sonrası harcamalarında oluşan değişik-

likleri bir rapor veya tablo şeklinde hazırlamaları istenir. Öğrencilerin bütçe planlamanın ve kaynaklarını bütçeye göre kullanmanın önemine yönelik bilinç kazanmaları sağlanır (D17.1). Öğrenci ürünleri öz değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir (SDB1.2).

SB.5.5.3

Öğrencilerden günlük hayatlarında karşılaştıkları ekonomik faaliyetlerle ilgili örnekler vermeleri, yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden ekonomik faaliyet sektörlerini incelemeleri istenir (OB1, OB4). Öğrenciler ekonomik faaliyetleri incelerken dijital kaynaklardan da yararlanabilir (OB2). Öğrencilerin valilik, kaymakamlık, il tarım ve orman müdürlükleri gibi resmî kurumlara ait genel ağ adreslerini kullanarak yaşadıkları ildeki ekonomik faaliyetleri belirlemeleri sağlanır (OB2).

Edinilen bilgilerden yararlanarak öğrencilerden yaşadıkları ildeki ekonomik faaliyetleri sınıflama tablosu veya kavram ağı kullanarak sınıflandırmaları istenir (E3.11, E3.3, OB1).

Yapılan sınıflama veya tablolardan hareketle öğrencilerin yaşadıkları ildeki ekonomik faaliyetleri sözlü veya yazılı olarak sunmaları sağlanır. Ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilir bir şekilde yürütülmesinin yaşadıkları il ve ülkemiz ekonomisi açısından önemini açıklamaları istenir (OB8). Yapılan sözlü açıklamalar sırasında öğrencilerin birbirlerini etkin şekilde dinlemeleri, duygu ve düşüncelerini açıklamaları sağlanır (SDB2.1). Öğrencilere ülkemiz için önemli olan ekonomik faaliyetleri tanıma ve bu faaliyetleri koruma bilinci vatanseverlik değeri kapsamında kazandırılır (D19.3). Sözlü veya yazılı sunumlar kontrol listesi veya derecelendirme ölçekleri ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Aile üyeleri veya okul içinde diğer öğrencilerle kaynakların etkili kullanımına yönelik röportaj çalışması yapılır. Yapılan röportajlar haber şeklinde derlenerek okul panosunda paylaşılabilir.

Öğrencilerden bireysel olarak hazırladıkları bütçe planlarından yola çıkarak ailelerinin bir aylık bütçe planlamasını yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden yakın çevrelerindeki kaynaklardan hareketle yaşadıkları yerin ve ülke ekonomisinin kalkınmasına yönelik bir proje önerisinde bulunmaları sağlanabilir.

Destekleme Öğrencilerden kaynakların etkili ve verimli kullanmanın önemine ilişkin zihin haritaları hazırlamaları istenebilir.

Öğretmen yardımı ile öğrencilerin aile bütçesinde bulunması gereken unsurlarla ilgili zihin haritası yapmaları sağlanabilir.

Öğrencilere yaşadıkları çevredeki kaynaklar ve ekonomik faaliyetlerle ilgili eşleştirme etkinlikleri yapılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. SINIF

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ ve SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilere teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemi ile buluşlar ve teknolojik ürünlerin toplum hayatına etkilerine ilişkin bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)(SB.5.6.2)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.18. Tartışma (SB.5.6.1)

EĞİLİMLER

E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB3.3 Sorumlu Karar Verme Becerisi

Değerler

D8. Mahremiyet, D11. Özgürlük, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Fen Bilimleri

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.5.6.1.Teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkilerini tartışabilme

- Teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkileri hakkında gerekçeler sunar.
- Teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkileri üzerindeki tartışmalarda tutarsızlıkları tespit eder.
- Teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkilerine yönelik görüşleri çürütür veya kabul eder.

SB.5.6.2. Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin ürün oluşturabilme

- Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin kanıtlara dayalı çıkarımda bulunur.
- Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin kendi çıkarımlarına dayalı ürün oluşturur.
- Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin oluşturulan ürünleri paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Teknolojik Gelişmelerin Toplum Hayatına Etkileri
Teknolojik Ürünlerin Bilinçli Kullanımı

Anahtar Kavramlar dijital ayak izi, genel ağ, e-ticaret, teknoloji

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kısa veya uzun cevaplı maddeler içeren çalışma yaprakları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına yönelik olarak estetik unsurlarla zenginleştirilmiş ürünler (kısık film, kamu spotu, afiş, karikatür, hikâye, şiir, şarkı, diyalog, kullanım kılavuzu) hazırlamaya yönelik görevlerdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin teknolojik ve bilimsel gelişmelerin insan hayatına etkileri, dijital ortamı kullanırken uyulması gereken güvenlik kuralları, bilinçli kullanımın ne olduğu temel hak ve hürriyetler konularında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin teknolojik ve bilimsel gelişmelerin insan hayatına etkileri, dijital ortamı kullanırken uyulması gereken güvenlik kuralları, bilinçli kullanımı ve temel hak ve hürriyetler konularındaki bilgi düzeylerini belirlemek için açık uçlu sorular kullanılır.

Köprü Kurma Öğrencilere hangi teknolojik araçlara sahip oldukları ve bunları günlük hayatlarında hangi sıklık ve amaçla kullandıkları sorulur. Öğrencilerden teknolojik ürünlerin kullanımı sırasında karşılaştıkları problemlere örnek vermeleri istenir.

Teknolojinin bilinçli kullanımına yönelik haberler veya durumlar incelenir. Bu ders boyunca öğrenilen bilgilerin gerek sınıfta gerekse sınıf dışında teknolojiyi daha bilinçli kullanmaya yardımcı olacağı ve günlük hayatı kolaylaştırabileceği vurgusu yapılır.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **SB.5.6.1**

Verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden; teknolojik gelişmelerin kültür, ekonomi, eğitim, sağlık, iletişim ve ulaşım açısından toplum hayatına etkileri incelenir (**OB1, OB4**). Bu süreçte dijital kaynaklara da başvurulabilir (**OB2**). Tartışma yöntemi aracılığıyla öğrencilerden inceledikleri kaynaklardan yola çıkarak teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkilerini gerekçeleriyle ortaya koymaları istenir (**SDB3.3**).

Tartışma sürecinde ortaya çıkan farklı görüşler ve tutarsızlıklar öğrenciler tarafından tespit edilip tahtaya listelenir.

Tespit edilen farklı görüş ve tutarsızlıklara ilişkin sınıf değerlendirmesi yapılarak kabul edilen veya kabul edilmeyen görüşler gerekçeleriyle kişisel haklara saygı ve özgürlük çerçevesinde (**D11.3**) yazılı ya da sözlü olarak öğrenciler tarafından ifade edilir (**E3.3, E3.4, E3.5, SDB3.3**). Sürecin değerlendirilmesi amacıyla kısa veya uzun cevaplı maddeler içeren çalışma yapıları kullanılabilir.

SB.5.6.2

Öğrencilere teknolojik ürünlerin (bilgisayar, televizyon, cep telefonu, tablet, bulaşık makinesi, ampul vb.) kullanımına yönelik olumlu ve olumsuz örnekler içeren ve pedagojik açıdan uygun videolar, haberler veya diyaloglar sunulur. Verilen örnekler üzerinden öğrencilerden teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına ilişkin çıkarımda bulunmaları istenir (**OB1, OB4, OB2, D8.1**). Bu kapsamda kişisel bilgilerin gizliliğini korumanın önemi vurgulanır (**D8.2**).

Teknolojik ürünlerin kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar sorularak öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır (**SDB2.1**). Teknolojik ürünlerin bilinçli ve değerini bilerek kullanımı (**D17.1, D17.3**) konusunda farkındalık oluşturmaya yönelik videolar, kamu spotları veya proje örnekleri incelenir. Öğrenciler gruplara ayrılarak çalışma yapacağı yardımıyla bir teknolojik ürün belirler. Öğrencilerden bu ürünün hatalı kullanım örneklerini, bu durumun yol açtığı olumsuzlukları ve ürünün bilinçli kullanımında (**D17.1, D17.3**) dikkat edilmesi gereken hususları belirlemeleri istenir. Teknolojik ürünün bilinçli kullanımı hakkında farkındalık oluşturmak için tasarlayabilecekleri bir ürünü (kısa film, kamu spotu, afiş, karikatür, hikâye, şiir, şarkı veya kullanım kılavuzu) belirlemeleri istenir. Gruplar tarafından geliştirilen ürün fikirleri sınıfta sunulur. Bu fikirler ile ilgili öğretmen ve öğrenci dönütleri alınır. Geri bildirimler doğrultusunda son şekli verilen ürün fikirleri, performans görevi kapsamında estetik unsurlarla zenginleştirilmiş ürünlere (kısa film, kamu spotu, afiş, karikatür, hikâye, şiir, şarkı veya kullanım kılavuzu) dönüştürülür (**E3.11**).

Öğrencilerin teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına ilişkin hazırladıkları ürünler sınıfta sunulur veya okul koridorundaki panolarda sergilenir. Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden insanların hayatını kolaylaştıracak bir ürün tasarlayarak sınıfa sunmaları istenebilir.

Öğrencilerden teknolojik ürünleri bilinçli kullanmanın önemine yönelik araştırma yapımları ve bu araştırmayı sınıfta sözlü olarak sunmaları istenebilir.

Destekleme

Buluşlar ve teknolojik ürünlerin insan ve toplum hayatına etkileriyle ilgili öğrenme süreci görseller ve işitsel materyallerle desteklenebilir.

Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımına ilişkin pedagojik açıdan uygun olan animasyon, kısa film ve belgesel üzerinden incelenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğini algılamak, kültürel bağların önemini kavramak ve toplumsal sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirebilmek için bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SBAB5 Sosyal Katılım (SBAB5.4 Müzakere Etme)(SB.6.1.3)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.10. Çıkarım Yapma (SB.6.1.1)
KB2.14. Yorumlama (SB.6.1.2)

EĞİLİMLER E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D5. Duyarlılık, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.5. Sınıflandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme
- Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin varsayımda bulunur.*
 - Farklı grupları ve bu gruplardaki rolleri listeler.*
 - Farklı grupları ve bu gruplardaki rolleri karşılaştırır.*
 - Gelecekte dâhil olabileceği gruplar ve roller ile ilgili tahminlerde bulunur.*
 - Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içinde değişebileceğini değerlendirir.*
- SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme
- Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini inceler.*
 - Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisine ilişkin edindiği bilgileri yazılı, görsel veya dijital bir ürüne dönüştürür.*
 - Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini ifade eder.*
- SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme
- Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunları fark eder.*
 - Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunların nedenlerine yönelik farklı bakış açılarını karşılaştırır.*
 - Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirir.*
 - Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini farklı görüş ve düşünceleri dikkate alarak düzenler.*
 - Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini savunur.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Zaman İçinde Değişen Gruplar ve Roller
Kültürel Bağlarımızın ve Millî Değerlerimizin Toplumsal Birlikteliğe Etkisi
Toplumsal Sorunlar ve Çözümler Önerileri

Anahtar Kavramlar

birlik ve beraberlik, dil, din, gelenek ve görenek, grup, hak, kültür, millî değer, rol, sanat, sorumluluk, tarih, toplum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde; karşılaştırma tablosu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, balık kılıcı, açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprakları ve performans görevleri kullanılabilir.

Performans görevi: Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini anlatan şiir, slogan, hikâye yazma veya resim, afiş, poster hazırlamaya yönelik görevlerdir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, dâhil olduğu gruplar ve gruplardaki rolleri, kültür, kültürel özellikler ve toplumsal birliği sürdürmeye ilişkin faaliyetler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri hakkında açık uçlu sorular sorulur. Kültürel özelliklere ve kültürel öğelere çevresinden örnekler vermeleri istenir. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik faaliyetlere örnekler vermeleri istenir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden gelecekte dâhil olabilecekleri gruplara ve bu gruplardaki olası rollerine örnekler vermeleri istenir.

Öğrencilerden kültürel bağları oluşturan unsurlara yönelik kendi hayatlarından ve yakın çevrelerinden örnekler vermeleri istenir.

Toplumsal birliği etkileyen aile bütünlüğü, duyarlılık, saygı, sevgi gibi değerlere yönelik kendi hayatlarından ve yakın çevrelerinden örnekler vermeleri istenir.

Öğrencilerin toplumsal birliğe örnek teşkil eden olay ve durumlara yönelik çevrelerinden ya da bilgi sahibi oldukları diğer kaynaklardan örnekler vererek bu durumların ortaya çıkmasında etkili olan kültürel bağları tespit etmeleri sağlanır.

Toplumsal sorun olarak görülen durumlara örnekler vermeleri istenir. Bu sorunların nasıl çözüme kavuşabileceğine ilişkin öğrenci görüşleri alınır.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **SB.6.1.1**

Öğrencilere yazılı ve görsel kaynaklarda verilen rollere geçmiş yaşantılarında sahip olup olmadıkları sorulur (**OB1, OB4**). Bu süreçte uygun olan dijital kaynaklar da kullanılabilir (**OB2**). Daha sonra bugün sahip oldukları roller hakkında konuşularak gelecekte sahip olabilecekleri rollere ilişkin kartlar gösterilir. İleriki yaşamlarında dâhil olabilecekleri gruplara ve üstlenebilecekleri rollere yönelik düşüncelerini ifade etmeleri istenir. Bu çalışmadan hareketle öğrencilerden bireylerin dâhil oldukları grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içinde değişebileceğine ilişkin varsayımlarda bulunmaları sağlanır (**SDB3.1**).

Aile üyelerinden anne, baba veya bir akrabasının geçmişten günümüze dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rolleri öğrenciler tarafından listelenir. Bu süreçte aile birliğinin önemi de fark ettirilir (**D2.1**).

Listelenen gruplar ve gruplardaki rollerin değişimi zaman, hak ve sorumlulukları açısından karşılaştırılır. Bu amaçla bir karşılaştırma tablosu hazırlanır (**OB7**).

Öğrencilerden gelecekte hangi meslekte faaliyet göstereceklerini hayal etmeleri istenir. Gönüllü öğrenciler hayallerini anlatır. Öğrencilere şu anki durumdan hayal ettikleri duruma gelene kadar olan zaman aralığında hangi gruplara dâhil oldukları sorulur ve onlardan hangi rollere sahip olduklarını tahmin etmeleri istenir. Tahminler alındıktan sonra öğrencilerden günümüzden geleceğe grup, rol, hak ve sorumluluk tablosunu doldurmaları istenir. Süreç sonunda öğrenme galerisi tekniğinden faydalanılabilir. Yapılan çalışmalarla sorumluluk değeri vurgulanarak görev bilincinin önemi üzerinde durulur (**D16.3**).

Öğrencilerden dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerinin zaman içindeki değişimini, hak ve sorumluluklarını da göz önünde bulundurarak açıklamalı bir tarih şeridi ile sunmaları istenir (**E1.4, E2.3, E3.3**). Sürecin sonunda öğrenciler dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içinde değişebileceğine ve bunun doğal bir süreç olduğuna yönelik bir mektup yazar (**SDB3.3**).

SB.6.1.2

Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden kültürel bağlarımızı ve millî değerlerimizi oluşturan dil, din, tarih, sanat ve gelenek-göreneklere ait özellikler belirlenir (**OB1,OB4,OB5**). Süreçte uygun olan dijital içeriklere de yer verilebilir (**OB2**). Belirlenen kültürel bağlarımıza ve millî değerlerimize ilişkin kavram haritaları öğrenciler tarafından oluşturulur. Millî ve dinî bayramlarla, bayrağımıza ve ülkemize yönelik tehditler ve ülkemizde görülen afetler karşısında Türk milletinin göstermiş olduğu toplumsal birlik, örnek olaylar üzerinden incelenir. Yapılan çalışmada vatanseverlik değeri üzerinde durularak öğrencilere millî bilinç, millî kimlik kazandırılırken (**D19.1**) aynı zamanda sorumluluk değeri bağlamında toplumsal birliğe ihtiyaç duyulan zamanlarda dayanışma içinde olma ve fedakârlıkta bulunmanın, topluma karşı görevlerini yerine getirmenin önemi vurgulanır (**D16.2**).

İncelenen kaynaklar ve oluşturulan kavram haritalarından yola çıkılarak performans görevi olarak kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini anlatan şiir, slogan, hikâye, resim, afiş veya poster hazırlanır (**E1.4, E3.3, E3.5, E3.11, SDB2.3**). Hazırlanan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Sürecin sonunda öğrenciler tarafından kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birlikteliğe etkisini özetleyen bir paragraf ya da diyalog yazılır veya bir konuşma yapılır (**SDB2.1**).

SB.6.1.3

Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden toplumsal sorunlara yönelik verilen örnekler incelenir (**OB1, OB4**). Süreçte uygun olan dijital kaynaklara da yer verilebilir (**OB2**). İncelenen kaynaklardan toplumsal sorunların tespit edilmesi sağlanır. Öğretmen tarafından toplumsal sorun kavramının tanımı ve türlerini içeren kısa bir sunum yapılır ve öğrencilerden toplumsal sorunlarla ilgili günlük yaşamdan örnekler vermeleri istenir. Verilen örneklerden yola çıkarak öğrenciler tarafından afetler, çevre kirliliği, göç, salgın hastalıklar, israf gibi toplumsal sorunlar incelenir. İncelemeler sonucunda ülkemizdeki toplumsal sorunların nedenlerine yönelik bir balık kılıçığı oluşturulur (**SDB2.1, OB1**).

Sınıf içerisinde ortak bir toplumsal sorun belirlenir (**SDB2.2**). Belirlenen sorunun nedenlerine yönelik küçük grup tartışmaları yapılır (**SDB2.2**). Her gruptan belirlenen toplumsal sorunun nedenlerine yönelik görüşlerini yazılı bir metne dönüştürmeleri istenir (**OB1**). Grup başkanları tarafından görüşler tüm sınıfa sunulur. Sunumlardaki görüşler benzerlik ve farklılıkları açısından karşılaştırılır ve sınıflama tablosuna kaydedilir (**KB2.5, OB7**). Aynı toplumsal soruna ilişkin farklı bakış açılarının nedenleri üzerine büyük grup tartışması yapılır (**E1.4, E2.2, SDB2.3**).

Grupların belirlenen toplumsal sorunun çözümüne ilişkin beyin eseri tekniğini kullanarak oluşturduğu farklı kâğıtlara yazılmış üç çözüm önerisi öğretmen masasına bırakılır (**SDB3.3**). Masa üzerine bırakılan kâğıtlardaki çözüm önerileri tahtaya yazılarak tüm grupların çözüm önerileri, çatışma çözme stratejileri ile tartışılır (**SDB2.2**).

Tartışma sürecinde ortaya çıkan fikirler doğrultusunda çözüm önerileri farklı görüş ve düşünceler dikkate alınarak yeniden düzenlenir (**E1.4**).

Köşelenme tekniğinden yararlanılarak çözüm önerileri gerekçelendirilir ve savunulur. Düzenlenen her çözüm önerisine ilişkin sınıfta bir köşe oluşturulur ve öğrencilerden kendi açısından en doğru bulduğu çözüm önerisinin bulunduğu köşeye gitmesi istenir. Aynı köşede bir araya gelen öğrencilerin neden bu köşeyi seçtiklerini köşedeki diğer arkadaşlarına açıklayarak bilgilerini onlarla paylaşmaları sağlanır. Her köşeden bir grup başkanı seçilir ve grup başkanından o köşenin çözüm yolunu diğer köşelere karşı savunması istenir (**E1.4, E2.2, E2.3**). Süreçte yapılan çalışmaların sonunda insana ve topluma değer vermenin, kendisine ve çevresine karşı görevlerini tam ve zamanında yerine getirmenin önemi de duyarlılık ve sorumluluk değerleri bağlamında vurgulanır (**D5.1, D16.2**). Öğrencilerin ders sürecinde öğrendiklerini değerlendirmek üzere açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yapraklarına başvurulabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden tarihimizin millî ve manevî değerlerimizi temsil eden örnek bir kişinin veya bir bilim insanının biyografisini inceleyerek bu kişinin hayatı boyunca dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rollerini belirlemeleri istenebilir. Dâhil olduğu grup ve rollerin örnek kişilerin başarılarına etkisini değerlendirdikleri yazılı bir metin oluşturmaları sağlanabilir.

6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremde Türk milletinin göstermiş olduğu toplumsal birliğe etki eden kültürel bağların önemine ilişkin bir sunum, kompozisyon ya da deneme yazısı hazırlamaları istenebilir.

Yakın çevrelerinden hareketle toplumsal bir sorunun çözümüne yönelik okul gazetesi veya dijital pano hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden gelecekte dâhil olabilecekleri grupları ve bu gruplardaki rollerini listelemeleri ve bunlara yönelik canlandırmalar yapmaları istenebilir.

Genel ağdan toplumsal birlikteliğe etki eden kültürel bağlarımıza ilişkin bilgi toplamaları istenebilir.

Toplumsal sorunların çözümüne ilişkin önerilerini kısa cümlelerle ifade etmeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özellikleri, doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkileri ve ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birlikleri ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATI 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB.7. Mekânsal Düşünme (SBAB.7.1.Konum Algılama)(SB.6.2.1)
SBAB.7. Mekânsal Düşünme (SBAB.7.3.Mekânsal Bağlantıları Çözümleme)(SB.6.2.2)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.14. Yorumlama (SB.6.2.3)

EĞİLİMLER

E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB3.3. Sorumlu Karar Verme, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D5. Duyarlılık, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB10.1 Harita Okuma Becerisi

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini belirleyebilme
- Ülkemizin göreceli ve mutlak konum özellikleri ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özelliklerini belirler.
 - Ülkemizin göreceli ve mutlak konum özellikleri ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
 - Ülkemizin göreceli ve mutlak konum özellikleri ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özelliklerini özetler.
- SB.6.2.2. Ülkemizin doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkiyi çözümlayebilme
- Ülkemizdeki doğal ve beşerî çevre özelliklerini belirler.
 - Ülkemizdeki doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkiyi belirler.
- SB.6.2.3. Ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerini yorumlayabilme
- Ülkemizin Türk dünyası ile kültürel iş birliklerini inceler.
 - Ülkemizin Türk dünyası ile kültürel iş birliğine örnekler verir.
 - Ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerini ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Ülkemizin, Kıtaların ve Okyanusların Konum Özellikleri
Doğal ve Beşerî Çevre Özellikleri Arasındaki İlişki
Ülkemizin Türk Dünyasıyla Kültürel İş birlikleri

Anahtar Kavramlar beşerî çevre, doğal çevre, göç, göreceli konum, iklim, kültürel iş birliği, mutlak konum, nüfus, Türk Dünyası

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; sınıflama tablosu, çalışma yaprakları, derecelendirme ölçekleri, gözlem formu, kontrol listeleri kullanılarak değerlendirilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller Öğrencilerin yaşadıkları ilin göreceli konum özellikleri ile bu ildeki doğal ve beşerî çevredeki değişimi açıklayabildikleri, ülkemize komşu devletler hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Göreceli konum özellikleri, doğal ve beşerî çevre ilişkisi ile ülkeler arası iş birliğinin önemi-ne dair açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilerden ön bilgilerini kullanarak okullarının göreceli konumunu tarif etmeleri istenir. Öğrencilerden yaşadıkları ildeki doğal çevre özelliklerinden iklim, yer şekilleri; beşerî çevre özelliklerinden ise nüfusun ilişkisine gözlem ve deneyimlerinden yola çıkarak örnekler vermeleri istenir.

Günlük yaşamda ortak gaye ve hedeflerimiz olan insanlarla iş birliği içinde olmanın katkılardan yola çıkarak devletler arası iş birliğinin önemini yorumlamaları istenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB. 6.2.1

Öğrencinin sınıfta oturduğu sırayı diğer sıraların konumuna göre tarif etmesi için açık uçlu sorular sorulur. Cevaplardan hareketle dünyanın herhangi bir yerinin konumunu tarif etmek için de uluslararası bir sayı sistemine gereksinim duyulduğu açıklanır. Öğrencilerin coğrafi koordinat sistemi hakkında öğretmen rehberliğinde yazılı ve görsel kaynaklardan bilgi toplaması sağlanır (**KB2.6, OB1, OB4**). Bu amaçla dijital kaynaklar da kullanılabilir (**OB2**). Paralel ve meridyen kavramlarının tanımı ve temel özellikleri, ülkemizin mutlak ve göreceli konum özellikleri, kıtaların ve okyanusların göreceli konum özellikleri verilen kaynaklardan incelenir. Yapılan incelemelerden yola çıkılarak ülkemizin mutlak ve göreceli konum özellikleri, kıtaların ve okyanusların göreceli konum özellikleri öğrenciler tarafından tanımlanır. Bu süreçte ülkemizin jeopolitik önemine vurgu yapılır.

Dünya siyasi haritası üzerinde koordinat sistemine ait unsurları bulmaları sağlanır (**SBAB10.1**). Yerküre modeli veya haritalar üzerinden ülkemizin göreceli ve mutlak konumu, kıtalar ve okyanusların göreceli konumu belirlenir. Süreç içerisinde deniz ve okyanus arasındaki farka da değinilir. Ülkemizin göreceli ve mutlak konumu ile kıtaların ve okyanusların göreceli konumunu belirlemek amacıyla Harita Genel Müdürlüğü'nün dijital ve atlas küre uygulamasından da yararlanılabilir. Ülkemizin göreceli konumu kapsamında deniz komşularımızdan KKTC, Lübnan, Filistin, Mısır, Libya, Rusya, Ukrayna ve Romanya'ya değinilir ve öğrencilerden belirtilen haritalar üzerinde bu komşularımızı göstermeleri istenir. Öğrenciler tarafından ülkemizin göreceli ve mutlak, kıtaların ve okyanusların göreceli konumları Dünya dilsiz siyasi haritası aracılığıyla görselleştirilir (**OB4, E1.5**). Görselleştirme amacıyla dijital haritalardan da faydalanılabilir. Hazırlanan görseller derecelendirme ölçekleri ile değerlendirilebilir. Ülkemizin deniz yetki alanlarındaki hak ve menfaatlerini koruma ve savunma noktasında Mavi Vatan'ın Ege Denizi, Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Denizi sınırları açısından ülkemizin jeopolitiğindeki önemine yer verilir. Vatansızlık değeri kapsamında ülke varlıklarını korumanın ve bağımsız bir devlet olmanın önemi vurgulanır (**D19.3**).

Öğrenciler tarafından ülkemizin göreceli ve mutlak konumu ile kıtaların ve okyanusların göreceli konum özellikleri sözlü olarak özetlenir. Öğrencilerin sözlü sunumları gözlem formu veya kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

SB.6.2.2

Ülkemizdeki doğal çevre özelliklerinden iklim ve yer şekilleri ile beşerî çevre özelliklerinden nüfus, göç ve yerleşme alanları ile yoğun ve seyrek nüfuslu yerler, verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden incelenir (**OB1, OB4**). Bu amaçla ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Bu özellikler sınıflama tablosuyla belirlenir ve kaydedilir. Ülkemizin iklim özellikleri açıklanırken hava durumu ve hava olayı kavramlarına da değinilir.

Verilen kaynaklar aracılığıyla insanın doğal çevre koşullarından nasıl etkilendiği ve bu koşulları ne şekilde etkilediği beyin fırtınası veya büyük grup tartışması kullanılarak belirlenir (**SDB3.3, E3.3**). Tartışma sırasında temizlik değerinin çevresel sürdürülebilirliğe katkısına da değinilir (**D18.3**). Bu süreçte kontrol listesi, gözlem formu, anektod kaydı kullanılabilir. Örnek olaylardan yola çıkarak iklim ve yer şekillerinin nüfusun dağılışı üzerindeki etkisi ile yerleşme faaliyetlerinin doğal çevreye etkisi belirlenir. Doğal çevreye değer vermenin ve çevre sorunlarına yol açabilecek davranışlardan kaçınmanın önemi duyarlılık değeri kapsamında vurgulanır (**D5.2**). Bu süreçte açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı kullanılabilir.

SB.6.2.3

Verilen görsel veya dijital kaynaklardan Türk Dünyası Haritası incelenerek (**SBAB10, E3.2**) öğrencilerin Türk kültürünün yaşadığı geniş coğrafya hakkında fikir edinmeleri sağlanır. Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan (Türk Devletler Teşkilatı, Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı) yararlanılarak ülkemizin Türk devlet ve topluluklarıyla yaptığı kültürel iş birlikleri

incelenir (**OB1, OB4**). Bu amaçlarla dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Vatansızlık değeri kapsamında bilim, sanat, spor ve kültür alanında ülkemizi temsil eden kişi ve kurumların önemi üzerinde durulur (**D19.2, SDB2.3**).

İncelenen kaynaklardan hareketle öğrencilerden ülkemizin Türk devlet ve topluluklarıyla yaptığı kültürel iş birliklerini eğitim, sanat, spor ve turizm alanları kapsamında örneklemeleri istenir. "TÜRKSÖY Ressamlar Buluşması" programı kapsamında "Kuzey Makedonya'dan Ressamlar Sergisi"nin Ankara'da açılmasının sanat alanında yapılan kültürel iş birliğine örnek olduğundan söz edilebilir (**OB5**). Türk toplumunun kültürel zenginliği, bu zenginliğin tanıtılması, korunması ve geliştirilmesinin gerekliliği vurgulanır (**D19.3**). Bu aşamada "kültür ve gönül coğrafyası" kavramına da değinilir. Tarihsel süreçte Türklerin "kültür ve gönül bağı" kurduğu, karşılıklı destek verdiği milletler ve önemli olaylar ele alınarak bu bağlara dair gazete haberleri incelenebilir.

Ülkemizin Türk dünyası ile kültürel iş birliklerinin devletlere ve topluluklara eğitim, sanat, spor ve turizm alanlarında nasıl katkıda bulunduğu örnekler ve incelenen kaynaklardan hareketle ifade edilir (**OB5**). Süreçte çalışma yapılarından yararlanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerine dair kelime oyunları ya da bulmaca tasarımları istenebilir.

Ülkemizin doğal ve beşerî çevre özelliklerine ve bunların birbiriyle ilişkisine yönelik bilgi kartları, afiş, poster, bir kutu oyunu ya da dijital bir sunum hazırlanabilir.

Öğrenciler Türk dünyası ülkelerinden merak ettikleri bir ülkeyi; nüfus, iklim, ekonomik faaliyetler, yer şekilleri, tarihî yapıları gibi farklı özellikleriyle tanıttıkları yazılı, görsel ya da dijital bir ürün oluşturabilir.

Destekleme

Öğrencilerin kâğıt üzerine daire çizmeleri sağlanır. Öğrencilerden çizdikleri daire üzerinde ekvator ve başlangıç meridyenini göstermeleri istenir. Öğrencilerden oluşan dört eşit parçadan ülkemizin olduğu çeyreği tarayarak göstermeleri istenebilir. Dünya dilsiz haritası üzerinde kıtaları farklı renklere boyamaları ve bu harita üzerinde Türkiye'nin yerini belirlemeleri istenebilir.

Doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişki kapsamında öğrencilerden, yakın çevrelerinde gözlemlenen hava olaylarının günlük yaşama etkilerine dair deneyimlerine dayanarak örnekler vermeleri istenebilir.

Türk Dünyası Haritası üzerinde ilgili ülkelerden ülkemize en yakın olanları harita üzerinde ana ve ara yönleri kullanarak göstermeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin Türkistan coğrafyasında kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları, VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında insanlığın ortak mirasına katkıları, İslamiyet'in kabulüyle Türk sosyal ve kültürel hayatında yaşanan değişimler, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde meydana gelen siyasi mücadeleler ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SBAB.3. Tarihsel Empati Becerisi (SBAB3.1.Tarihsel Bağlamsallaştırma)(SB.6.3.3)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.8. Sorgulama Becerisi (SB.6.3.1)
KB2.16.2.Tümdengelimsel Akıl Yürütme Becerisi (SB.6.3.2)
KB.2.3. Özetleme Becerisi (SB.6.3.4)

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.1. Empati, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1.İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SBAB1.2. Sıralama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.3.1. Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarını sorgulayabilme
- Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında merak ettiği konuyu tanımlar.*
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında verilen kaynaklara dayanarak sorular sorar (5N1K).*
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında verilen kaynaklardan bilgi toplar.*
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
 - Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkıları hakkında toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapar.*
- SB.6.3.2. VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında insanlığın ortak mirasına katkılarına dair akıl yürütebilme
- İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına katkılarını belirler.*
 - İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına yaptığı katkıları eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanları ile ilişkilendirir.*
 - İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına yaptığı katkıları eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanları açısından çıkarım yapar.*
- SB.6.3.3. İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimi dönemin bakış açısıyla değerlendirebilme
- İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimi kaynaklara dayanarak çözümler.*
 - İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişime ilişkin dönemin koşullarını fark eder.*
 - İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimin sonuçlarını günümüz koşullarıyla karşılaştırır.*
 - İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimin sonuçlarını dönemin koşulları içinde açıklar.*
- SB.6.3.4. XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme
- XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan siyasi faaliyetler ve askerî mücadeleleri çözümler.*
 - XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan siyasi faaliyetler ve askerî mücadeleleri sınıflandırır.*
 - XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini yorumlar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türkistan'da Kurulan İlk Türk Devletlerinin Medeniyetimize Katkıları
VII-XIII. Yüzyıllar Arasında İslam Medeniyetinin İnsanlığın Ortak Mirasına Katkıları
İslamiyet'in Kabulüyle Türklerin Sosyal ve Kültürel Hayatlarında Meydana Gelen Değişimler
XI- XIII. Yüzyıllar Arasında Meydana Gelen Askerî Mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına Katkıları

Anahtar Kavramlar

balbal, destan, Gök Tengri, Hicret, İslamiyet, kâğıt, konargöçer, töre

ÖĞRENME**KANITLARI**
(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; soru kartları (5N1K), açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı, kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, derecelendirme ölçeği, karşılaştırma tablosu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kavram ağı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: İslamiyet'in kabulü ile sosyal ve kültürel yaşamlarında meydana gelen değişime ilişkin bir hikâye yazma görevidir.

Performans görevi: XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen askerî ve siyasi faaliyetlerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkilerine ilişkin yorumlarını içeren bir metin, afiş veya poster hazırlama görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin göç ve yerleşme kavramları hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin İslam'ın eğitime verdiği öneme ilişkin bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Dinî inançların sosyal hayata etkileri hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin kültürel miras ve medeniyet kavramlarını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere insanların göç ettikleri ve yerleştikleri yerlerin ne gibi özelliklere sahip olmasını isteyebilecekleri sorulur.

Öğrencilere "İslam'ın eğitime verdiği öneme ilişkin bildiğiniz sözler veya olaylar var mı?" sorusu yöneltilir.

Öğrencilere dinî inançların insanların sosyal hayatına nasıl etkilerde bulunabileceğine yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Öğrencilere Türklerin Anadolu'ya göçleri ve yerleşmeleri sonucunda meydana getirdikleri eserlerin görselleri üzerinden Anadolu'da nasıl bir kültürel değişim yaşanmış olabileceğine ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma

Öğrencilerden "Günlük hayatımızda belirli aralıklarla yer değiştiriyor olsaydık bu bizim sosyal hayatımızı nasıl etkilerdi?", "Böyle bir sosyal hayatta yerleşik hayatı istemek için hangi sebeplerimiz olurdu?" gibi soruları cevaplamaları istenir.

Öğrencilerden İslam medeniyetine ait ortak kültürel miras kapsamındaki eğitim, kültür, sanat, mimari eserlerine çevrelerinden örnekler vermeleri istenir.

Öğrencilerden sosyal hayatımızda İslamiyet'in etkilerine günlük hayatlarından örnekler vermeleri istenir.

Öğrencilere Anadolu Türk kültürüne ilişkin yazılar ve görseller üzerinden günlük hayatımızda devam eden kültürel özelliklerimize yönelik açık uçlu sorular sorulur.

Öğretme -Öğrenme
Uygulamaları**SB.6.3.1**

Asya fizikî haritası üzerinde Türkistan'ın sınırları gösterilir. Öğrencilerden harita üzerinde Türkistan'ın doğal çevre özelliklerini belirlemeleri istenir (OB7). Türkistan'da kurulan ilk Türk devletleri ile ilgili verilen yazılı ve görsel kaynaklar incelenir (OB1, OB4). Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB2). Bu devletlerden Asya Hun Devleti, Göktürkler ve Uygurlar'ın medeniyetimize katkıları hakkında öğrenciler merak ettiği konuları tanımlar (E1.1). Vatanseverlik değeri bağlamında öğrencilerin Türk tarihini araştırmaya teşvik edilmesine yönelik açıklamalarda bulunulur (D19.2).

Öğrencilerden seçtikleri konularla ilgili 5N1K tekniği ile sorular oluşturmaları istenir ve belirledikleri soruları soru kartlarına dönüştürmeleri sağlanır.

Öğrencilerin merak ettikleri konulardan ve hazırladıkları sorulardan hareketle Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarına ilişkin verilen kaynaklardan bilgi toplaması sağlanır (OB5). Asya Hun Devleti, Göktürkler ve Uygurlar'ın yönetim, askerî, sosyal hayat, sanat, hukuk ve ekonomi alanlarında medeniyetimize katkıları kaynaklar üzerinden incelenir (OB5). Kaynak incelemesi sırasında vatanseverlik değeri kapsamında millî kimliği tanımanın önemine yönelik açıklamalarda bulunulur (D19.2).

Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek amacıyla öğrencilerden kaynaklardaki benzer ve farklı bilgileri belirlemeleri istenir. Bu süreçte açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı kullanılır (E3.6, E3.10, E3.9). Dijital kaynaklardan elde edilen bilgilerin doğruluğunu değerlendirmek için kaynağın dijital kimliğinin veya uzantısının güvenilirliği (OB2) dikkate alınır.

Kaynaklardan edinilen bilgilerden hareketle Asya Hun Devleti, Göktürkler ve Uygurlar'ın yönetim, hukuk, askerî, sosyal hayat, sanat ve ekonomi gibi alanlarda medeniyetimize katkıları (OB5) hakkında sınıf tartışması yoluyla (beyin fırtınası, büyük grup tartışması vb.) çıkarımlar yapılır (SDB2.2). Çıkarımların sözlü olarak ifade edilmesi sürecinde kontrol listesi, gözlem formu veya anekdot kaydına başvurulabilir. Medeniyetimizin oluşumunda ilk Türk devletlerinin rolü hakkında ulaşılan çıkarımların yansıtıldığı bir afiş hazırlanır ve sınıfa sunulur (OB4, E3.2, E3.3, SDB3.3).

SB.6.3.2

İslam medeniyetinin, VII-XIII. yüzyıllar arasında Hz. Muhammed (sav), Dört Halife, Emevîler ve Abbâsîler Dönemlerinde insanlığın ortak mirasına yaptığı katkılar, verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden incelenir (OB1, OB4). Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB2). Öğrencilerden yapılan inceleme sonucunda İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına katkılarını belirlemeleri istenir (SDB2.3). Ortak mirasın korunup gelecek nesillere aktarılması noktasında istekli olmalarını sağlamak adına çevresine, millî ve manevî değerlerine saygı duymanın önemi ile ilgili açıklamalar yapılır (D14.3).

Ayrılıp birleşme tekniği ile sınıf gruplara ayrılır. İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına katkıları; eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari konu alanları olacak şekilde grup üyeleri tarafından paylaşılır. Aynı konuları alan grup üyelerinin uzmanlık grubu adı altında bir araya gelerek ilgili konu alanında derinlemesine çalışmaları sağlanır. Grup çalışmaları sırasında İslam medeniyetinin oluşturduğu ortak mirasın korunmasında duyarlı ve saygılı davranmanın önemi ile ilgili açıklamalarda bulunulur (D14.3, D15.2). Uzmanlaşan grup üyelerinden asıl gruplarına dönerek edindiği bilgileri grup üyeleri ile paylaşmaları istenir. Grup sözcüleri tarafından İslam medeniyetinin insanlığın ortak mirasına yaptığı katkılar; eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanları ile ilişkilendirilerek açıklanır. Sunum süreçleri gözlem formu, kontrol listeleri veya derecelendirme ölçeği ile takip edilebilir (SDB2.1, OB5).

Öğrencilerin Hz. Muhammed (sav), Dört Halife, Emevîler ve Abbâsîler Dönemi'nde, İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında yaptığı katkılar hakkında çıkarımlarda bulunmaları sağlanır (E3.11, OB9, SDB2.3).

SB.6.3.3

Öğrenciler iki gruba ayrılarak birinci gruptaki öğrencilere Türklerin İslamiyet öncesi sosyal ve kültürel hayatlarını yansıtan yazılı, görsel ve varsa dijital kaynaklar sunulur (OB1, OB2, OB4). İkinci gruptaki öğrencilere de Türklerin İslamiyet'i kabulüyle sosyal ve kültürel hayatlarında gerçekleşen değişimi yansıtan yazılı, görsel ve varsa dijital kaynaklar sunulur (OB1, OB2, OB4). Gruplar, İslamiyet öncesi ve İslamiyet'in kabulünden sonraki dönemde Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarının temel özelliklerini hayat biçimi, yazı, dil ve edebiyat, sanat, mimari alanlarına ilişkin kaynaklar üzerinden çözümler (SDB2.2, OB5, E3.6, E3.10). Grupların yaptıkları çözümler doğrultusunda Türklerin İslamiyet'i kabulüyle sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimi sözlü olarak ifade etmeleri istenir.

Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonraki dönemlere (Karahanlılar, Gazneliler ve Büyük Selçuklular) ait haritalar, görsel kaynaklar, seyahatnamelerden alıntılar ve edebî ürünleri inceleyen öğrenciler dönemin koşullarını fark eder. Türklerin İslamiyet'i kabulü ile sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimin günümüze yansımalarına örnekler verilir.

Türklerin İslamiyet'i kabulüyle beraber sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimin sonuçları ile günümüz koşulları karşılaştırılır (**SDB2.3**). Öğrencilerden elde ettiği bilgileri karşılaştırma tablosunda göstermeleri istenir (**OB7**).

Performans görevi kapsamında öğrencilerden edindikleri bilgilerden yola çıkarak kendilerini İslamiyet Öncesi Dönem'den İslamiyet'in kabulüne geçiş aşamasında yaşayan biri olarak hayal etmeleri ve İslamiyet'in kabulü ile sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişime ilişkin bir hikâye tasarlamaları istenir (**SDB3.1**). Öğrencilerden tasarladıkları hikâyenin bir ögesi olarak İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimin sonuçlarını dönemin koşulları içinde açıklamaları istenir. Bu açıdan saygı değeri kapsamında; Türklerin sosyal hayatlarında meydana gelen değişimin çok yönlü bir bakış açısıyla değerlendirilmesine ve millî/manevi değerlere duyarlılık göstermeye yönelik açıklamalarda bulunulur (**D14.1, D14.3, SDB3.3, OB5, E2.1**). Oluşturulan hikâyeler derecelendirme ölçekleri kullanılarak değerlendirilebilir.

SB.6.3.4

Öğrencilerden XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde meydana gelen askerî mücadeleleri açıklamalı tarih şeridinde sıralamaları istenir (**SBAB1.2**). XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde meydana gelen askerî ve siyasi faaliyetler ile ilgili yazılı, görsel kaynaklar öğrencilere sunulur (**OB1, OB4**). Ayrıca dijital kaynaklardan yararlanılabilir (**OB2**). Öğrenciler askerî mücadelelerden Malazgirt Savaşı, Haçlı Seferleri (I, II ve III.), Miryokefalon Savaşı'nın sebep ve sonuçlarını, siyasi faaliyetlerden Anadolu'daki imar ve iskân çalışmalarını kaynaklar üzerinden inceler. Kaynakların incelenmesi aşamasında vatanseverlik değeri kapsamında Türklerin askerî ve siyasi başarıları üzerinden millî kimliğimizi tanımanın önemine yönelik açıklamalarda bulunulur (**D19.2**). XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etki eden askerî mücadeleler ile sonrasında gerçekleşen imar ve iskân çalışmaları arasında öğrencilerin ilişki kurmaları sağlanır (**OB1, E3.6, E3.10**).

Öğrencilerin XI-XIII. yüzyıllar arasında Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan askerî ve siyasi faaliyetleri kavram ağı ile sınıflandırmaları sağlanır.

Öğrenciler tarafından performans görevi olarak XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen askerî ve siyasi faaliyetlerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkilerine ilişkin yorumlarını içeren bir metin hazırlanır. Bu metinde dönemin mimari eserlerine ait görseller içeren afiş veya posterlere de yer verilir. Hazırlanan ürünler sınıfla paylaşılır (**E3.2, E3.3, OB1**) ve bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden Türk kültürüne ait unsurları araştırarak bu unsurlardan hareketle dijital bir çizgi roman ya da animasyon hazırlaması istenebilir. Bu çalışmalar kapsamında incelenen kültürel unsurları barındıran bir Türk ezgisi oluşturmaları da istenebilir.

İslamiyet'in kabulüyle birlikte Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimlerle ilgili dijital ortamda resimlerle anlatılan ve öğrenciler tarafından interaktif olarak katkıda bulunulan etkileşimli "Görsel değişim haritası" hazırlanması istenebilir.

Dede Korkut Hikâyeleri'nden birini inceleyerek bu hikâyedeki İslam öncesi ve İslam sonrası kültür unsurlarını karşılaştırarak bir sunum yapması istenebilir.

İslam medeniyetinin coğrafya, matematik, tıp, astronomi, kimya alanlarına katkılarının günümüze etkisini gösteren infografikler hazırlaması istenebilir.

İslam medeniyetinin bilim, kültür, ticaret, sanat gibi alanlarda gerçekleştirdiği çalışmaların hangi coğrafyalarda gerçekleştiğini belirten simge, sembol ve açıklamalar eklenerek interaktif haritalar oluşturması istenebilir.

Horasan Erenleri ve Anadolu'nun Türkleşmesi faaliyetleri konusuna ilişkin olarak genel ağda yer alan kaynakların taranması istenebilir.

Destekleme Türkistan coğrafyası ve kurulan ilk Türk devletleriyle ilgili somutlaştırıcı görsel-işitsel materyaller kullanılabilir.

İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında ortak kültürel mirasa katkılarını ana hatlarıyla ortaya koyan bilgi kartları ile konular sunulabilir.

İslamiyet öncesi Türkler ile ilgili çizgi film, belgesel izlenebilir.

Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkide bulunan iskân faaliyetlerine ilişkin görsellerden oluşan bir albüm oluşturulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin; bireylerin yönetimin karar alma sürecine etkisi, toplumsal hayattaki düzenin sürdürülmesinde hakların ve sorumlulukların önemi, dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin vatandaşlık haklarının kullanımına etkileri ile ilgili bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.4. Çözümleme (SB.6.4.1)
KB2.14. Yorumlama (SB.6.4.2)
KB2.8. Sorgulama (SB.6.4.3)

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık,
SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D8. Mahremiyet, D11. Özgürlük, D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.4.1. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümlenebilme
- Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları belirler.
 - Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlar arasındaki ilişkiyi belirler.
- SB.6.4.2. Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme
- Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini inceler.
 - Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yazılı, görsel veya dijital yollarla sunar.
 - Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini ifade eder.
- SB.6.4.3. Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme
- Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini tanımlar.
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında sorular sorar (5N1K).
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında bilgi toplar.
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında topladığı bilgileri güncellik ve bilimsellik açısından değerlendirir.
 - Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkileri hakkında doğruluğunu değerlendirdiği bilgilerden hareketle çıkarımlar yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yönetimin Karar Alma Sürecini Etkileyen Unsurlar
Temel Hak ve Sorumlulukların Toplumsal Düzenin Sürdürülmesindeki Önemi
Dijitalleşme ve Teknolojik Gelişmelerin Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarına Etkileri

Anahtar Kavramlar

dijital vatandaşlık, hukuk, kamuoyu, medya, sivil toplum kuruluşu (STK), siyasi parti

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kavram ağları, zihin haritaları, gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öz-akran değerlendirme formları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi: Yakın çevrede yaşanan ya da yaşanması muhtemel bir sorunun veya ihtiyacın çözümüne yönelik ilgili kuruma göndermek üzere dilekçe yazma görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin demokrasi, demokrasinin temel nitelikleri, vatandaş, etkin vatandaşlık, toplumsal düzeni, eşitlik ve hak kavramı ile temel hak ve özgürlükler hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden demokrasinin nitelikleriyle ilgili kavram haritasında boş bırakılan alanları doldurmaları istenir. Toplumsal düzen, eşitlik, hak, vatandaş kavramları, temel hak ve sorumluluklarla ilgili açık uçlu sorular sorulur. Etkin ve pasif vatandaşın özellikleri konusunda kart gösterme tekniği uygulanır.

Köprü Kurma Millî bayramlarda yapılan kutlamaların nedenleri ile demokrasi arasındaki ilişkiyi kurmaya yönelik sorular sorulur.

Sivil toplum kuruluşlarının MEB tarafından desteklenen proje örnekleri incelenir.

Medyanın kamuoyu oluşturmadaki etkisini somutlaştıran örnek haberler incelenir.

Sorumlulukların yerine getirilmediği durumda toplumsal düzenin bozulabileceğine yönelik gazete haberleri incelenir.

Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin insan hayatına etkisi ile ilgili kamu spotu, video izlenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.6.4.1

Öğrencilerin ailede ve okulda alınan kararlara katılım düzeylerine ve öğrenci katılımlarına ilişkin izlenebilecek süreçlere yönelik sınıf tartışması yapılır. Tartışma sürecinde öğrenciler, fikirlerini savunmada azim ve kararlılık göstermeleri (E1.3) yönünde teşvik edilir, öğrencilere katılım hakkı ve diğer hak ve özgürlüklerini kullanırken başka insanların özgürlük alanlarının ihlal edilmemesi gerektiği açıklanarak özgürlük değeri üzerinde durulur (D11.3). Aile içi iletişimin önemi ve tüm aile üyelerinin söz hakkına sahip olmasının demokratik bir ailenin vazgeçilmez özellikleri olduğu vurgulanarak aile bütünlüğü değeri açıklanır (D2.3). Anayasa'nın "Siyasi Haklar ve Ödevleri" bölümü incelenerek 18 yaşına gelmiş her bireyin düzenli aralıklarla yapılan seçimler aracılığı ile yönetime katıldığı ve karar alma süreçlerinde etkili olduğu çıkarımını yapmaları sağlanır. Seçmen yaşına geldiğinde seçimlere katılmanın topluma karşı bir görev/sorumluluk olduğu vurgusu yapılır (D16.2, E2.2, OB6). Bireylerin seçimler dışında yönetimin karar alma süreçlerini nasıl etkileyebileceğine dair fikir taraması yapılır. Demokratik hayatta katılım hakkına vurgu yapılarak hak ve özgürlüklerimizi bilmenin ve korumanın önemi açıklanarak adalet değerine değinilir (D1.1). Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan yönetimin karar alma süreçlerini etkileyen unsurlar ile ilgili bilgiler öğrenciler tarafından incelenir (OB1, OB4). Ayrıca dijital kaynaklar da kullanılabilir (OB.2). İnsanların yönetimin karar alma süreçlerini hangi unsurlar aracılığıyla etkileyebildiklerini fark etmeleri sağlanarak bu sürece etki eden unsurların siyasi partiler, STK, medya, kamuoyu olduğunu öğrencilerin ifade etmesi sağlanır, ilgili kavramlar açıklanır.

Bu unsurlardan hangilerinin yönetimin karar alma süreçlerini daha güçlü bir şekilde etkilediklerine dair vızıltı grupları tartışma teknikleri uygulanır (SDB2.1, SDB2.2). Birey, kamuoyu, STK, siyasi partiler ve medyanın aynı konuya ilişkin birbirlerini ve yönetimin karar alma sürecini etkileyebilme gücü ve izledikleri yollar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar karşılaştırılır (E3.10). Bu unsurların yönetimin karar alma sürecine etkisini öğrencilerin doğrudan ve dolaylı etki olarak açıklamaları sağlanır. Kavram ağları ve zihin haritaları hazırlanarak yönetimin karar alma süreci ile bu süreci etkileyen unsurlar arasındaki ilişkilendirme değerlendirilebilir.

SB.6.4.2

Öğrencilerden ailede, okulda ve yakın çevrede sahip olunan hak ve sorumluluklara örnekler vermeleri istenir. Anayasa'nın temel hak ve hürriyetleri içeren bölümünü incelemeleri ve vatandaş olarak sahip oldukları hak ve sorumlulukları ifade etmeleri sağlanır (OB6, OB1). Hak ve sorumluluk bilincinin toplumsal düzeni sürdürmedeki önemine yönelik küçük grup tartışma teknikleri uygulanarak öğrenci görüşleri alınır (SDB2.1, SDB2.2), yakın çevresinde yaşanan durumlara odaklanarak (E3.2) günlük yaşamdan örnekler vermeleri sağlanır. Özgürlüklerini kullanırken diğer insanların özgürlük alanlarını ihlal etmemesi, toplumsal düzenin sağlanması için kurallara uyulması gerektiği açıklanarak özgürlük değerine yer verilir (D11.3). İnsanların haklarını bilmeleri, haklarına sahip çıkmaları ve sorumluluklarını yerine getirmelerinin toplumsal düzeni sürdürmedeki önemi ile ilgili öğrencilerden yazılı, görsel veya dijital bir ürün oluşturularak sınıf içinde sunmaları istenir (E2.2, OB2, OB4). Bu sayede temel hak ve sorumlulukların toplumsal hayattaki önemini ifade etmeleri sağlanır (SDB2.3). Bu

süreçte performans görevi olarak yakın çevrede yaşanan ya da yaşanması muhtemel bir sorunun ve taleplerin ilgili yönetim birimine bildirilmesine yönelik dilekçe yazma etkinliği yapılır. Dilekçe hakkının önemi ve kullanımı açıklanır. İnsanların vatandaşlık haklarını bilmeleri ve üzerilerine düşen sorumlulukları yerine getirmelerinin önemi açıklanarak sorumluluk değeri üzerinde durulur (**D16.2, OB6**). Ortaya çıkan dilekçeler bütüncül dereceli puanlama anahtarları kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden insan hak ve özgürlüklerinin toplumsal düzenin sürdürülmesindeki önemine yönelik verilen bilimsel kaynaklardan hareketle bir rapor hazırlamaları istenir (**E3.11, OB1**). Rapor hazırlama sürecinde hak, eşitlik ve adalet kavramlarına vurgu yapılabilir. Öğrencilerin hazırladığı raporlarda toplumsal düzenin sürdürülmesini, temel hak ve sorumlulukların önemi açısından ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.3**). Hazırlanan öğrenci raporları derecelendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

SB.6.4.3

Öğrenciler, verilen yazılı ve görsel kaynaklardan yola çıkılarak vatandaşlık haklarının kullanımında teknolojik gelişmelerin etkisini açıklar (**OB1, OB4**). Bu aşamada dijital kaynaklara da başvurulabilir (**OB2**). E-devlet, e-nabız, e-okul, EBA uygulamalarının bireylere sunduğu hizmetler ile ilgili haberler dijital kaynaklardan incelenerek haklar ile ilişkilendirilir.

Teknolojinin insan hayatına etkisi ile ilgili örnek olay veya hikâyeler 5N1K soruları doğrultusunda incelenir. Öğrencilerin örnek olaylardan ve kamu hizmeti sunan dijital uygulamalara yönelik incelemelerden hareketle dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin hakların kullanımına etkileri hakkında sorular sormaları sağlanır (**E3.5, OB6**).

Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin e-devlet, e-nabız, T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) hizmetleri gibi olumlu etkilerine ve siber zorbalık, kişisel verilerin güvenlik ve gizliliğinin tehlikeye girmesi gibi olumsuz etkilerine dair verilen kaynaklar grup çalışması ile incelenerek konuya ilişkin bilgi toplamaları sağlanır (**OB1**). Bu aşamada mahremiyet değerine (**D8.2**) değinilerek sosyal medyada kişisel bilgi, belge ve fotoğraflarının erişilebilirliğini sınırlamanın ve kişisel bilgilerinin yer aldığı dijital araçları bilinçli ve güvenli bir şekilde kullanmanın önemi yaşanmış örnekler üzerinden açıklanır (**OB2, SDB3.3**). Ayrıca teknoloji kullanımının bağımlılığa dönüşmemesi için kontrollü kullanılması gerektiği vurgulanarak sağlıklı yaşam değeri üzerinde durulur (**D13.3**).

Öğrencilerin vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin olumlu ve olumsuz yönlerini, münazara tekniği kullanılarak güncellik ve bilimsellik açısından değerlendirmeleri sağlanır (**E3.11, SDB2.2**).

Münazara sürecinde sunulan bilgilerin güncellik ve bilimselliği değerlendirilerek dijital ve teknolojik gelişmelerle bunların haklar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinden hangisinin daha fazla öne çıktığına yönelik çıkarımlar yapmaları sağlanır (**E3.4**). Münazara süreci, öğretmen tarafından gözlem formu, kontrol listesi veya derecelendirme ölçeği; öğrenciler tarafından öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Yönetimin karar alma süreçlerini etkileyen "siyasi partiler, STK, medya" kavramlarını tanıtan dijital pano hazırlayabilir.

Yüksek Seçim Kurulunun yayınladığı seçime ilişkin görseller ve kamu spotları incelenebilir.

Kendi sivil toplum kuruluşunu tasarlamaları (hangi alanda hizmet verecekleri, amaçları, etkinlikler, logosu) istenebilir.

Sosyal medyanın vatandaşlık haklarını kullanma ve haklar üzerindeki olumlu veya olumsuz etkisi konusunda sunum hazırlayabilir.

Günlük yaşamında karşılaştığı bir sorunun çözümünde kamuoyu oluşturmak isteyen bir vatandaş olarak medyayı bu amaçla nasıl kullanabileceğine dair literatür taraması yapabilir. Bir hakkın kullanılması, sınırlandırılması veya ihlalinin, bir sorumluluğun yerine getirilmesi veya getirilmemesinin toplumsal düzen üzerindeki etkisine yönelik seminer verebilir. Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin vatandaşlık haklarına etkilerine yönelik farklı bakış açılarını yansıtan çizgi roman tasarlayabilir.

Destekleme Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurlarla ilgili kavram karikatürleri incelenebilir. Toplumsal düzeni sağlayan temel hak ve sorumluluklar ile ilgili görsel boyama, eşleştirme çalışmaları yapılabilir. Kamu hizmeti veren dijital uygulamaların kullanım aşamaları şemalar üzerinde gösterilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkiyi çözümlayebilme, ekonomik faaliyetler ile meslekler arasındaki ilişkiye yönelik çıkarımda bulunabilme, tasarlanan bir ürünün yatırım ve pazarlama sürecine ilişkin proje hazırlayabilmelerine yönelik bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.3. Değişim ve Sürekliliğin Geleceğine Yönelik Kanıt, Gözleme veya Deneyime Dayalı Öngöründe Bulunma) (SB.6.5.2)
SBAB6. Girişimcilik (SB.6.5.3)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB.2.4. Çözümleme (SB.6.5.1)

EĞİLİMLER

E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.3. Girişkenlik, E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D6. Dürüstlük, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DISİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Teknoloji ve Tasarım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB11. Coğrafi İçerikli Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram Becerisi
SBAB10. Harita, SBAB2.6. Kanıt Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.6.5.1. Ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme
- Ülkemizin kaynakları ve ekonomik faaliyetlerin özelliklerini belirler.
 - Ülkemizin kaynakları ve ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkileri belirler.
- SB.6.5.2. Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme
- Gözlem ve deneyimlerinden yola çıkarak ekonomik faaliyetler ve meslekleri ilişkilendirir.
 - Ekonomik faaliyetlerdeki değişime bağlı olarak gelecekte ortaya çıkabilecek meslekler hakkında çıkarımda bulunur.
- SB.6.5.3. Tasarladığı bir ürün için yatırım ve pazarlama proje önerisi hazırlayabilme
- Tasarladığı bir ürün için yatırım ve pazarlama projelerini sorgular.
 - Tasarladığı ürünün yatırım ve pazarlama alanlarına ilişkin gözlemlerine dayalı tahminlerde bulunur.
 - Olası riskleri değerlendirerek tasarladığı ürünün yatırım ve pazarlama alanlarının belirlenmesine gerekçe sunarak karar verir.
 - Tasarladığı ürünün yatırım ve pazarlama aşaması için gerekli kaynakları yönetir.
 - Tasarladığı ürün için yatırım ve pazarlama proje öneri raporu oluşturur.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Ülkemizin Kaynakları ve Ekonomik Faaliyetler
Ekonomik Faaliyetler ve Meslekler
Tasarlanan Bir Ürünün Yatırım ve Pazarlama Süreci

Anahtar Kavramlar doğal kaynak, ekonomik faaliyet, meslek, pazarlama, tasarım, üretim-dağıtım-tüketim, yatırım

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi için kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, derecelendirme ölçeği, kavram haritası, zihin haritası, performans görevi, analitik ve bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

Performans görevi: Ülkemizdeki doğal kaynaklar ve bu kaynaklarla ilgili öne çıkan ekonomik faaliyetleri gösteren bir harita çizmeleri veya dijital harita oluşturmaları görevidir.

Performans görevi: Gelecekte ortaya çıkabilecek mesleklerle ilgili olarak gelecekte bu güne bir mektup veya kartpostal hazırlama görevidir.

Performans görevi: Bir yatırım ve pazarlama projesi hazırlama görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin doğal kaynaklar, ekonomik faaliyetler, meslekler ve bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreci ile ilgili temel düzeyde bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden doğal kaynaklara örnek vermeleri veya sunulan görsellerde hangi doğal kaynakların yer aldığını açıklamaları istenir.

Öğrencilerden ekonomik faaliyetlere örnek vermeleri istenir. Ekonomik faaliyetlerle ilgili olabilecek mesleklerle ilgili eşleştirme etkinlikleri yapılır.

Öğrencilerden üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarına örnek vermeleri istenir. Örnek bir ürün üzerinden üretim, dağıtım ve tüketim ağını anlatmaları istenir.

Köprü Kurma Öğrencilerden çevrelerindeki toprak, su, orman ve maden kaynaklarına dayalı ekonomik faaliyetlere örnek vermeleri istenir. Öğrencilere ailelerinde çalışan bireylerin hangi ekonomik faaliyet alanıyla ilgilendikleri sorulur. Ülke ekonomisine katkı sağlamak için çevrelerinde

geliştirilmesini düşündükleri ekonomik faaliyet alanları ve bunların ilgili olduğu doğal kaynaklarla ilgili sorular sorulur.

Öğrencilerden yakın çevrelerinde çalışan kişilerin meslekleri ve bu mesleklerin bulunduğu ekonomik faaliyetlere örnekler vermeleri istenir. Gelecekte yapmayı düşündükleri meslekler ve bu mesleklerin ilgili olduğu ekonomik faaliyetler sorulur. Gelecekte ortaya çıkabilecek ekonomik faaliyet alanları ve bu faaliyetlere dayalı ortaya çıkabilecek mesleklerle ilgili tahminde bulunmaları istenir.

Öğrencilerden yakın çevrelerinde üretilen bir ürünün yatırım ve pazarlama süreçlerine ilişkin örnek vermeleri istenir. Satın aldıkları bir ürünün geçtiği yatırım ve pazarlama sürecine ilişkin açıklamalar yapmaları sağlanır.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.6.5.1

Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden ülkemizin doğal kaynakları ve bu kaynaklara dayalı olarak yapılan ekonomik faaliyetler incelenir (**OB1, OB4**). İncelemeler yapılırken dijital kaynaklardan da faydalanılabilir (**OB2**). Kaynaklar üzerinden öğrencilerden toprak, su, orman, maden kaynakları ile tarım, balıkçılık, mobilyacılık, madencilik, turizm gibi ekonomik faaliyetleri belirlemeleri istenir. Bu süreçte tablo, şekil veya grafiklerden yararlanılabilir (**SBAB11**).

Öğrencilerin performans görevi kapsamında ülkemizdeki doğal kaynaklar ve bu kaynaklarla ilgili öne çıkan ekonomik faaliyetleri gösteren bir harita çizmeleri veya dijital harita oluşturmaları sağlanır (**E3.11, E3.3, SBAB10**). Oluşturulan haritalar derecelendirme ölçekleri ile değerlendirilir. Verilen kaynaklar üzerinden bir ekonomik faaliyetin doğal kaynakları nasıl etkilediğine ilişkin tartışma teknikleri uygulanır (**SDB2.1**). Vatanseverlik değeri vurgulanarak öğrencilerin, kaynaklarımıza sahip çıkma bilinci kazanmaları sağlanır (**D19.3**). Tartışma süreçleri kontrol listesi, gözlem formu veya anekdot kaydı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden ülkemizdeki kaynaklar ve ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkileri belirleyen kavram haritası oluşturmaları istenir.

SB.6.5.2

Öğrencilerden gözlemleri ve daha önce öğrendikleri bilgiler doğrultusunda bildikleri meslekleri paylaşmaları istenir (**SDB2.1**). Bu mesleklerin ilgili olabileceği ekonomik faaliyetleri tahmin etmeleri sağlanır. Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden ekonomik faaliyetleri ve bu faaliyetlerle bağlantılı olan meslekleri belirlemeleri istenir (**OB1, OB4**). Öğrencilerin ekonomik faaliyetler ve bu faaliyetlere dayalı mesleklerin korunarak geliştirilmesinin ülkemiz için önemini fark etmeleri sağlanır (**D19.3**). Bu süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Eğitsel oyunlar kullanılarak ekonomik faaliyetler ile meslekler ilişkilendirilir (**E2.5**).

Geçmişten günümüze ekonomik faaliyetler ve mesleklerde yaşanan değişimlere değinilir. Öğrencilerin ekonomik faaliyetlerde yaşanan değişim ve bu değişimler sonucunda ortaya çıkan yeni mesleklerle ilgili fikir taraması tekniği ile görüşleri alınır. Öğrencilerin ekonomik faaliyetlerdeki değişimin mesleklere etkisini çoklu bakış açısıyla değerlendirmeleri sağlanır. Beyin fırtınası tekniği ile öğrencilerin ekonomik faaliyetlerdeki değişime bağlı olarak gelecekte ortaya çıkabilecek meslekler hakkında çıkarımda bulunmaları sağlanır (**SDB3.1**). Bu süreçte teknolojik gelişmeler, yapay zekâ ve dijitalleşmenin gelecekte ortaya çıkabilecek mesleklere etkisi göz önünde bulundurulur. Öğrencilerden performans görevi kapsamında gelecekte ortaya çıkabilecek mesleklerle ilgili olarak gelecekte bugüne bir mektup veya kartpostal hazırlamaları istenir (**E3.11, E3.3, SDB2.1**). Bu ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı aracılığı ile değerlendirilebilir.

SB.6.5.3

Grup çalışması yoluyla öğrencilerden çevrelerindeki kaynak ve faaliyet alanlarını dikkate alarak ekonomiye katkı sağlayabilecek bir ürün tasarımları istenir (**SDB2.2**). Gruplara yazılı ve görsel kaynaklar sunularak öğrencilerin bir ürünün tasarlanma sürecine yönelik bilgi edinmeleri sağlanır (**OB1, OB4**). Bu süreçte dijital kaynaklardan yararlanılabilir (**OB2**). Ürünün tasarlanması,

yatırım ve pazarlanmasına ilişkin örnek araştırma geliştirme (AR-GE) çalışmalarına ve inovasyon süreçlerine değinilir. Graplardan edindikleri bilgiler doğrultusunda ürün tasarlamaları, tasarladıkları ürünü ekonomiye kazandırmak amacıyla performans görevi kapsamında bir yatırım ve pazarlama projesi hazırlamaları istenir **(E2.3, E3.3, E3.11, SBAB2.6)**. Bu süreçte çalışkanlık değeri vurgulanarak öğrencilerin grup içi etkinliklerdeki sorumluluklarını yerine getirmeleri sağlanır **(D3.4)**. Verilen kaynaklar üzerinden örnek yatırım ve pazarlama projeler sorgulanır.

Öğrencilerden inceledikleri kaynaklardan ve gözlemlerinden yola çıkarak tasarladıkları ürün için yatırım ve pazarlama alanlarını tahmin etmeleri istenir.

Tasarladıkları ürünün yatırım ve pazarlama sürecine ilişkin çevrelerindeki deneyimli girişimciler okula davet edilir ya da öğrencilerden deneyimli girişimciler ile röportaj yapmaları istenir **(SDB2.1)**. Kaynaklardan ve girişimcilerin deneyimlerinden edindikleri bilgiler doğrultusunda yatırım ve pazarlama projelerinin olası risk durumları belirlenir. Güçlü-zayıf yönler-fırsatlar-tehditler (GZFT) formu ile olası riskler ve fırsatlar değerlendirilerek yatırım ve pazarlama alanlarına karar verilir **(SDB3.3)**.

Öğrenci grupları tarafından tasarlanan ürünün yatırım ve pazarlaması için gerekli olan araç gereç, malzeme, sermaye ve işgücü gibi kaynaklar, incelenen örnek projeler üzerinden belirlenir.

Öğrencilerin drama, rol oynama gibi teknikler ile bütçe sorumlusu, malzeme yöneticisi, insan kaynağı uzmanı gibi roller almaları sağlanarak iş birliği, liderlik ve iletişim becerilerini geliştirmeleri sağlanır **(SDB3.2)**. Graplardan tasarladıkları ürünün yatırım ve pazarlama sürecini yansıtan bir proje raporu hazırlamaları ve sunmaları istenir **(E1.4, E1.5)**. Bu süreçte pazarlama stratejilerine yer verilebilir. Ürünün pazarlama sürecinde tüketiciyi yanıltıcı tutum ve davranışlardan kaçınılmasına dikkat edilerek ürün her yönüyle tanıtılır. Bu süreçte söz ve davranışlarında tutarlı, tarafsız, doğru ve güvenilir olmanın önemi üzerinde durularak dürüstlük değerine vurgu yapılır **(D6.2)**. Grupların yürüttükleri proje süreçleri analitik dereceli puanlama anahtarı ile sunum süreçleri kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Ülkemizin kaynakları ile ilgili gelecekte ortaya çıkabilecek ekonomik faaliyetlere yönelik araştırma yapmaları ve sunum hazırlamaları istenebilir.

Ekonomik faaliyetlerle ilgili gelecekte ortaya çıkabilecek mesleklere yönelik araştırma yapmaları ve sunmaları sağlanabilir. "Unutulmaya yüz tutmuş meslekler" ile "Geleceğin meslekleri" nin karşılaştırıldığı bir infografik hazırlamaları istenebilir.

Yatırım ve pazarlamaya ilişkin tasarlanan ürünün prototip olarak ortaya konması sağlanabilir. Çevrelerindeki yatırım ve pazarlama faaliyetlerinin yürütüldüğü bir üretim alanını ziyaret edip yatırım ve pazarlama ağı hakkında bilgi toplayarak bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkiyi gösteren görseller aracılığıyla öğrenme desteklenebilir. Ülkemize ait bir kaynak ve o kaynağa dayalı yapılan ekonomik faaliyete yönelik bir görsel çizimleri istenebilir.

Ekonomik faaliyetler ve mesleklerle arasındaki ilişkiyi ortaya koyan dijital içeriklerle öğrenme desteklenebilir.

Öğrencilerden ailelerinde veya yakın çevrelerindeki bir kişinin mesleği ve mesleğin ilgili olduğu ekonomik faaliyetle ilgili bilgi toplamaları istenebilir.

Öğrencilerden yatırım ve pazarlaması yapılan ürünlere örnekler vermeleri istenebilir.

Yakın çevrelerindeki yatırım ve pazarlama süreçlerinin yürütüldüğü faaliyet alanlarına örnek vermeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ ve SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilerin ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolü ile fikrî mülkiyet hakları ve bu haklara riayetın önemi konularına yönelik bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATI 11

**ALAN
BECERİLERİ**

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.13. Yapılandırma (SB.6.6.1)
KB2.6. Bilgi Toplama (SB.6.6.2)

EĞİLİMLER E3.4 Gerçeği Arama, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D6. Dürüstük, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.6.6.1. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolünü yapılandırabilme

- Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolüne yönelik nedensel ilişkileri ortaya koyar.*
- Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolüne ilişkin anlamlı bir bütün ortaya koyar.*

SB.6.6.2. Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayabilme

- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayacağı kaynakları belirler.*
- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgileri belirlediği kaynaklardan toplar.*
- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili topladığı bilgileri doğrular.*
- Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili doğruladığı bilgileri kaydeder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ulaşım ve İletişim Teknolojilerinin Kültürel Etkileşimdeki Rolü
Telif ve Patent Süreci

Anahtar Kavramlar

emek, fikir, fikrî mülkiyet, iletişim, marka, patent, telif, tescil, ulaşım

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; infografik, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçlerini yansıtan bir rapor hazırlama ve sunma görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin güncel ve yaygın ulaşım ve iletişim araçları konusunda bilgi sahibi olduğu, icat, buluş, teknoloji, ürün, üretim, kültür, hak ve sorumluluk kavramlarını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin güncel ve yaygın ulaşım ve iletişim araçları, icat, buluş, teknoloji, ürün, üretim, kültür, hak ve sorumluluk kavramlarına dair bilgi düzeyleri açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin günlük hayat ve kültürün, ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki hızlı değişimden nasıl etkilendiği hakkındaki görüşleri alınır.

Öğrencilere dünyanın farklı yerlerinde yaşayan tanıdıklarıyla nasıl iletişim kurdukları ve onlarla ne sıklıkla görüştükleri sorulur.

Öğrencilere hikâye, roman yazma veya şarkı besteleme gibi bir ideallerinin olup olmadığı ve bu ideallerini gerçekleştirdiklerinde fikrî mülkiyet haklarını nasıl koruyabileceklerini bilip bilmedikleri sorulur.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.6.6.1

Öğrencilerden ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşim ve değişimdeki rolünü yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanarak belirlemeleri istenir (**OB1, OB4**). Bu süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Ulaşım ve iletişim sistemlerinin gelişmesi, bilgi ve haber kaynaklarının çeşitlenmesi, bu kaynaklara erişimin hızlanması ve çevrim içi platformların yaygınlaşmasının kültürel etkileşim ve değişimdeki rolünü, nedenleriyle ortaya koymaları sağlanır (**E3.4, SDB3.3**). Bu süreçte değişimin neden ve sonuçları balık kılçığı tekniği kullanılarak belirlenebilir. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkisine günlük yaşamdan ve yakın çevresinden örnekler vermeleri istenir.

Kültürün korunmasının neden önemli olduğu; ulaşım ve iletişim teknolojilerinin kültürümüz üzerindeki olumsuz etkilerinin nasıl azaltılabileceği, kültürün devamlılığının nasıl sağlanabileceği (D5.1, D19.1) konularında duyarlılık değeri ve vatanseverlik değeri bağlamında fikir yürütülür. Bu süreçte beyin fırtınası ya da zihin haritası tekniklerinden yararlanılabilir. Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile çevrim içi platformların (OB2) yaygınlaşmasının kültürel değişim üzerindeki etkileri, şablon olarak sunulan infografik üzerinde belirtilir.

SB.6.6.2

Öğrencilerin, verilen yazılı ve görsel kaynakları inceleyerek bunlar arasından bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplamada kullanabileceği kaynakları belirlemeleri sağlanır (OB1, OB4, SDB1.2). Bu süreçte dijital kaynaklardan faydalanılabilir (OB2).

Belirlenen kaynaklar üzerinden telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplanır (OB1, OB2). Telif ve patent süreçlerinin ülkemiz ve ekonomimiz için neden önemli olduğu, telif ve patent haklarına uymanın gerekliliğiyle (D6.2) ilgili beyin fırtınası yapılır (SDB2.1). Bu süreçte Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı Türk Patent ve Marka Kurumunun hizmetlerine değinilir.

Öğrencilerden bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili ulaşılan bilgileri en az üç farklı kaynakla karşılaştırarak doğrulamaları istenir (E3.10).

Performans görevi kapsamında öğrencilerden edindikleri bilgilerden yararlanılarak grup çalışması yolu ile bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçlerini yansıtan bir rapor hazırlamaları ve sunmaları istenir (SDB2.2). Hazırlanan raporlar derecelendirme ölçeği; sunumlar ise kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme

Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürler üzerinde yaratacağı olumlu ve olumsuz sonuçlarını anlatan dijital çizgi roman yazmaları istenebilir.

Ulaşım ve iletişim teknolojilerinde gelecekte meydana gelebilecek gelişmeler üzerinde düşünerek bu teknolojilerin gelecek kültürleri nasıl etkileyebileceğine dair çıkarımda bulunmaları istenebilir.

Ülkemizde ve dünyanın farklı ülkelerinde bir yılda alınan patent sayıları ile ilgili bilgi toplanarak bu patentlerin hangi alanlarda alındığı ile ilgili frayer diyagramı oluşturulması istenebilir.

Destekleme

Ulaşım ve iletişim araçlarının kültürel değişime etkileri animasyonlar, filmler, eğitici videolar gibi dijital içeriklerle incelenebilir.

Telif ve patent süreçlerini özetleyen animasyonlar kullanılabilir.

Telif ve patent gerektiren ürünlerin sınıflandırılmasına yönelik eşleştirme kartları gibi somutlaştırıcı etkinlikler yapılabilir.

Öğretmen Yansıtması

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin dâhil oldukları gruplarda etkili iletişimin önemine, özel gereksinimli bireylere fırsat eşitliği sunmak amacıyla yapılabilecek faaliyetlere ve Türk toplumunun millî meseleler karşısında göstermiş olduğu tutum ve davranışlarına ilişkin beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SBAB5 Sosyal Katılım (KB2.8 Sorgulama)(SB.7.1.1)
SBAB5 Sosyal Katılım (SBAB5.3 Fikir Üretme)(SB.7.1.2)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.10. Çıkarım Yapma (SB.7.1.3)

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Özgüven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D4 Dostluk, D5 Duyarlılık, D9 Merhamet, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.7.1.1. Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme
- Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili merak ettiği konuları tanımlar.*
 - Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili sorular sorar (5N1K).*
 - Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili bilgi toplar.*
 - Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme
- Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmenin önemini fark eder.*
 - Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik benzer girişimleri inceler.*
 - Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik yeni fikirler üretir.*
- SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme
- Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin varsayımlarda bulunur.*
 - Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin örnekleri listeler.*
 - Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışları karşılaştırır.*
 - Türk toplumunun oluşabilecek farklı millî meseleler karşısında gösterebileceği tutum ve davranışlara ilişkin tahminlerde bulunur.*
 - Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışları toplumsal birlikteliğe etkisi açısından değerlendirir.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Gruplarda ve Sosyal Hayatta İletişimin Önemi
Özel Gereksinimli Bireyler İçin Fırsat Eşitliği
Millî Meseleler Karşısında Türk Toplumunun Tutum ve Davranışları

Anahtar Kavramlar

davranış, etkili iletişim, fırsat eşitliği, grup, iletişim, kitle iletişim, özel gereksinim, sosyal hayat, toplum, tutum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; 5N1K, balık kılçığı, gözlem formu, kontrol listesi, anekdot kaydı, derecelendirme ölçeği, açık uçlu sorular, karşılaştırma tabloları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi teknikleri kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Olumlu iletişimin önemi ile ilgili bir şiir, slogan, özlü söz ya da hikâye yazma, iletişimin önemine dikkat çeken bir afiş veya kamu spotu hazırlama görevidir.

Performans görevi: Özel gereksinimli bireylere yönelik fırsat eşitliğini sürdürmek üzere sosyal medya panosu oluşturma veya belirlenen fikirlerin uygulamaya geçirilebilmesi için bir proje tasarısı hazırlama görevidir.

Performans görevi: Millî meseleler karşısında Türk milletinin gösterdiği tutum ve davranışların toplumsal birlikteliğe etkisi konulu bir kompozisyon yazma görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin birlikte yaşama kültürü, temel insan hakları, eşitlik, bireylerin farklı özelliklere sahip olabileceği, millî birlik ve beraberlik konuları hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden birlikte yaşama kültürüne etki eden unsurlara örnek vermeleri istenir. Temel insan haklarına örnekler vermeleri istenir. Eşitlik kavramına ilişkin kavram haritası hazırlamaları istenir. Toplumun hangi durumlarda millî birlik ve beraberlik gösterdiğine ilişkin açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma Öğrencilerden dâhil oldukları gruplarda veya sosyal hayatta karşılaştığı iletişim problemlerine örnekler vermeleri ve bu problemlere çözüm önerileri sunmaları istenir. Günlük yaşamda özel gereksinimli bireylere yönelik fırsat eşitliğini sürdürmek için yapılmış çalışmalara çevresinden örnekler vermeleri istenir. Öğrencilerden Türk toplumunun ortak tepki verdiği, ortak hareket ettiği veya ortak duygu ve düşünceleri yansıttığı olaylara örnekler vermeleri istenir. 23 Nisan, 19 Mayıs, 30 Ağustos, 29 Ekim, 10 Kasım gibi günlerde ev, iş yeri veya kurumlara bayrak asılmasının nedenlerini sorgulamaları istenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.7.1.1

Yazılı ve görsel kaynaklar (**OB1, OB4**) üzerinden grup içinde ya da toplumsal hayatta olumlu ve olumsuz iletişime ait örnekler öğrencilere sunulur. Süreç dijital kaynaklarla da desteklenebilir (**OB2**). Bu örnekler öğrencilerin dâhil olduğu gruplardan (aile ve okul), sosyal çevreden (sokak, trafik, alışveriş gibi) ya da dijital iletişim unsurları arasından seçilir. İncelenen kaynaklardaki iletişim örneklerinde dikkatlerini çeken ve merak ettikleri konular belirlenerek listelenir.

Listede yer alan konular ve etkili iletişimin önemi ile ilgili 5N1K tekniği kullanılarak sorular hazırlanır (**E1.1, E3.8**).

Öğrenciler tarafından kaynaklara dayanarak hazırlanan sorularla ilgili bilgiler toplanır (**OB1**). Toplanan bilgiler kayıt altına alınır (**OB1**). Özellikle empati, sen dili, ben dili, farklılıklara saygı, etkin dinleme ve beden dili gibi kavramların üzerinde durularak saygı değerinin önemi vurgulanır (**D14.1**). Daha sonra günlük hayatta ve dijital ortamlarda karşılaşılan ve etkili iletişime engel olan durumlara yönelik beyin fırtınası yapılır ve iletişim problemlerinin nedenlerini ortaya koymak amacıyla balık kılıcı tekniği kullanılır. Yapılan çalışma ile sınıf içinde arkadaşlarıyla etkili iletişimin önemine ve dostluk değerine vurgu yapılır (**D4.2**). Beyin fırtınası süreci gözlem formu, kontrol listesi veya anekdot kaydı ile değerlendirilebilir. İletişime engel olan durumlarda neler yapılması gerektiğine ilişkin arkası yarın tekniği ile verilen örnek olay iletişim çatışmasının başladığı yerde kesilir. Bundan sonra neler olabileceği öğrencilere sorulur (**SDB2.2**). Gelen cevaplar sırasıyla tahtaya yazılarak olumlu ve olumsuz davranışlar olarak gruplanır. Söylenen davranışlara göre örnek olayın sonuçları tahmin edilir (**SDB2.3**). Örnek olayın devamı öğrencilere sunulur ve öğrenci tahminleri ile karşılaştırılır. Karşılaştırma sonucunda çatışmayı uzlaşmaya dönüştüren davranışlar kaydedilir (**OB1, SDB3.2**). İletişimde anlayışlı ve barışçıl olmanın önemi üzerinde durularak sevgi değeri vurgulanır (**D15.1**).

Dersin başında öğrencilerin hazırladığı sorular, elde edilen bilgilerden yola çıkılarak cevaplandırılır. Ailede, dâhil olabilecekleri gruplarda ve sosyal hayatta iletişimin önemi ile ilgili

yazılı ve görsel kaynaklar (OB4) incelenerek süreçte ulaşılan bilgilerin ve sorulara verilen cevapların doğruluğu değerlendirilir (OB1). Burada konuya uygun dijital kaynaklardan da yararlanılabilir. Öğrencilerin olumlu iletişimin önemi ile ilgili çıkarımlar yapmaları sağlanır ve öğrencilerden performans görevi olarak bu çıkarımlarla ilgili bir şiir, slogan, özlü söz ya da hikâye yazmaları, iletişimin önemine dikkat çeken bir afiş veya kamu spotu hazırlamaları istenir (E2.3, E3.3, E3.5, E3.11). Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

SB.7.1.2

Öğrencilere özel gereksinimli bireylerin başarılarını ele alan yazılı ve görsel kaynaklar (OB1, OB4) sunulur. Süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB2). Kaynaklardaki özel gereksinimli bireylerin başarılarına ilişkin durumlar konuşma halkası tekniği ile tartışılır (SDB2.1, SDB2.2). Tartışma sonunda elde edilen görüşlerden yola çıkılarak özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmenin önemi fark edilerek ortak bir yargıya varılır (E1.4, E1.5, E2.3, E3.3). Böylece öğrencilerin kendilerini özel gereksinimli bireylerin yerine koyarak onların duygu ve düşüncelerini algılamaları sağlanır (D14.1). Aynı zamanda insana değer vermenin ve karşımızdaki kişi ile empati kurarak duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmanın önemine de vurgu yapılır (D5.2, SDB2.3).

Özel gereksinimli bireylere yönelik fırsat eşitliğini sürdürmek için yapılmış günlük hayatta karşılaşılan girişimlere ilişkin görseller (engelli rampası, kaldırımlarda hissedilebilir kılavuz yüzey, sesli ya da kabartmalı cihazlar gibi) ve devlet kurumları tarafından yapılan proje örnekleri incelenir. İncelemelerden sonra örneklerde yer alan unsurların ne olduğu ve amacı ile ilgili açık uçlu sorular yöneltilir. Bu çalışmaların özel gereksinimli bireyler için ne ifade ettiği sınıfta tartışılır. Öğrencilerden günlük hayatlarından ve çevrelerinden benzer örnekler vermeleri istenir. Özel gereksinimli bireylere yönelik yapılan çalışmalar üzerinden fırsat eşitliğini sürdürmenin birey ve toplum açısından önemi vurgulanır. Şefkat (D9.2), anlayış, merhamet ve sevgi değerleri üzerinde durularak şefkatli ve anlayışlı (D15.1) olmanın toplumsal hayatta önemi vurgulanır.

Öğrencilerden bireysel ya da grup çalışması (SDB2.1, SDB2.2) yoluyla özel gereksinimli bireylere yönelik fırsat eşitliğini sürdürmek için fikir önerileri hazırlamaları istenir. Bu amaçla bireylerin ihtiyaç duyduğu farklı özel gereksinim alanları belirlenir. Bu alanlara yönelik geçmişte yapılan çalışmalar incelenir ve bu çalışmalardan yola çıkarak farklı fikirler geliştirilir. Fikir oluşturma sürecinde beyin eseri (ürünü) tekniği kullanılır. Ortaya çıkan fikirler üzerinde tüm sınıfın tartışması sağlanır (SDB2.2). En özgün öneriler belirlenir (SDB2.3). Beyin eseri tekniğinin uygulanma süreçleri kontrol listeleri ile değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında dersin sonunda sosyal medya panosu veya belirlenen fikirlerin uygulamaya geçirilebilmesi için bir proje tasarısı hazırlanır (E1.4, E1.5, E2.2, E2.3, E3.3, E3.5, E3.11). Hazırlanan tasarı okul müdürlüğüne sunulur. Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

SB.7.1.3

Öğrencilere Millî Mücadele, terör, darbe, afet, bilim, sanat ve spor gibi konularda yaşananlara yönelik yazılı ve görsel (OB1, OB4) kaynaklardan örnekler sunulur. Süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB2). Soru cevap tekniği ile bu durumlar karşısında Türk toplumunun gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin tahminler yapılır ve bu tahminler listelenir (OB1). Bu çalışma ile sorumluluk değeri üzerinde durularak topluma yönelik görev bilinci oluşturulur (D16.3).

Öğrencilerden başlangıçta verilen durumlara somut örnekler vermeleri istenir. Bu örnekler içerisinde 15 Temmuz Darbe Girişimi, Türkiye Kadın Millî Voleybol Takımı'nın dünya şampiyonluğu, Erkek Ampute Futbol Millî Takımının dünya şampiyonluğu, Mete Gazoz'un okçulukta olimpiyat ve dünya şampiyonluğu, Sümeyye Boyacı'nın yüzmede dünya şampiyonluğu, uzaya giden ilk Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Alper Gezeravcı, Millî Kalkınma Projeleri

(İHA, SİHA), 6 Şubat depremi yer alabilir. Örneklerden yola çıkarak vatanseverlik ve sevgi değerleri vurgulanarak millî kimlik (D19.2) ve milletine karşı vefalı olmanın (D15.2) önemi üzerinde durulur.

Karşılaştırma tabloları oluşturularak örneklerde verilen millî meselelere yönelik Türk milletinin gösterdiği tutum ve davranışlar önce tarihsel olarak sonra da ortaya çıkardığı duygular bağlamında karşılaştırılır (KB2.7, OB1, SDB3.3). Millî Mücadele Dönemi'nde Türk milletinin millî birlik ve beraberlik ruhu ile 15 Temmuz Darbe girişiminde Türk milletinin millî birlik ve beraberlik ruhu karşılaştırılarak bu dönemdeki tutum ve davranışlardaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilir. Aynı karşılaştırma süreci, ortaya çıkan duygular bağlamında da gerçekleştirilir (OB1).

Öğrencilerden yapmış oldukları karşılaştırmalardan yola çıkarak farklı millî meseleler karşısında Türk toplumunun göstermiş olduğu tutum ve davranışları yorumlamaları istenir (SDB2.3). Öğrenciler, gelecekte meydana gelebilecek olası millî meseleler ve bu meseleler karşısında Türk milletinin gösterebileceği tutum ve davranışlara yönelik tahminlerini sözel olarak ifade ederler (SDB2.1, SDB3.1).

Süreç içerisinde elde edilen bilgiler ve ortaya çıkan tahminlerden yola çıkarak Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışların toplumsal birlikteliğe etkisi konulu panel düzenlenir (SDB2.3). Panel sonucunda performans görevi olarak öğrencilerin millî meseleler karşısında Türk milletinin gösterdiği tutum ve davranışların toplumsal birlikteliğe etkisi konulu bir kompozisyon yazmaları ve yazdıklarını sınıfta paylaşmaları sağlanır (OB1, E1.4, E1.5, E2.2, E2.3, E3.3, E3.5, E3.11). Değerlendirme amacıyla derecelendirme ölçeği kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin dâhil oldukları akran gruplarında arkadaşları ile iş birliği yaparak grup içinde iletişimi güçlendirme konusunda kısa bir film çekmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerden yakın çevrelerinde bulunan özel gereksinimli bir bireyle bir gün geçirmeleri ve geçirdikleri günün sonunda özel gereksinimli bireyin gün içinde karşılaştığı zorlukları yansıtan bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Özel gereksinimli bireyler ile empati kurmaya yönlendirecek drama, rol oynama etkinlikleri yapılabilir. Etkinlik sonunda öğrencilerden duygu ve düşüncelerini sözlü olarak ifade etmeleri istenebilir.

Özel gereksinimli bir bireyin yerine kendini koyarak bir hafta boyunca günlük tutması istenebilir.

Öğrencilerden spor, sanat, teknoloji alanlarında Türk toplumunun aynı tutum ve davranışları gösterdiği konuları genel ağda araştırarak bunların Türk milleti üzerindeki etkilerini anlatan bir mektup yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrenciler tarafından iletişim konusunda kavram veya zihin haritası hazırlanabilir.

Özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçları listelenebilir.

Öğrencilerden Türk toplumunun aynı tutum ve davranışları gösterdiği millî bir konuya örnek vermeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi, bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü girişimci ve insani dış politika ekseninde ifade edebilmelerine yönelik bilgi ve becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.14. Yorumlama (SB.7.2.1)
KB2.3. Özetleme (SB.7.2.2)

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D4. Dostluk, D11. Özgürlük, D15. Sevgi, D16.Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DISİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.7.2.1. Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme

- Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi inceler.
- Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişime ilişkin örnekler verir.
- Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi ifade eder.

SB.7.2.2. Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme

- Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin çözümleme yapar.
- Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin sınıflandırma yapar.
- Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Küreselleşmenin İnsan ve Toplum Hayatına Etkisi

Bölgesel ve Küresel Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü

Anahtar Kavramlar

değişim, dış politika, girişimcilik, küreselleşme, küresel sorunlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kavram haritası, zihin haritası, sınıflama tablosu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği ve performans görevi teknikleri kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolüne yönelik yorumlarını yansıtan sunum yapma görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin ülkemizin sınır komşularını bildiği ve ülkemizin Türk dünyası ile kültürel iş birliklerine dair temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ülkemizin kara sınır komşularına ve Türk dünyası ile kültürel iş birliklerinin önemine ilişkin kısa cevaplı sorular sorulur. Öğrencilerden Türk dünyası ile kültürel iş birliklerimize yönelik örnekler vermeleri istenir.

Köprü Kurma

Küreselleşmenin insan ve toplum hayatına etkileri COVID-19 salgını özelinde ele alınır. Bu salgının bireysel, toplumsal ve küresel etkilerine değinilerek öğrencilerin küreselleşme kavramını somutlaştırmaları sağlanır.

Kendi hayatlarında karşılaştıkları bir sorunun çözümünde başkaları ile iş birliği içinde olmaları ile benzetim yapılarak bölgesel ve küresel sorunların çözümünde de ülkelerin iş birliği içerisinde olmalarının önemine değinilir. Ülkemizin bu anlamdaki girişimlerine örnekler verilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.7.2.1

Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişim; ekonomi, ulaşım, iletişim sistemleri, kültür, sağlık ve çevre sorunları bağlamında yazılı ve görsel kaynaklardan incelenir (OB1, OB4). Bu amaçla ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB2).

Öğrencilerden küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişime

(SDB2.3) ilişkin ulaşım ve iletişim sistemlerinin hızlı bir şekilde yaygınlaşması, ülkeler arası ticaret hacminin gelişmesi, kültürel etkileşimin artması, çevresel sorunların yaygınlaşması bağlamında örnekler vermeleri istenir. Bu süreçte beyin fırtınası ya da büyük grup tartışmasından yararlanılabilir (SDB2.2). Küreselleşmenin olumsuz etkilerinden korunabilmek için özgürlük ve sorumluluk değerleri bağlamında milli ve manevi değerlere bağlı kalmanın önemi vurgulanır (D11.2, D16.2).

Öğrencilerin sunulan örneklerden yola çıkarak küreselleşmenin insan ve toplum üzerindeki etkisini bir kavram haritası oluşturarak ifade etmeleri istenir (E3.3).

SB.7.2.2

Öğrencilerden barışla ilgili atasözü veya vecizelerden yola çıkarak ülkemizin günümüzde bu düşüncelerle ilişkili uygulamalarının neler olduğunu belirtmeleri istenir (E1.1). Dünya barışının dostça ilişkiler kurma ve uzlaşma yoluyla tesis edilebileceği ile insana ve topluma değer vermenin bu doğrultudaki önemi vurgulanır (D4.5, D15.1). Bu aşamada savaş, insani yardım, göç, mülteciler ve küresel iklim krizinin çözümünde ülkemizin girişimci ve insani dış politika ilkelerinden hareketle öğrencilerin verilen yazılı ve görsel kaynakları incelemeleri sağlanır (OB1, OB4). Bu amaçla ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (OB2). Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin sorun ve çatışmalarda arabulucu konumda olması; insani yardım ve girişimleri konuları ele alınarak çözümleme yapmaları istenir. Yardımseverlik değeri kapsamında; dayanışma ve fedakârlık göstermenin, imkânları kullanırken ihtiyaç sahiplerine öncelik vermenin, yardıma muhtaç insanların duygularını anlamaya çalışmanın gerekliliği vurgulanır (D20.2).

Ülkemizin insani yardım, göç, mülteciler ve küresel iklim krizi sorunlarının çözümü kapsamındaki uygulamalarına ilişkin sınıflama tablosu oluşturmaları istenir.

Oluşturulan tablolar ülkemizin, küresel ve bölgesel sorunların çözümüne yönelik girişimleri doğrultusunda yorumlanır. Bu süreçte ayrılıp birleşme tekniği kullanılabilir. Öğrenciler bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü sözlü, yazılı veya görsel olarak yorumlar. Öğrenciler, performans görevi kapsamında ülkemizin rolüne ilişkin görüş ve yorumlarını kısa sunumlarla sınıf içinde paylaşır (SDB2.1). Öğrencilerin sunumları kontrol listesi veya derecelendirme ölçekleri ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Küresel çevre sorunları ile küresel iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak adına ülkemizin ve farklı ülkelerin faaliyetleri öğrenciler tarafından araştırılabilir. Araştırma sonuçları doğrultusunda öğrenciler tarafından yazılı, görsel ya da dijital bir ürün oluşturulabilir. Ayrıca öğrencilerden konuyla ilgili yazdıkları senaryolar üzerinden dijital bir çizgi roman tasarımları istenebilir.

Öğrencilerden Türkiye'nin girişimci ve insani dış politikası eksenindeki ulusal ve uluslararası faaliyetlerine ilişkin siyasi iş birlikleri, yapılan insani yardımlar, eğitim, sağlık hizmetleri gibi konularda araştırma yapmaları istenebilir. Araştırma sonuçlarına ilişkin bir sunum, afiş ya da poster tasarlanabilir.

Destekleme

Öğrencilerden ulaşım ve iletişimdeki teknolojik gelişmelerin, günlük yaşamdaki örneklerine ilişkin eşleştirmeler yapmaları istenebilir.

Öğrenciler tarafından küresel çevre sorunlarına ve bu sorunların çözümüne yönelik bir resim çizilebilir.

Türkiye'nin girişimci ve insani dış politika eksenindeki faaliyetleri öğrenciler tarafından gazete haberlerinden yararlanılarak incelenebilir. İlgili haberlere yönelik 5N1K sorularının yer aldığı çalışma kâğıtları kullanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

3. ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin Osmanlı Devleti'nin bir siyasi güç olarak ortaya çıkışından cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan politikalar, Avrupa merkezli gelişmeler sonucu değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yenilikler ve Osmanlı kültür ve medeniyetini oluşturan çeşitli unsurlara ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 25

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama)(SB.7.3.2)
SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma(SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)(SB.7.3.3)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.8. Sorgulama (SB.7.3.1)

EĞİLİMLER

E1.1. Merak,E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme, SDB2.1. İletişim, SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma Becerisi)

Değerler

D14. Saygı, D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB10.1. Harita Okuma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.7.3.1. Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme
- Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında merak ettiği konuyu tanımlar.*
 - Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında verilen kaynaklara dayanarak sorular sorar (5N1K).*
 - Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında verilen kaynaklardan bilgi toplar.*
 - Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
 - Edindiği bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında çıkarım yapar.*
- SB.7.3.2. Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme
- Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin nedenlerini inceler.*
 - Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin etkilediği unsurları inceler.*
 - Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin etkilerini sorgular.*
 - Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak ifade eder.*
- SB.7.3.3. Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme
- Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlara dayanarak çıkarım yapar.*
 - Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlardaki bilgilerden hareketle görüşünü yansıtan ürün oluşturur.*
 - Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının özelliklerine ilişkin görüşlerine dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar
Osmanlı Devleti'nin Uygulamaya Koyduğu Yenilikler
Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

Anahtar Kavramlar cihad, fetih, gaza, iskan, istimalet

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı, balık kılçığı, sınıflama tablosu, gözlem formu, kontrol listesi, anektod kaydı, öz-akran değerlendirme formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi teknikleri kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklerin nedenleri ve sonuçlarının öğrencilerin yorumlarını içeren yazılı bir metin hâlinde oluşturulması veya sanal bültenle ifade edilmesi görvidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin XI. yüzyıldan itibaren Türklerin Anadolu'ya yerleşmesi, Anadolu'nun Türkleşme ve İslamlaşma süreci ile alakalı bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren izlediği politikaların elde ettiği siyasi ve ekonomik üstünlüğe etkisi hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Anadolu'daki ilk Türk devletlerinde görülen kültürel özellikler hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci XI. yüzyıldan itibaren Anadolu'ya yerleşen Türk toplulukları hakkında haritalar öğrencilere gösterilerek Anadolu'da Türkleşme ve İslamlaşma sürecinin nasıl ilerlemiş olduğu hakkında sorular sorulur. Öğrencilere Osmanlı Devleti'nin XVI. yüzyıldaki siyasi ve ekonomik üstünlüğünü gösteren haritalar üzerinden izlenen politikalara ilişkin sorular sorulur. Anadolu'daki ilk Türk devletlerinde görülen ve Osmanlı kültüründe de mevcut olan kültürel unsurlara örnekler vermeleri istenir.

Köprü Kurma XIII. yüzyılda Anadolu beylikleri haritası öğrencilere gösterilerek "Sizce Osmanlı Beyliği diğer beyliklerden avantajlı bir konumda mı?" sorusu yöneltilir. Öğrencilere Osmanlı Devleti'nin XVI. yüzyıldaki siyasi ve ekonomik üstünlüğünü gösteren haritalar üzerinden bu üstünlüğün neden korunamamış olabileceğine yönelik açık uçlu sorular sorulur. Öğrencilere Balkanlar'da, KKTC'de, Kuzey Afrika'da, Orta Doğu'da günümüzde varlığını koruyan Osmanlı eserlerinden seçilen görseller ve Osmanlı kültürüne dair yaşatılan unsurlar üzerinden açık uçlu sorular yöneltilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.7.3.1

Öğrencilerden Osman Bey, II. Mehmed (Fatih) ve I. Süleyman (Kanuni) Dönemleri'ne ait Osmanlı Devleti haritalarını incelemeleri istenir (**SBAB10.1**). Öğrencilere "Osmanlı Devleti sınırlarında kısa süre içerisinde bu kadar genişlemeyi nasıl sağlamış olabilir?", "Sizce Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesi sadece askerî faaliyetlerin ve fetihlerin sonucu mudur?" gibi açık uçlu sorular yöneltilerek tartışma ortamı sağlanır. Öğrencilerden Osmanlı Devleti'nin genişlemesini ve cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalara ilişkin merak ettikleri konuları yazılı olarak tanımlamaları istenir. Bu aşamada ülke tarihini araştırmanın önemine vatanseverlik değer kapsamında vurgu yapılarak, millî kimliğin kazandırılmasına yönelik açıklamalarda bulunulur (**D19.2, OB1, E1.1**).

Öğrencilerden 5N1K tekniğiyle merak ettikleri konulara ilişkin soru kartları hazırlamaları istenir (**E3.8**).

Öğrenciler tarafından hazırlanan soru kartlarına göre yazılı ve görsel kaynaklardan bilgiler toplanır (**OB1, OB4**). Ayrıca dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**E3.10, OB2**). Öğrencilere, Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesinde etkili olan fetihler ve gelişmelerden İstanbul'un Fethi, Mısır Seferi, Preveze Deniz Zaferi örnekleri sunulur. Bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olma sürecine etkisine ilişkin tartışma yapılır. Örnek olayların düşünsel, ahlaki ve empatik sorularla değerlendirilmesi sağlanır. Bu aşamada öğrencilerin örnek olayları çok yönlü bakış açısıyla değerlendirmesine ve dönemin kişilerle saygı değeri işlenerek empati kurmasına yönelik açıklamalarda bulunulur (**D14.1, E2.1, E3.6, E3.10**).

Örnek olayların analizi için öğrencilere bir yönerge verilir. Öğrenciler, daha önce inceledikleri kaynaklar ve örnek olaylardan edindikleri bilgileri karşılaştırarak topladıkları bilgilerin doğruluğunu

açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı aracılığıyla değerlendirilebilir (**SDB3.3, E3.1**).

Öğrencilerden edindikleri bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olmasını sağlayan politikalara ilişkin çıkarımlarda bulunmaları istenir. Bu politikaların başarıya ulaşmasında vatan sevgisi ile görevini iyi yapmanın etkisi vurgulanarak vatanseverlik değeri üzerinde durulur (**D19.1, E3.6, E3.10**). Yapılan çıkarımlar doğrultusunda Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalara ilişkin balık kılıçığı oluşturulur.

S.B.7.3.2

Avrupa merkezli gelişmelerden Avrupa'nın Sömürgecilik Faaliyetleri, Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı, Sanayi İnkılabı, Fransız İhtilali ile bu gelişmelere bağlı olarak XVIII. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nde meydana gelen gelişmelerin yer aldığı eş zamanlı tarih şeridi öğrencilere sunulur. Öğrenciler Avrupa'nın Sömürgecilik Faaliyetleri, Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı, Fransız İhtilali, Sanayi İnkılabı'nın dünyada yarattığı etkiler ve bu gelişmelere bağlı olarak Osmanlı Devleti'nde yapılan yenilikler hakkında yazılı ve görsel kaynakları inceler (**OB1, OB4**). Ayrıca dijital kaynaklar da kullanılabilir (**OB2**). Kaynaklar üzerinden Avrupa merkezli gelişmelerin dünya dengelerini nasıl etkilemiş olabileceği tartışılır. Öğrencilerin inceledikleri kaynaklardan hareketle, Osmanlı Devleti'nin değişen dünya dengeleri karşısında XVIII. yüzyıldan itibaren uygulamaya koyduğu askerî, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlardaki yeniliklerin nedenlerini belirlemeleri sağlanır. Bu aşamada vatanseverlik değeri bağlamında ülke tarihini araştırmanın önemine vurgu yapılarak millî kimliğin kazandırılmasına yönelik açıklamalarda bulunulur (**D19.2, E3.6, E3.10**).

Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklerin etkilediği askerî, sosyal, kültürel ve ekonomik unsurların neler olduğu öğrenciler tarafından belirlenir ve sınıflama tablosu oluşturularak kaydedilir (**E3.6, E3.10**).

Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin askerî, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda etkileri büyük grup tartışmasıyla sorgulanır (**E3.6, E3.10**). Osmanlı Devleti'nin yenilikleri uygulama sürecinde kurulan Osmanlı - Avrupa ilişkileri aracılığıyla millî ve manevi değerlerimizin Avrupa ülkelerine nasıl etkilerde bulunduğuna yönelik açıklamalar yapılır. Tartışma süreçleri gözlem formu, kontrol listesi veya anekdot kaydı ile takip edilebilir.

Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklerin nedenleri ve sonuçlarının öğrencilerin yorumlarını içeren yazılı bir metin hâlinde oluşturulması veya sanal bültenle ifade edilmesi sağlanır (sınıf içi performans görevi) (**E2.2, E3.3, E3.11**). Öğrencilerden çalışmalarında "Ben devlet yöneticisi olsaydım o dönemde şöyle bir yenilik de yapardım." şeklinde bir bölüm oluşturmaları istenir. Bu aşamada öğrencilerin, yapılan yenilikleri saygı değeri kapsamında çok yönlü bakış açısıyla değerlendirmesine ve incelenen dönemin padişahlarıyla empati kurmasına yönelik açıklamalarda bulunulur (**D14.1, E2.1, SDB2.3**). Öğrenci ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

SB.7.3.3

Osmanlı kültür ve medeniyetini oluşturan unsurlardan yönetim, eğitim, hukuk, sanat, günlük hayat, vakıflar, ahi kültürü ve loncalara ilişkin yazılı, görsel veya dijital kaynaklar gruplar oluşturularak incelenir (**OB1, OB2, OB4**). Bu aşamada ülke tarihini araştırmanın önemine vurgu yapılarak vatanseverlik değeri kapsamında millî kimliğin kazandırılmasına yönelik açıklamalarda bulunulur (**D19.2, SDB2.1, E3.6, E3.10**). Bu süreçte ayrılıp birleşme tekniği kullanılabilir. Kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerin Osmanlı kültür ve medeniyetini oluşturan unsurların toplum hayatına etkisine dair çıkarımlarda bulunmaları sağlanır. Aynı zamanda İslam kültür ve medeniyetinin Osmanlı kültür ve medeniyetine etkisine ilişkin açıklamalar da yapılabilir.

Gruplardan inceledikleri kaynaklardan yola çıkarak bir Osmanlı ailesinin hayatından kesitleri yansıtacakları bir hikâye oluşturmaları istenir. Bu hikâyede Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerinden birini veya birkaçını yansıtan içeriğe yer verilir (**E3.2**).

Hazırlanan hikâyeler sınıfta okunarak paylaşılır. Drama etkinlikleri ile hikâyeler canlandırılır. Drama etkinlikleri ile canlandırılan hikâyeler üzerinden, öğrencilerin; Türk milletinin kültürel zenginliğini fark etmesi, Türk kültürel mirasını tanıması ve bu mirasın gelecek nesillere aktarılmasının önemini anlamasına yönelik açıklamalarda bulunulur (D15.2, D19.3, E1.5, E2.2, E2.3 E3.2, E3.3, E3.11). Grupların ürünleri bütüncül dereceli puanlama anahtarıyla, grup çalışmaları ise öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir (SDB1.2, SDB1.3).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Müze kitleri ve sanal müze uygulamalarından yararlanılarak öğrencilerin Topkapı Sarayı'ndaki Osmanlı medeniyetine ait unsurları incelemeleri sağlanabilir.

Osmanlı Dönemi'ne ait minyatürler öğrenciler tarafından incelenir. Minyatürlerdeki karakterler incelenip bu karakterler üzerinden "hikâye yazma" etkinliği gerçekleştirilir. Bunun için dijital hikâye oluşturma programları kullanılabilir.

Bilimsel gerçekliğe ve pedagojiye uygun olan, Osmanlı kültürüne ait belgeseller ve filmler öğrencilere izletilebilir.

Karakter konuşturma programları kullanılarak Osmanlı Devleti'nde siyasi ve toplumsal alanda ön plana çıkan kişilerin fikirleri sunum hâline getirilir.

Mehter Marşı'nın, Osmanlı Dönemi giyim tarzının Avrupa'ya etkilerine yönelik bir araştırma yapmaları istenebilir.

Lale Devri veya II. Mahmut Dönemi yenilikleri hikâyeleştirilerek sınıfta canlandırılabilir.

Çiçek veya kuduz aşısının öyküsü hakkında bilimsel gerçekliğe ve pedagojiye uygun belgeseller izletilebilir.

Yeniçeri Ocağını tanıtan bir sunum hazırlanabilir.

Divan-ı Hümayun üyelerinin görevlerini yansıtan bir canlandırma yapılabilir.

Destekleme

Osmanlı Devleti'nin XVI. yüzyıl haritaları üzerinde Balkan, Anadolu, Ortadoğu ve Afrika topraklarının gösterilmesi istenebilir.

Osmanlı Devleti'nin uygulamaya koyduğu yeniliklerden birinin döneme ait görsellerden yararlanılarak sunulması istenebilir.

Osmanlı medeniyetindeki yardımlaşma kültürü ile ilişkili öğrencilerden resim çizmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

4. ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini özetleyebilmeleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını çözümleyebilmeleri, ülkemizde demokrasinin geçmişten günümüze gelişimini demokrasinin temel ilkeleri açısından yorumlayabilmeleri, demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları özetleyebilmelerine yönelik bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB3. Tarihsel Empati Becerisi (KB2.14. Yorumlama)(SB.7.4.3)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme (SB.7.4.1)(SB.7.4.4)

KB2.4. Çözümleme (SB.7.4.2)

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3 Yaratıcılık, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D5. Duyarlılık, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DISİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.7.4.1. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini özetleyebilme

- Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini çözümler.*
- Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini sınıflandırır.*
- Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini yorumlar.*

SB.7.4.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını çözümleyebilme

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını belirler.*
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını oluşturan unsurlar arası ilişkileri belirler.*

SB.7.4.3. Ülkemizdeki demokrasinin gelişimini, demokrasinin temel ilkeleri açısından yorumlayabilme

- Demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiyi görsel/işitsel/dijital tarihî kaynaklardan inceler.*
- Demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiyi kendi ifadeleriyle anlamı değiştirmeyecek şekilde görsel/işitsel/dijital yollarla ifade eder.*

SB.7.4.4. Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları özetleyebilme

- Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları çözümler.*
- Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları sınıflandırır.*
- Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları yorumlar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin Nitelikleri

Türkiye Cumhuriyeti'nin Yönetim Yapısı

Ülkemizde Demokrasinin Gelişimi

Demokrasinin Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar

Anahtar Kavramlar

demokratik devlet, genel oy ilkesi, hukuk devleti, kuvvetler ayrılığı, kuvvetler birliği, laik devlet, siyasi parti, sosyal devlet, yargı, yasama, yürütme.

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kavram haritası, kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Ülkemizin demokrasi tarihindeki önemli olaylarına ilişkin tarih şeridi oluşturma görevidir.

Performans görevi: Demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiyi yazılı, sözlü ya da görsel olarak ifade etmeye yönelik resim çizme, afiş, poster tasarlama ya da bir sunum oluşturma görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin cumhuriyet ve demokrasi kavramları, demokrasinin ve cumhuriyetin temel nitelikleri, anayasa, temel hak ve sorumlulukların önemi hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden cumhuriyet ve demokrasinin nitelikleriyle ilgili zihin haritası hazırlamaları istenir. Anayasa, temel hak ve sorumlulukların önemi hakkında açık uçlu sorular sorulur.

Köprü Kurma 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile yasama ve yürütme yetkileri ilişkilendirilir.

Genel seçim, yerel seçim, meclis, referandum ile ilgili gazete haberleri incelenir.

Demokrasi tarihine yönelik tarih şeridi incelenir.

Öğrencilere avukat, hâkim, savcı rolleri verilerek öğrencilerin meslek tanıtımı yapmaları ve yargı organının iş ve işlemlerini tanımaları sağlanır. Öğrenci velilerinden ilgili mesleklerle sahip olanlardan bilgi desteği alınabilir.

Öğrencilerden günlük hayatta karşılaştıkları demokratik olmayan davranışlara örnekler vermeleri ve bu davranış problemlerine çözüm önerileri sunmaları istenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.7.4.1

T.C. Anayasa'nın II. maddesi incelenerek öğrencilerden Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini belirlemeleri ve bir liste oluşturmaları istenir (**OB1, OB6**). Bireysel olarak oluşturulan listeler diğer öğrencilerle kartopu tekniği kullanılarak paylaşılır (**SDB2.2**). Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan temel nitelikler ve uygulama örneklerini incelemeleri (**OB1, OB4**), bu niteliklerin günlük yaşama yansımalarına ilişkin çözümler yaparak örnekler vermeleri istenir.

Cumhuriyetin nitelikleri ve ilişkili ifadeler öğrencilerle belirlenerek anlam çözümü tablosu oluşturulur. Bu süreçte öğrencilerin cumhuriyetin temel niteliklerini "demokratik devlet, laik devlet, sosyal devlet, hukuk devleti" olarak sınıflandırmaları sağlanır (**OB6**).

Sınıf dört gruba ayrılır ve her bir gruba "Katıldığınız bir toplantıda ülkenizin demokratik bir devlet olduğuna yönelik kanıtlar sunmanız bekleniyor. Kanıtlarınız neler olur?" sorusu yöneltilerek öğrencilerden kendi ifadeleri ile (**E3.3**) Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini Atatürk milliyetçiliğine bağlı, demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti kavramları ile açıklamaları istenir (**SDB3.3**). Ayrıca öğrencilere adalet değeri bağlamında hak ve özgürlüklerini bilmeleri ve korumalarına yönelik açıklamalar yapıldıktan sonra öğrencilerden bu nitelikler çerçevesinde toplumsal hayatı cumhuriyetin ilanından önce ve cumhuriyetin ilanından sonra şeklinde karşılaştırarak cumhuriyetin temel niteliklerinin insan hak ve özgürlükleri açısından önemini yorumlamaları istenir (**D1.1**). Cumhuriyetin temel niteliklerini yorumlamaya dönük metin yazma etkinliği yapılır (**E3.11, OB6**). Öğrenci ürünleri kontrol listesi, gözlem formu ve anekdot kaydı gibi tekniklerle değerlendirilebilir.

SB.7.4.2

Öğrencilerin verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinde kuvvetler ayrılığı ve kuvvetler birliğini yasama, yürütme ve yargı organları ve işlevlerini inceleyerek (**OB1, OB4**) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını belirlemeleri sağlanır. Bu aşamada dijital kaynaklardan da konuya ilişkin bilgiler incelenebilir (**OB2, OB6, E3.2**).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında, yasama ve yürütme yetkilerinin mecliste toplanmasının nedenlerine yönelik görüşler sunmaları istenir (**E3.10**). Günümüzde yürütme yetkisinin kullanımına ilişkin yazılı ve görsel kaynakları inceleyerek (**OB1, OB4**) cumhurbaşkanlığı hükümet

sisteminin özelliklerini ifade etmeleri istenir, teknolojik imkânlar dâhilinde dijital kaynaklara da başvurulabilir (OB2). Kuvvetler ayrılığı ve kuvvetler birliği uygulamalarını karşılaştırarak avantaj ve dezavantajlarını ifade etmeleri sağlanır (E3.10). Grup çalışması yoluyla Anayasa'nın yasama, yürütme ve yargı ile ilgili bölümleri incelenerek yasama, yürütme ve yargı arasındaki ilişkiyi belirlemeleri istenir (OB1, OB6, SDB2.2). Ayrıca adalet değeri kapsamında öğrencilerin kendi hak ve özgürlüklerini yasama, yürütme ve yargı organları açısından nasıl kullanacağına ilişkin açıklamalar yapılır (D1.1). Yasama, yürütme ve yargı yetkisi ile organlarına ilişkin "Ben kimim?" ve "Nesi var?" gibi eğitsel oyunlar oynanır (E2.5). Etkinlik öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

SB.7.4.3

Öğrencilerden demokrasinin temel niteliklerinden insan haklarına saygı, özgürlük, eşitlik, seçme ve seçilme hakkı, millî egemenlik, çoğulculuk, katılımcılık ve hukukun üstünlüğü kavramlarının verilen yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden incelemeleri istenir (OB1, OB4). Ülkemizde demokrasinin gelişimine ilişkin TBMM'nin açılması, Cumhuriyet'in ilanı, 1924 Anayasası, çok partili hayata geçiş denemeleri, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi, 1946 seçimleri ile ilgili yazılı ve görsel kaynaklar incelenir (OB1, OB4). Öğrenciler ülkesinin tarihini araştırıp öğrenmeye teşvik edilerek öğrencilerde vatanseverlik değerinin geliştirilmesine çalışılır (D19.2).

Öğrenciler, demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiye dair görüşlerini, konuşma halkası tekniği ile ifade eder (SDB2.1) Verilen kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerden ülkemizin demokrasi tarihindeki önemli olaylara ilişkin tarih şeridi oluşturmaları ve bu olayların demokrasinin hangi temel ilkeleri ile ilişkili olduğunu tarih şeridinde göstermeleri istenir (OB1, OB4). Öğrencilerden demokrasinin temel nitelikleri ile ülkemizin demokrasi tarihi arasındaki ilişkiyi yazılı, sözlü ya da görsel olarak ifade etmeleri istenir (E3.1). Öğrenciler tarafından bu amaçla performans görevi kapsamında resim çizme, afiş, poster tasarlama ya da bir sunum oluşturma etkinliklerinden en az biri yapılmalıdır. Öğrenci ürünlerinin değerlendirilmesinde bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

SB.7.4.4

Öğrencilerden ailede, okulda, yakın çevrede gözlemledikleri demokratik olan ve olmayan davranışlar ile ilgili örnekler vermeleri istenir (E1.2). Aile içi sevgi/saygıya dayalı iletişimin sağlayacağı yararlar, aileyi ilgilendiren kararlarda tüm aile fertlerine söz hakkı verilmesinin demokrasi açısından önemi açıklanarak aile bütünlüğü değeri vurgulanır (D2.3). Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunları ve nedenlerini çözümlenmeleri sağlanır (OB1, OB4). Bu aşamada dijital kaynaklarda yer alan örnekler de incelenebilir (OB2). Toplumsal sorunlar incelenirken duyarlılık değeri üzerinde durulur (D5.1). Bu süreçte 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 Darbeleri örnek olarak verilir.

Dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan antidemokratik uygulamalara örnekler verilerek öğrenciler tarafından incelenmesi sağlanır. Bu süreçte adalet değeri (D1.1) üzerinde durularak her insanın temel hak ve özgürlüklere sahip olduğu, ayrımcılık yapılmaması gerektiği, hak ve özgürlüklerinden yararlanırken diğer insanların haklarının da savunulması gerektiği açıklanır. Demokrasi tarihinde geçmişten günümüze dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan antidemokratik uygulamaları darbeler, ırkçılık, ayrımcılık, savaş, şiddet konuları kapsamında sınıflandırmaları sağlanır.

Öğrencilerden yakın çevresinde karşılaştığı demokratik uygulamalardan yola çıkarak antidemokratik uygulamaların, ülkesinde ve dünyada barış ve birlikte yaşama kültürüne etkisini yorumlamaları istenir (SDB2.3, OB6). Antidemokratik davranışları önlemek amacıyla özgün fikirler öne sürebilmeleri (E3.11) için küçük grup tartışma teknikleri uygulanır (SDB2.2). Sınıf dört gruba ayrılarak öğrenme galerisi tekniği ile demokrasinin uygulanma sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğrenilen bilgiler panoda sergilenir. Her gruptan galeriyi inceleyerek kendi yazdıkları ile diğer grupların yazdıklarını karşılaştırmaları istenir. Süreç boyunca gözlem formu, kontrol listesi veya anektod kaydı ile değerlendirme yapılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Yasama, yürütme ve yargı organlarının işleyişine yönelik dijital pano hazırlayabilir.

Meclisin yaptığı çalışmalara yönelik güncel haberler incelenebilir.

Öğrencilerden <https://www.kulturportali.gov.tr/medya/video> sayfasından Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün TBMM açılış konuşmalarını içeren videoları izlemeleri önerilebilir veya ilgili belgesel ve videolar sınıfta izlenebilir.

Ankara-Kurtuluş Savaşı Müzesi (I. TBMM Binası) ve Ankara- Cumhuriyet Müzesi (II. TBMM Binası) <https://sanalmuze.gov.tr/> adresinden sanal olarak gezilebilir. Adalet sarayına, muhtarlığa veya belediye meclislerine imkânlar dâhilinde gezi düzenlenebilir. Okulun bulunduğu yerde varsa Cumhuriyet Müzesi, Atatürk Evi gibi tarihî mekânlar ziyaret edilebilir. Öğrenciler tarafından demokrasi tarihi ile ilgili canlı zaman şeridi oluşturulabilir. Zaman şeritleri dijital olarak da yapılabilir.

"Tarihte bugün ne olmuş?" adlı bir televizyon programı hazırlanabilir. Öğrencilere demokrasi tarihinin önemli olayları paylaşarak program sunucusu gibi tarihî olaylarla ilgili yaptıkları araştırmaları sunmaları istenebilir.

Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılabilecek sorunlar öğrenciler tarafından yazılan şiirle ifade edilir.

Demokratik olan ve olmayan tutuma sahip aile konusuna dair öğrenciler tarafından hikaye yazılabilir.

Destekleme Cumhuriyetin temel niteliklerine ilişkin bilgi/görsel eşleştirme kartları hazırlanıp oynanabilir.

Kuvvetler ayrılığını gösteren akış şemaları öğretmen ya da akran desteği ile hazırlanabilir. Okulda karşılaşılabilecek demokratik olmayan davranışları önlemeye yönelik resim veya afişler hazırlanabilir, sergi yapılabilir.

Demokratik davranışların toplum huzuru için önemine yönelik drama etkinlikleri yapılabilir.

Anayasa'nın 10. maddesi incelenerek dezavantajlı gruplar için gerçekleştirilecek demokratik uygulamalara örnekler verilebilir.

Demokrasi tarihinin önemli noktalarını gösteren görsel tarih şeridi oluşturulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

5. ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Bu öğrenme alanında öğrencilerin millî kalkınma hamlelerine, ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim arasındaki döngüye ilişkin bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama) (SB.7.5.1)

SBAB8. Coğrafi Sorgulama (SBAB8.4 Coğrafi Bilgileri Çözümleme) (SB.7.5.2)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

-

EĞİLİMLER E3.3. Yaratıcılık, E3.11. Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SB.7.5.1. Millî kalkınma hamlelerini neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- Millî kalkınma hamlelerine neden olan unsurları inceler.
- Millî kalkınma hamlelerinin etkilediği unsurları inceler.
- Millî kalkınma hamlelerinin etkilerinin niteliğini sorgular.
- Millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarını bağlamından kopmadan yeniden ifade eder.

SB.7.5.2. Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsü arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme

- Ekonomik gelişmişlik unsurları ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsünü belirler.
- Ekonomik gelişmişlik unsurları ile üretim dağıtım ve tüketim arasındaki ilişkiyi belirler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Millî Kalkınma Hamleleri

Ekonomik Gelişmişlik ile Üretim, Dağıtım ve Tüketim Arasındaki Döngü

Anahtar Kavramlar

ekonomi, kalkınma, üretim-dağıtım-tüketim, yatırım

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, açık uçlu sorular ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarına ilişkin metin, resim, poster veya afiş hazırlama görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin ülkemizin kaynakları, yatırım ve pazarlama süreçleri, ekonomik faaliyetler ve bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreciyle ilgili temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden ülkemizin kaynakları, ekonomik faaliyetler ile ilgili örnekler vermeleri istenir. Yatırım ve pazarlama, bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreçleri ile ilgili soru cevap etkinlikleri yapılır.

Köprü Kurma

Öğrencilerden millî kalkınma hamlelerinin hayatlarında sebep olduğu değişimlere örnek vermeleri istenir. Ülkemizde millî kalkınma hamlelerini destekleyen uygulamalara örnek vermeleri istenir.

Öğrencilerden çevrelerindeki ekonomik gelişmişliğe bağlı olarak var olan üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerine örnek vermeleri istenir. Yaşadıkları çevrede yürütülen üretim, tüketim ve dağıtım süreçlerinin geliştirdiği ekonomik faaliyetlere örnek vermeleri istenir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

SB.7.5.1

Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen Türkiye İktisat Kongresi'nde (17 Şubat 1923) belirlenen ve millî kalkınma hamlelerinin temeli olan Misak-ı İktisadi kararlarınının 4. maddesini, Türkiye'nin farklı dönemlerindeki önemli kalkınma çalışmalarından 1925 silah fabrikası (Şakir Zümre), 1930 mühimmat ve silah fabrikası (Nuri Killigil), 1936 kâğıt fabrikası (Mehmet Ali Kağıtçı), 1941 uçak fabrikası (Nuri Demirağ), 1946 ilk çay tarımı (Zihni Derin), 1961 devrim arabası incelenir (**OB1, OB4**). Bu süreçte dijital kaynaklardan da

yararlanılabilir **(OB2)**. Ayrıca yakın zamanda hayata geçirilen millî kalkınma hamlelerinden İnsansız Hava Aracı (İHA), Millî Gemi (MİLGEM), Silahlı İnsansız Hava Aracı (SİHA), Türkiye Uzay Ajansı (TUA), Bilişim Vadisi, Türkovak (TURKOVAC), ilk yerli otomobil, Türkiye Cumhuriyeti Gemisi (TCG Anadolu), Millî Muharip Uçak (KAAN) ve millî kalkınmada etkili olan araştırma geliştirme (AR-GE) çalışmaları ile inovasyon süreçlerinden örnekler verilir. Çalışkanlık değeri kapsamında öğrenciler tarafından bilim teknoloji ve sanayi alanındaki gelişmelerin takip edilmesi gerektiği vurgulanır **(D3.3)**. Örnekler incelenirken bu millî kalkınma hamlelerinin devletimizin bölgesel ve küresel güç olmasındaki etkisi ve önemine de değinilir. Öğrencilerden millî kalkınma hamlelerimizin ortaya çıkmasında rol oynayan unsurları gerekçeleri ile belirlemeleri istenir **(SDB3.3)**. Sunulan kaynaklardan Misak-ı İktisadi kararlarının 4. maddesinde yer alan ifade incelenerek millî kalkınma hamlelerine neden olan unsurlar öğrenciler tarafından listelenir.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yapılan kalkınma hamleleri açıklamalı tarih şeridi üzerinde gösterilir. Kalkınma hamlelerinin kesintiye uğradığı dönemler belirlenerek bu kesintilerin sebepleri üzerine sınıf tartışması yapılır. Açıklamalı tarih şeridi üzerinde boş bırakılan zaman aralıkları görüşlerim ve kanıtlar başlıklı iki sütuna bölünür. Tartışmadan elde edilen fikirler görüşlerim bölümüne yazılır. Kaynaklardan elden edilen bilgilerden yola çıkarak kanıtlar bölümü doldurulur. Öğrencilerin verilen kaynaklar üzerinden önemli kalkınma hamlelerinin ve çalışmalarının etkilediği toplumsal ve ekonomik unsurları tespit etmeleri sağlanır. Tespitlerden hareketle öğrencilere vatanseverlik değeri vurgulanarak ülkemizin kalkınma hamlelerinin desteklenmesi gerektiği bilinci kazandırılır **(D19.4)**. Millî kalkınma hamlelerinin etkilediği unsurları belirlemek için beyin fırtınası tekniğinden yararlanılır **(SDB2.1)**. Beyin fırtınası süreci kontrol listesi, gözlem formu veya anekdot kaydı ile değerlendirilebilir.

Millî kalkınma hamlelerinin toplumsal ve ekonomik etkilerinin niteliği, yeni kalkınma hamlelerini harekete geçirmesi açısından değerlendirilmesi sağlanır. Bu süreçte TEKNOFEST örneği verilir.

Öğrenciler yaptıkları değerlendirmeden hareketle Türkiye'nin kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarını açıklar **(SDB3.3)**. Bu süreçte performans görevi kapsamında öğrencilerden millî kalkınma hamlelerinin neden ve sonuçlarına ilişkin metin, resim, poster veya afiş hazırlamaları istenir **(OB4, E3.3, E3.11)**. Bu ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarları ile değerlendirilebilir.

SB.7.5.2

Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden yapılan incelemelerden hareketle ekonomik gelişmişliğin mali, kültürel ve demografik unsurları ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsünün unsurları öğrenciler tarafından belirlenir **(OB1, OB4)**. Bu süreçte dijital kaynaklardan yararlanılabilir **(OB2)**. Öğrenciler tarafından farklı ülkelerin ekonomik gelişmişlik verileri yukarıda belirtilen ekonomik gelişmişlik unsurları ile karşılaştırılır **(KB2.7)**. Karşılaştırmaya dayalı olarak ülkeler, ekonomik açıdan gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler şeklinde sınıflandırılır **(OB1)**. Belirtilen ülkelerin üretim, dağıtım ve tüketim verileri kaynaklara dayalı olarak incelenir ve elde edilen veriler tablollaştırılır **(OB7)**. Tablodaki verilerden yararlanarak ülkelerin ekonomik gelişmişlik seviyeleri ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüleri arasında ilişkiler belirlenir. Öğrencilerin tasarruf değeri kapsamında ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım tüketim arasındaki ilişkilerin ülke ekonomisine katkılarını fark etmeleri sağlanır **(D19.3)**. Konuya ilişkin açık uçlu sorular yöneltilir ve öğrencilerden gelen cevaplar değerlendirilebilir **(SDB2.1, E3.11)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere millî kalkınma hamleleri ile ilgili görsellerle desteklenmiş kısa bir e-kitap veya dijital pano hazırlatılabilir. Öğrencilerden yapılması planlanan millî kalkınma hamleleri ile ilgili araştırma yapmaları ve sunum hazırlamaları istenebilir.

Çevredeki bir üretim alanı ziyaret edilerek öğrencilerden oradaki üretim, dağıtım, tüketim faaliyetlerinin bölgenin ekonomik gelişimine katkısı hakkında bilgi toplamaları ve bir rapor hazırlamaları istenebilir. Refah seviyesi yüksek olan ülkelerdeki üretim, dağıtım ve tüketim süreçleri ile ilgili öğrenciler tarafından araştırma yapılarak sınıfta sunulabilir.

Destekleme Öğretmen desteği ile öğrencilerden millî kalkınma hamleleri ile ilgili kelime bulutu, sınıflama haritası hazırlamaları istenebilir. Öğrencilere millî kalkınma hamleleri ve bu hamlelerin neden sonuçlarına ilişkin televizyon ve gazete haberleri sunularak süreç desteklenebilir.

Öğretmen tarafından gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerini gösteren görsellerle süreç desteklenebilir. Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerine yönelik eşleştirme kartı etkinliği yapılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

6. ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ ve SOSYAL BİLİMLER

Bu öğrenme alanında öğrencilerin bilimsel ve teknolojik gelişmelerin günümüz ve gelecekte toplumsal hayata etkilerine, sosyal bilimlerin çalışma alanlarına ve toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemlere çözüm üretmeye ilişkin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.3 Değişim ve Sürekliliğin Geleceğine Yönelik Kanıt, Gözleme ve/veya Deneyime Dayalı Öngöründe Bulunma)(SB.7.6.1)
FBAB13. Bilimsel Sorgulama (SB.7.6.3)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.9. Genelleme (SB.7.6.2)

EĞİLİMLER

E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.1. Uzmanlaşma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.10 Eleştirel Bakma, E.3.11 Özgün Düşünme

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D11. Özgürlük

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Fen Bilimleri

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB3.2 Problem Çözme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SB.7.6.1. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplum hayatına etkilerine ilişkin öngöründe bulunabilme
- Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin günümüzdeki toplumsal hayata etkilerine ilişkin kanıt, gözlem ve deneyimleri ilişkilendirir.
 - Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal hayata etkilerine ilişkin kanıt, gözlem ve deneyimleri ilişkilendirerek geleceğe yönelik çıkarımda bulunur.
- SB.7.6.2. Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair genelleme yapabilme
- Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair bilgi toplar.
 - Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarının ortak özelliklerini belirler.
 - Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarının farklılıklarını belirler.
 - Örnek metinler doğrultusunda sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair örüntüler üzerinden önermelerde bulunur.
- SB.7.6.3. Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir probleme yönelik bilimsel sorgulama yapabilme
- Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemi tanımlar.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne dair kullanılabileceği bir model geliştirir.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne yönelik araştırma-ya planlar ve gerçekleştirir.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne yönelik verileri analiz eder ve yorumlar.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne dair kanıta dayalı açıklama yapar ve probleme çözüm üretir.
 - Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir problemin çözümüne dair bilgiyi değerlendirir ve paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Gelecekteki Hayata Etkisi
Sosyal Bilimlerin Çalışma Alanları
Toplumsal Hayatta Karşılaşılabilecek Problemlere Çözüm Üretme

Anahtar Kavramlar

bilimsel etik, gelecek, problem, sosyal bilimler, önerme, toplum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme çıktıları; kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı, öz-akran değerlendirme formları, açık uçlu sorular içeren çalışma yaprakları, analitik dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi: Toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemlerle bunların çözüm yollarına ilişkin poster hazırlama ve posterini sunma görevidir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin bilim, ulaşım ve bilişim teknolojileri, sosyal bilimler kavramları ile bir problemi tanımlama ve çözme konularında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Önemli buluşlara ait görseller kullanılarak öğrencilerden bunları bilim insanı veya toplum ile eşleştirmeleri istenir. Bilişim ve ulaşım araçları konusundaki olası kavram yanılgılarını

belirlemek amacıyla kavram ağı etkinliği düzenlenir. Farklı disiplinlerin yer aldığı bir liste üzerinden öğrencilerden sosyal bilimler kapsamında yer alan disiplinleri belirlemeleri istenir. Öğrencilerin problemi tanımlama ve çözme konusundaki bilgilerini değerlendirmek amacıyla açık uçlu sorular kullanılır.

Köprü Kurma Öğrencilere günlük hayatta hangi ulaşım ve iletişim araçlarını kullandıkları, sahip olmak istedikleri araçlar ve bu araçlara neden sahip olmak istedikleri sorulur.

Yeni teknolojileri takip edip etmedikleri ve bunlardan hangisinin onları heyecanlandığı sorulup nedenlerini açıklamaları istenir.

Sınıfta bir sosyal bilimler adı ile ağaç çizimi yapılarak yapraklarına neler yazılabileceği sorulur.

Günlük hayatta yakın çevrelerinde tanık oldukları sorunlar ve bu sorunların neden kaynaklandığı sorulur.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **SB.7.6.1**

Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplumsal hayata etkileri incelenir (**OB1, OB4**). Bu süreçte dijital kaynaklardan yararlanılabilir (**OB2**). Öğrencilerden yapmış oldukları incelemeler sonucunda elde ettikleri kanıtlar ile kendi gözlem ve deneyimlerini ilişkilendirmeleri istenir. Bunun yanı sıra Türk-İslam bilim insanlarının bilimsel ve teknolojik gelişmelere yapmış oldukları katkılara ilişkin örnekler de verilir. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin "iletişim, eğitim, sağlık ve ulaşım" alanlarına nasıl yansıdığına ilişkin örnekler vermeleri istenir. Bu süreçte çember tartışma tekniğinden yararlanılarak günümüzdeki bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkilerine ilişkin tartışmalar yapılır (**E3.10, SDB2.1**). Öğrencilerin tartışma sürecinde özgürlük değeri çerçevesinde nazik ve kişisel haklara saygılı (**D11.3**) olmaları gerektiği vurgulanır. Öğrencilerin görüşlerini açıklama ve tartışma süreçleri kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı ile değerlendirilebilir. Buna ek olarak açık uçlu sorularla oluşturulmuş çalışma yaprakları değerlendirme için kullanılabilir.

Fikir taraması tekniğinden yararlanılarak öğrencilerin farklı ülkelerdeki yeni uygulamalara yönelik gazete haberleri ya da örnek olaylardan, kendi gözlem ve deneyimlerinden hareketle bilim ve teknolojinin gelecekte "iletişim, eğitim, sağlık, ulaşım" alanlarında toplumsal hayatı nasıl etkileyebileceğine dair çıkarımlarda bulunmaları sağlanır (**SDB2.3**). Öğrencilerin geleceğe yönelik yaptıkları çıkarımları akranları ile paylaşmalarını sağlamak üzere öğrenme galerisi tekniği uygulanır. Öğrencilerden geleceğe yönelik öngörülerini yazılı veya görsel olarak sınıf duvarına asmaları (**E3.3, OB1, OB4**) ve diğer öğrencilerin hazırladığı galerileri gezerek incelemeleri istenir. Öğrencilere galerileri gezerken o konu hakkında kendi öngörülerini ekleyebilecekleri söylenir. Bu şekilde öngörüler geliştirilir ve zenginleştirilir. Bu etkinlik öğretmen tarafından kontrol listesi veya gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Buna ek olarak öz ve akran değerlendirme formları değerlendirme sürecinde kullanılabilir.

SB.7.6.2

Öğrencilerin örnek metinler üzerinden farklı sosyal bilim dallarına (arkeoloji, coğrafya, ekonomi, felsefe, hukuk, sosyoloji, tarih) ait tanıtıcı bilgileri toplamaları sağlanır (**OB1**). Bu aşamada çember tekniklerinden konuşma halkası kullanılabilir (**E1.5, SDB2.1**). Öğrencilerin çalışma alanlarından yola çıkarak ilgili disiplini tanımlamaları sağlanır. Bu süreç kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı ile değerlendirilebilir.

Verilen örnek metinler incelenerek öğrencilerin sosyal bilim dallarının (tarih, coğrafya, arkeoloji, hukuk, ekonomi, felsefe ve sosyoloji) ortak özelliklerini belirlemeleri istenir (**E3.7, OB1**).

Aynı kaynakların incelenmesine devam edilerek sosyal bilim dallarının (arkeoloji, coğrafya, ekonomi, felsefe, hukuk, sosyoloji, tarih) farklı özelliklerini belirlemeleri istenir. Öğrencilerden belirledikleri ortak özellikleri ve farklılıkları çember tartışma tekniği ile tüm sınıfa açıklamaları istenir. Bu süreçte öğrencilerin sosyal bilimlerin ortak ve farklı özelliklerini belirlerken edindikleri bilgileri eleştirel bakış açısı ile değerlendirmeleri sağlanır (**D3.3**).

Öğrenciler tarafından sosyal bilimlerin genel çalışma alanlarına dair önermeler yazılır. Bu süreçte öğrenciler servis altlığı tekniği uyarınca dört veya beş öğrenciden oluşan gruplara ayrılır. Her gruba bir sayfa kâğıt verilerek sosyal bilimlerin genel çalışma alanlarına dair önermeler yazmaları istenir. Öğrencilerden kâğıdı, her birinin yazabileceği bir bölüm ve ortada cevaplarını özetleyebilecekleri bir yer olacak şekilde bölmeleri istenir. Öğrencilerin servis altlığının kendi alanlarındaki konuyu veya hedef soruyu anladıklarını göstermek için bireysel olarak yazmaları veya çizimleri sağlanır. Daha sonra yazdıklarını veya çizdiklerini diğer grup üyeleriyle paylaşmaları istenir. Öğrencilerden paylaşımında verilen bilgileri tartışarak iki veya üç ana fikir ortaya koyması istenir (**KB3.2**). Bu fikirler kâğıdın ortasına yazılır ve sınıfın geri kalanıyla paylaşılır. Bu süreçte ortaya çıkan fikirler tartışılır (**SDB2.1, E1.4**). Süreç, kontrol listesi, gözlem formu, anekdot kaydı ile değerlendirilebilir.

SB.7.6.3

Öğrencilere toplumsal hayatta karşılaşılabilecek problemlerin neler olabileceği sorulur. Bu süreçte beyin fırtınası tekniğinden yararlanılır ve öğrencilerden duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla etkili iletişim kurarak ve dostluk değerine uygun olarak paylaşması beklenir (**D4.2**). Problemler belirlendikten sonra öğrenciler gruplara ayrılarak her grubun bu problemlerden birini seçip bir cümle ile ifade etmesi istenir. Gruplardan beyin fırtınası tekniğiyle belirledikleri problemin çözümünde kullanılabilecek bir model geliştirmeleri istenir (**E3.11, SDB3.3**). Bu süreçte çalışma gruplarından ilgili sorunun çözümüne yönelik model önerilerini not etmeleri istenir.

Grupların kendi aralarında küçük grup tartışması tekniğiyle sorunun çözümüne yönelik yapacakları araştırmayı planlamaları sağlanır (**SDB2.1**). Gruplardan bu plan dâhilinde farklı kaynakları inceleyerek veya çevrelerindeki insanlarla görüşmeler yaparak probleme ve çözüm önerilerine ilişkin veri toplamaları istenir (**OB7**). Bu süreçte öğretmen çalışkanlık değerini vurgulayarak güvenilir bilgiye ulaşma yolları, doğru ve güvenilir bilgiyi ayırt edebilme konularında öğrencilere rehberlik eder (**D3.3**). Bu bağlamda bilimsel etiğin önemi vurgulanır.

Grupların araştırmalarından elde ettikleri verileri analiz etmeleri ve küçük grup tartışması yoluyla yorumlamaları, belirlenen problemin olası çözüm yollarını, avantajları ve dezavantajları ile bir diyagram üzerinde listelemeleri istenir (**E3.6**).

Gruplar oluştukları diyagram üzerinden belirledikleri problemin olası çözüm yollarını, avantajları ve dezavantajları ile birlikte kaynaklara dayalı olarak sınıfa açıklar. Bu sunumda öğrencilerden topladıkları veriye dayalı olarak kendilerince en ideal çözüm yolunu belirlemeleri istenir.

Gruplardan araştırmalarından elde ettikleri veriler doğrultusunda olası çözüm önerilerini "ekonomiklik, güvenilirlik, verimlilik, yararlılık, sürdürülebilirlik" ölçütlerinde değerlendirmeleri ve insana ve doğaya duyarlı (**D5.2**) en doğru çözüm önerisinin hangisi olduğuna karar vermeleri istenir. Gruplardan üzerinde karar kıldıkları çözüm önerisini, gerekçeleriyle sınıfta açıklayarak diğer öğrencilerle paylaşmaları istenir. Gruplar tüm araştırma sürecini performans görevi kapsamında poster formatında raporlaştırır (**E3.1, SDB3.3**). Gruplar tarafından hazırlanan posterler okulda panolara asılarak diğer öğrencilerle paylaşılır. Öğrencilerin araştırma süreçleri analitik dereceli puanlama anahtarları ile değerlendirilebilir. Buna ek olarak süreç sonunda yapılacak sunumlar için kontrol listelerine veya derecelendirme ölçeklerine başvurulabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden geçmiş dönemlere ait gelecek temalı (fütüristik) film ve animasyonları inceleyerek bu filmlerde yer verilen teknolojik araç ve gereçlerden bugün kullanımda olanları tespit etmeleri, yıllar önce senarist ve yönetmenlerin bu durumu nasıl tahmin edebildiklerine yönelik çıkarımda bulunmaları istenebilir.

Öğrencilerden kendilerini bir senaristin yerine koyarak gelecekte toplumsal hayatı etkileyen hangi teknolojik gelişmelerin olabileceğini hayal edip bununla ilgili bir çizgi film/animasyon senaryosu yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden "bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplumsal hayata etkilerine ilişkin" etkileşimli sunum hazırlamaları, drama senaryoları oluşturup oynamaları, kompozisyon yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal bilim dallarından bir tanesini seçip çalışma alanları ile ilgili görsel materyaller hazırlayarak okul panosunda tüm öğrencilere sergilemeleri istenebilir.

Öğrencilerden okulda temsili bir sivil toplum kuruluşu kurmaları istenerek toplumsal hayatta karşılaşılan bir probleme karşı çözüm üretmeleri istenebilir.

Destekleme Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplumsal hayata etkilerine ilişkin belgesel, animasyon, video ve film gibi eğitici dijital etkinliklerle öğrenme desteklenebilir.

Öğrencilerden ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal bilim dallarından bir tanesini seçmeleri istenir. Bu bilim dallarının özelliklerini ve çalışma alanlarını gösteren grafikler, resimler, zihin haritaları gibi görseller aracılığıyla öğrenme desteklenebilir.

Öğrencilere toplumsal hayatta karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik videolar izletilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

